

คำชี้แจง

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานการประมวล สรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ เหตุการณ์และแนวโน้ม ด้านต่างๆ ของประเทศไทย ในรอบเดือนมีนาคม 2544 ซึ่งเป็นรายงาน UPDATE ให้กับรายงานหลักของ โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย (TTMP) ที่จัดทำทุกกรอบระยะ 3 เดือน

โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย (TTMP) ให้การสนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว.) ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2542 จนถึงปัจจุบัน ตามหนังสือสัญญาให้ทุนเลขที่ RDG 01/0004/2543

ท่านที่สนใจดูรายงานทุกฉบับของโครงการฯ ทางอินเทอร์เน็ต ขอเชิญที่เว็บไซต์ของ สกว. ชื่อ <http://www.trf.or.th/ttmp/index.htm>

คณะผู้จัดทำหวังว่าท่านจะได้รับประโยชน์จากรายงานฉบับนี้ตามสมควร

นายอนุช อภาภิรม

หัวหน้าโครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย (TTMP)

15 เมษายน 2544

สารบัญ

คำชี้แจง.....	1
สารบัญ.....	2
รายงานสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย	3
เศรษฐกิจโลกชะลอตัว : สัญญาณชาตินิยมใหม่.....	3
ประมวลสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย	6
ความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้า	6
ความเคลื่อนไหวด้านประชากร สิ่งแวดล้อม และพลังงาน	16
ความเคลื่อนไหวด้านการเมืองการปกครอง.....	23
ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา	28
ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....	29
ความเคลื่อนไหวด้านอาหารและสาธารณสุข	31
ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับหน่วยงานการดำเนินชีวิต	38
ภาคผนวก	41

รายงานสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย

มีนาคม 2544

เศรษฐกิจโลกชะลอตัว : สัญญาณชาตินิยมใหม่

สถานการณ์เดือนมีนาคม 2544 เต็มไปด้วยเหตุการณ์ที่ชวนระทึกและตื่นตา ได้แก่ การระเบิดเครื่องบินโบอิง เที่ยวบิน TG114 การประชุมปฏิบัติการของรัฐบาลหลายครั้งเพื่อแก้ปัญหาเร่งด่วน นับตั้งแต่การตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย การประกันสุขภาพถ้วนหน้าหรือที่รู้จักในนามว่า “30 บาทรักษาทุกโรค” ไปจนถึงการทำสงครามด้านยาเสพติด การประชุมปฏิบัติการเหล่านี้ บวกกับการริเริ่มปฏิบัติอย่างอื่น เช่นการขึ้นเงินเดือนราชการ สร้างบรรยากาศของการเมืองใหม่ขึ้นในบางด้าน ได้แก่ การบริหารงานเชิงรุก การมองผู้ข้างในมากขึ้น แทนการมองออกข้างนอกได้แก่มุ่งหวังการส่งออกและการลงทุนจากต่างชาติซึ่งยากลำบากขึ้นทุกที การมองสู่กิจการขนาดเล็กและขนาดกลาง และประชาชนรากหญ้ามากขึ้น แทนการมองแต่สถาบันการเงินและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

อย่างไรก็ตาม เรื่องอื้อฉาวที่เกิดขึ้น เช่น ในวุฒิสภา เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าการปฏิรูปการเมืองของไทยยังห่างไกลจากความสมบูรณ์ ซึ่งต้องการความอดทน เจตจำนงที่แข็งแกร่ง และความร่วมแรงร่วมใจอีกยาวนาน กว่าจะทำให้การเมืองการปกครองของไทยเป็นการปกครองของประชาชนอย่างแท้จริง และอุปสรรคก็ยังมีอยู่ไม่น้อย

เรื่องที่ได้รับ ความสนใจอย่างมาก ก็คือภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวอย่างแรงของสหรัฐ ซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ลำดับหนึ่งของโลก และสัญญาณเศรษฐกิจที่ยากลำบากขึ้นของญี่ปุ่นที่มีขนาดเศรษฐกิจเป็นลำดับสอง เมื่อรวมสองปัจจัยนี้เข้าด้วยกัน ก็มีการคาดคะเนกันว่าเศรษฐกิจโลกในปี 2544 นี้จะชะลอตัวลง และความเป็นไปได้ที่เศรษฐกิจโลกจะเข้าสู่ภาวะถดถอยก็มีอยู่ รวมความแล้วก็คือเศรษฐกิจโลกอยู่ในอาการป่วยไข้ไม่แข็งแรง ซึ่งก็เป็นอาการป่วยไข้ของระบบทุนนิยมโลกด้วย

โดยปกติ ปัญหาทางเศรษฐกิจมักทำให้เกิดปัญหาทางการเมืองและสังคมตามมา ปัญหาเศรษฐกิจย่ำแย่รุนแรงและยืดเยื้อ ปัญหาทางการเมืองและสังคมก็ยิ่งสูง ในทางการเมืองมักทำให้คณะและกลุ่มปกครองเดิมสูญเสียอำนาจลงไป เช่นพรรคเสรีประชาธิปไตยในญี่ปุ่นที่ปกครองประเทศมาหลายสิบปีสูญเสียความนิยม และเกิดกลุ่มอำนาจใหม่ขึ้นมา กรณีประเทศอินโดนีเซียก็เห็นได้ชัด ในทางสังคมเกิดการขยายตัวของความยากจน การสิ้นหวัง นำไปสู่ความปั่นป่วนจนถึงกลายเป็นการจลาจลหรือกระทั่งสงครามกลางเมืองได้

เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเมื่อเศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะถดถอย แต่ละประชาชาติก็ตื่นตระหนกหวาดกลัวและมีแนวโน้มไปสู่แนวคิดชาตินิยม การกีดกันทางเชื้อชาติและการค้า ดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นเมื่อเศรษฐกิจโลกตกต่ำใน พ.ศ.2472 จนเป็นสาเหตุนำไปสู่สงครามโลกครั้งที่สอง

อย่างไรก็ตาม หากเกิดเศรษฐกิจโลกตกต่ำจริง แต่สภาพแวดล้อมก็เปลี่ยนไปมาก ไม่เหมือนเมื่อครั้งก่อน สงครามโลกครั้งที่สองหลายประการ ดังนั้นชาตินิยมที่หากจะเกิดขึ้น ก็มีลักษณะซับซ้อนและหลากหลายกว่าเดิม สภาพแวดล้อมซึ่งเปลี่ยนไปที่สำคัญได้แก่ 1) เกิดประชาชาติขึ้นมากมายในปัจจุบัน จำนวนไม่น้อยหลุดพ้นจากการเป็นอาณานิคมและกึ่งอาณานิคม ประชาชาติเหล่านี้ยังจับกลุ่มรวมตัวกันในเขตภูมิภาคต่างๆ 2) เกิดลักษณะพึ่งพากันระหว่างประชาชาติสูงขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของการค้าโลก ตลาดเงิน ตลาดทุน และการลงทุนข้ามชาติ 3) การเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เรียกร้องให้มีความร่วมมือระหว่างชาติเพื่อแก้ไข 4) การเกิดขึ้นของขบวนการประชาสังคม

โลก อันประกอบด้วยองค์กรพัฒนาเอกชนหรือเอ็นจีโอและองค์กรประชาชน สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปนี้อาจทำให้ความรุนแรงของชาตินิยมแบบเดิมลดลง

นับแต่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจใหญ่ ในประเทศไทยได้มีกระแสชาตินิยมทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น บางที่เรียกว่าชาตินิยมใหม่ กระแสนี้เติบโตได้ค่อนข้างช้า เนื่องจากอิทธิพลแทรกซึมของกลุ่มทุนโลก และการผูกพันกับตลาดโลกอย่างสูง แต่ก็ได้รับการหล่อเลี้ยงจากการยึดเยื้อของวิกฤติ จนกระทั่งเริ่มมีบทบาททางการเมืองชัดขึ้น กระแสชาตินิยมใหม่ของไทยในปัจจุบัน ที่แสดงออกสำคัญได้แก่ การนิยมไทย การพึ่งตนเอง การเปิดประเทศเสรีแบบมี “กั๊ก” และแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมและชุมชนเข้มแข็ง การปรับตัวเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

ในประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซีย กระแสชาตินิยมเป็นข่าว แสดงออกมาในด้านเชื้อชาติและศาสนา ในมาเลเซียมีการต่อต้านอิทธิพลตะวันตกอย่างเห็นได้ชัด ในอินโดนีเซียมีปัญหาด้านชนชาติส่วนน้อย ที่เรียกร้องสิทธิการปกครองตนเอง ซึ่งส่งผลให้บริษัทผลิตน้ำมันของสหรัฐที่เข้าไปดำเนินการต้องหยุดการผลิตชั่วคราว ในประเทศสิงคโปร์ กระแสชาตินิยมแสดงออกที่พยายามทำสัญญา 2 ฝ่ายนอกกลุ่มอาเซียน มีการผูกพันกับทุนนิยมโลกโดยเฉพาะสหรัฐมากขึ้น เช่นสร้างท่าเรือใหม่ให้เรือรบสหรัฐมาจอด อย่างน้อยเพื่อสร้างภาพว่าความวุ่นวายที่เกิดขึ้นในอินโดนีเซียจะไม่ลามไปถึง

ในประเทศญี่ปุ่น กระแสชาตินิยมขึ้นสูง ขณะที่อิทธิพลของพรรคเสรีประชาธิปไตยซึ่งผูกพันกับสหรัฐและแนวคิดตลาดเสรีลดลง มีการเขียนตำราเรียนซึ่งมีลักษณะเห็นอกเห็นใจปฏิบัติการทางทหารในเอเชียช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง นายชินทาโร อิชิฮาร่า นักเขียนและนักการเมืองที่มีแนวคิดขวาจัด ผู้เขียนหนังสือชื่อ “ญี่ปุ่นที่บอกว่าไม่กับสหรัฐ” ได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่า ปัจจุบันญี่ปุ่นถือพันธบัตรในอเมริการาว 120-200 ล้านล้านเยน เงินเหล่านี้เป็นเงินออมของประเทศญี่ปุ่น ดังนั้นควรนำกลับมาใช้เพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ญี่ปุ่น ซึ่งทางหนึ่งได้แก่การพัฒนาอุตสาหกรรมทหารที่ทำให้เศรษฐกิจสหรัฐเฟื่องฟูและแข็งแกร่ง ขณะเดียวกันพลเอกคอลลิน เพาเวลล์ รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐแสดงทัศนคติว่าความเปราะบางของเศรษฐกิจญี่ปุ่นมีน้ำหนักพอที่จะคุกคามความมั่นคงของสหรัฐ

ที่ประเทศออสเตรเลีย พรรคประชาชาติเดียว (One Nation) ของเพาลิน แชนสันซึ่งมีนโยบายชาตินิยม คัดค้านนโยบายการค้าเสรี โดยเห็นว่าเป็นอันตรายต่ออุตสาหกรรมของออสเตรเลีย เเร่งพื้นฟูชนบทใช้ทรัพยากรธรรมชาติของตนอย่างพอเพียง และมีนโยบายลดความช่วยเหลือที่รัฐบาลให้แก่ประเทศอื่นลง ยกเว้นกรณีเพื่อมนุษยธรรม เพื่อนำเงินนั้นมาแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ

ที่ประเทศจีนแนวคิดชาตินิยมแสดงออกที่การทำประเทศให้ทันสมัย มีฐานะสูงในโลก และรวมได้ทันเข้ามาเป็นจีนเดียวอย่างแท้จริง มีอารมณ์ต่อต้านสหรัฐสูงเนื่องจากไปถือหางได้ทัน มีการเพิ่มค่าใช้จ่ายทางทหาร อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งภายในและระหว่างประเทศ อาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเมืองในจีนได้ สำหรับประเทศอินเดียมีความปรารถนาที่จะได้เป็นมหาอำนาจชาติหนึ่งของโลก ส่วนรัสเซียต้องการจะฟื้นความเป็นมหาอำนาจเดิมของตน

จุดเดือดของการปะทะทางชาตินิยมคงได้แก่ตะวันออกกลาง ซึ่งยึดเยื้อมานาน และรุนแรงขึ้นอีกในระยะสองสามเดือนมานี้ เป็นความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลซึ่งหนุนหลังโดยสหรัฐและประเทศตะวันตก กับรัฐอาหรับซึ่งได้รับการสนับสนุนจากค่ายสังคมนิยมอยู่บ้าง โดยเฉพาะปาเลสไตน์ซึ่งต้องการดินแดนคืน ความคิดชาตินิยมนี้เกี่ยวพันทั้งดินแดน เชื้อชาติ ศาสนา ไปจนถึงทรัพยากรน้ำมันปิโตรเลียม จึงยากที่จะแก้ไข การสู้รบกันระหว่างทหารอิสราเอลและชาวปาเลสไตน์ในระยะใกล้เคียงนี้ อาจขยายตัวไปยังรัฐอาหรับอื่นได้ เนื่องจากมีหลายรัฐบาล เช่นอียิปต์ ซึ่งได้รับเงินช่วยเหลือมหาศาลจากสหรัฐ และชาติอริเยอเบย์ที่มีกองทัพสหรัฐไปตั้งประจำการ ซึ่งอาจถูกกดดันจากประชาชนให้ช่วยเหลือชาวปาเลสไตน์มากขึ้น กลายเป็นการขัดแย้งและการก่อการร้ายขึ้นได้

สำหรับชาตินิยมในยุโรปตะวันตกมีลักษณะเป็นแบบใหม่ค่อนข้างชัด แสดงออกโดยการรวมตัวกันเป็นรัฐใหญ่ คือสหภาพยุโรป ซึ่งประกอบด้วยหลายประชาชาติ แต่ก็มีลักษณะรุกคืบในการที่จะนำกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออกมาเข้าพวกตัว นอกจากนี้ยังมีชาตินิยมแบบเก่า เช่นที่เกิดในประเทศออสเตรีย คัดค้านคนเชื้อชาติอื่นโดยเฉพาะจากยุโรปตะวันออกที่อพยพเข้ามาในประเทศ และยังมีขบวนการนาซีใหม่ที่ยังเคลื่อนไหวอยู่

ที่น่าสนใจคือแนวคิดชาตินิยมของสหรัฐ ซึ่งแสดงออกโดยการพยายามรักษาฐานะมหาอำนาจอันดับหนึ่งของโลก หรือเป็นผู้จัดระเบียบโลกให้เป็นแบบใดแบบหนึ่งหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะก่อประโยชน์สูงสุดแก่ตน ปฏิบัติการเหล่านี้มีตั้งแต่ทางด้านทหารไปจนถึงการไม่ยอมลงนามในอนุสัญญาลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศตนเองไม่ให้หลุดตัว ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่จะขัดแย้งกับผลประโยชน์ของประเทศอื่น และถูกต้องด้านคัดค้าน อิทธิพลของสหรัฐนั้นมีทั้งเชิงรุกและเชิงรับ เชิงรุกได้แก่ 1) แสยบนุภาพ โดยเป็นประเทศที่ใช้จ่ายทางทหารสูงสุด เป็นผู้ค้าอาวุธรายใหญ่ที่สุด และมีทหารและฐานทัพรวมทั้งกองเรือที่ใหญ่ที่สุดของโลก 2) ความมั่งคั่ง ได้แก่การให้เงินช่วยเหลือแก่บางประเทศบางวาระ เช่นไทย อินโดนีเซีย และ อียิปต์ 3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งทำให้มีความสามารถในการแข่งขันสูง เชิงรับได้แก่การเป็นตลาดรองรับสินค้าส่งออกจากทั่วโลก หากเศรษฐกิจของสหรัฐเข้าสู่ภาวะถดถอยก็จะทำให้อิทธิพลด้านนี้ลดลงอย่างเห็นได้ชัดทั้งทางภาววิสัยคือมีเงินซื้อของน้อยลง และทางอัตวิสัยคือตั้งนโยบายกีดกันทางการค้าแข่งแรงยิ่งขึ้น

ดังนั้นเมื่อเศรษฐกิจโลกชะลอตัว แต่ละประชาชาติดิ้นรนเอาตัวรอด เช่น ปกป้องคุ้มครองตลาดของตนมากขึ้น สถานการณ์ของประเทศและของโลกจึงมีแนวโน้มที่จะคาดเดาได้ยากขึ้น และน่าจะมีอันตรายสูงขึ้น

ประมวลสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย

มีนาคม 2544

ความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้า

1. ความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจต่างประเทศ/โลก

1.1 คาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจโลก

1.1.1 สถาบันการเงินชั้นนำ ยืนยันการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) ธนาคารโลก (เวิลด์แบงก์) และองค์กรเพื่อความร่วมมือนานาชาติทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (โออีซีดี) ต่างเริ่มปรับลดตัวเลขคาดการณ์การขยายตัวของเศรษฐกิจของสหรัฐ และญี่ปุ่นลง ซึ่งเป็นการยืนยันแนวโน้มการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก

ไอเอ็มเอฟ คาดการณ์ว่า อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในปี 2544 จะลดลงเหลือ 3.5% จาก 4.2% จากผลพวงของภาวะชะลอตัวในสหรัฐที่คาดว่า จีดีพี จะขยายตัวแค่ 1.7% ขณะที่จีดีพีของญี่ปุ่นอาจจะไม่เกิน 1% ทางด้านโออีซีดีอาจจะลดตัวเลขคาดการณ์จีดีพีของสหรัฐปี 2544 เหลือประมาณ 1.5% - 2.0% ซึ่งสอดคล้องกับการเคลื่อนไหวของไอเอ็มเอฟ แม้จะสวนทางกับธนาคารกลางสหรัฐ (เฟด) ที่ยังมั่นใจว่า จีดีพีสหรัฐน่าจะขยายตัวระหว่าง 2.0% - 2.5%

ด้วยเหตุนี้ การอยู่หรือไปของเศรษฐกิจสหรัฐ และญี่ปุ่น จึงมีความสำคัญยิ่งต่อเศรษฐกิจของภูมิภาคอื่นด้วย โดยเฉพาะเอเชียที่ยังเปราะบางอยู่มาก เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ได้เชื่อมต่อเศรษฐกิจทั่วโลกเข้าด้วยกัน ปัญหาในประเทศหนึ่งจะส่งผลกระทบต่อลูกโซ่ไปยังคู่ค้าอีกประเทศหนึ่ง และลุกลามไปถึงส่วนอื่นๆ ในที่สุด (ข่าวสนพ.เดือน มี.ค. 44)

1.1.2 เติบโตเกินศก.โลกปีนี้โตแค่ 5%

ด้านนายทาดาโอะ ชิโน ประธานธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย หรือ เอดีบี ให้ข้อมูลกับไฟแนนเชียล ไทมส์ เมื่อวันที่ 28 มี.ค. 2544 ว่า การขยายตัวของเอเชียปีนี้จะลดลงจากเดิม 7% ในปี 2543 มาอยู่ที่ประมาณ 5% เนื่องจากเศรษฐกิจสหรัฐและญี่ปุ่นชะลอตัวลง และความต้องการสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลกลดลงและการตกต่ำอย่างมากของตลาดหุ้นทั่วโลก จะส่งผลกระทบต่อทางจิตวิทยาและเศรษฐกิจต่อประเทศเอเชีย

การคาดการณ์ของนายชิโนครั้งนี้ ไม่รวมญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ โดยเขาชี้ว่า ความซบเซาของเศรษฐกิจญี่ปุ่น จะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งกระทบต่อการขยายตัวของภูมิภาค ซึ่งคาดว่าจะฟื้นตัวเกือบ 6% ในปี 2545 ทั้งนี้กลุ่มเศรษฐกิจอุตสาหกรรมใหม่อย่างเกาหลีใต้ สิงคโปร์ ไต้หวัน และฮ่องกง จะขยายตัวเพียง 4% ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของตัวเลขที่เคยทำได้ในปีที่แล้ว 8.4% ขณะที่กลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) จะโต 4% เทียบกับ 5.1% ในปีที่แล้ว

นายชิโนยังแสดงความหวังใน ช่วงท้าย ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับไทยว่า ยังมีความวิตกกังวลถึงนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลจัดตั้งใหม่ของไทย โดยระบุว่า จำเป็นต้องจับตามองความน่าเชื่อถือทางด้านการคลัง และช่วงระยะเวลาในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ (กรุงเทพฯ รุรกิจ 300344)

1.2 ความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา

1.2.1 เฟดปรับลดอัตราดอกเบี้ย 0.5%

ในวันที่ 20 มี.ค. 2544 คณะกรรมการกำหนดนโยบายธนาคารกลางสหรัฐ (เอฟโอเอ็มซี) ประกาศลดอัตราดอกเบี้ย 0.5% มาอยู่ที่ 5.0% ซึ่งเป็นไปตามความคาดหมายของนักวิเคราะห์ส่วนใหญ่ ส่วนนักวิเคราะห์หุ้นจากวอลล์ สตรีท ส่วนหนึ่งที่ต้องการในธนาคารกลางสหรัฐ (เฟด) ปรับลดอัตราดอกเบี้ย 0.75% ผิดหวังกับมติประชุมในครั้งนี้นี้ ส่งผลดัชนีตลาดหุ้นดาวโจนส์ และแนสแด็กต่างปรับตัวลดลงอย่างรวดเร็ว

การตัดสินใจปรับลดอัตราดอกเบี้ยในครั้งนี้ของเฟด ส่วนหนึ่งมาจากความกังวลต่อปัญหาการชะลอตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่น ซึ่งถือเป็นประเทศเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก ผลประกอบการของบริษัทที่ยังไม่ชัดเจน และการปรับตัวลดลงอย่างรุนแรงของตลาดหุ้น อย่างไรก็ตาม การที่เฟดไม่ตัดสินใจลดอัตราดอกเบี้ยอย่างรุนแรงนั้น เนื่องจากเฟดเลือกที่จะแก้ปัญหาเศรษฐกิจพื้นฐานเป็นอันดับแรก และแสดงให้เห็นว่า ตลาดหุ้นมีความสำคัญรองจากปัญหาเศรษฐกิจ

ในการประชุมครั้งหน้าของ เอฟโอเอ็มซี คือวันที่ 15 พ.ค. 2544 ได้มีการคาดการณ์ว่า เฟดน่าจะปรับลดอัตราดอกเบี้ยอีกครั้ง (CNNfn.com, 200301)

1.2.2 ผู้บริโภคชาวอเมริกัน ชะลอการใช้จ่ายใช้สอย

ในวันที่ 17 มี.ค. 2544 นิตยสารนวิสวิต เปิดเผยผลสำรวจความคิดเห็นประชาชน 1,004 ราย พบว่า 64% ของผู้ตอบแบบสอบถาม ตัดสินใจชะลอการซื้อสินค้าขนาดใหญ่ในช่วง 12 เดือนข้างหน้าไว้ก่อน เนื่องจากมีความกังวลถึงภาวะตลาดหลักทรัพย์ที่ถดถอย โดยเมื่อสัปดาห์ที่แล้วดัชนีดาวโจนส์ได้ตกลงไปอยู่ระดับต่ำกว่า 10,000 จุด เช่นเดียวกับที่ดัชนีแนสแด็กตกอยู่ไปอยู่ระดับต่ำกว่า 2,000 จุด นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นระหว่างวันที่ 15-16 มี.ค. 2544 จำนวน 71% ยังมีความกังวลถึงภาวะชบเซทางเศรษฐกิจภายในประเทศในอีก 12 เดือนข้างหน้า และอีก 55% ระบุว่า ได้ดำเนินการเพื่อจำกัดการใช้จ่ายส่วนตัวอย่างน้อย 1 อย่างแล้ว

ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ยังส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามทางโทรศัพท์ 30% คิดว่า นโยบายลดภาษีจำนวน 1.6 ล้านล้านดอลลาร์ ภายในระยะเวลา 10 ปี ของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ผู้นำประเทศ จะทำให้สหรัฐตกอยู่ในอันตรายมากขึ้น เทียบกับจำนวน 26% ที่คิดว่านโยบายข้างต้น มีความจำเป็นมากขึ้น และอีก 39% เห็นว่า จะไม่สร้างความเปลี่ยนแปลงอะไรมากนัก

ทั้งนี้ ประธานาธิบดีบุช ได้ชูนโยบายลดภาษีของตนว่า เป็นเหมือนกลไกที่จะยุติภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังสงสัยว่า การลดภาษีจะส่งผลดีจริงหรือไม่ (กรุงเทพธุรกิจ 190344)

1.3 ความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจญี่ปุ่น

1.3.1 บีโอเจปรับลดอัตราดอกเบี้ยหวังกระตุ้นเศรษฐกิจให้ฟื้น

ในวันที่ 28 ก.พ. 2544 ธนาคารกลางญี่ปุ่น (บีโอเจ) ตัดสินใจปรับลดอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานลง 0.1% เหลือ 0.25% มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มี.ค. 2544 เป็นต้นไป เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวอย่างเต็มกำลัง ถือเป็น การปรับลดอัตราดอกเบี้ยครั้งที่ 2 ของปี นอกจากนั้น บีโอเจยังปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ชั่วคราวขึ้นลง 0.1% ลงมาอยู่ที่ 0.15%

การปรับลดอัตราดอกเบี้ยครั้งนี้ สะท้อนถึงความกังวลต่อปัญหาเศรษฐกิจอ่อนแอของบีโอเจเป็นอย่างดี ญี่ปุ่นประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำมานานกว่า 10 ปี ซึ่งความหวาดวิตกในเรื่องนี้เริ่มรุนแรงยิ่งขึ้น หลังจากเศรษฐกิจสหรัฐอยู่ในภาวะชะลอตัวลง อาจทำลายการฟื้นตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่นได้ นอกจากนี้ ปริมาณการบริโภคของญี่ปุ่นยังคงอยู่ในระดับต่ำ เช่นเดียวกับอัตราจ้างงานรวมไปถึงปัญหาการค้าของตลาดหุ้นอีกด้วย จากแรงกดดันทั้งทางด้านการเมือง และปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้บีโอเจต้องประกาศการกลับไปใช้นโยบายอัตราดอกเบี้ย 0% อีกครั้ง ในวันที่ 19 มี.ค. โดยผ่านการจัดฉีดเงินเข้าระบบ แทนการลดตัวอัตราดอกเบี้ยโดยตรง (กรุงเทพธุรกิจ 01, 200344)

1.4 ความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจภูมิภาคอื่นๆ

1.4.1 แผนกระตุ้นเศรษฐกิจฉบับใหม่ของมาเลเซีย: รับมือการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก

นายกรัฐมนตรีมหาธีร์ โมฮัมหมัด ของมาเลเซีย ประกาศมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจเมื่อวันที่ 27 มี.ค. 2544 เน้นที่การกระตุ้นการบริโภคในประเทศ การผ่อนปรนกฎระเบียบด้านการลงทุนค้าหุ้น อสังหาริมทรัพย์ และสินทรัพย์ให้นักลงทุนต่างชาติ โดยจะใช้งบประมาณเพิ่มเติมทั้งสิ้นประมาณ 3,000 ล้านดอลลาร์ นับเป็นมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจฉบับล่าสุดที่ทางการนำออกให้รับมือภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัว โดยเฉพาะสหรัฐที่นำเข้าสินค้าจากมาเลเซียเป็นจำนวนมาก

สำหรับโครงการใหม่ๆภายใต้แผนกระตุ้นเศรษฐกิจประกอบด้วยแผนก่อสร้างโรงเรียน 200 แห่ง วิทยาลัย 193 แห่ง มหาวิทยาลัย 4 แห่ง บ้านพักทหาร 6,600 แห่ง และกองทุนอุดหนุนผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และเงินช่วยเหลือพิเศษผู้ประกอบการรายขนาดเล็ก รวมมูลค่า 600 ล้านดอลลาร์ รัฐบาลยังจะให้ความช่วยเหลือโครงการสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานหลักๆ อาทิ การสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำบางกุน โรงไฟฟ้าพลังถ่านหินพูลู บันดิง และท่าเรือเวสต์พอร์ต ขณะกระทรวงการคลังกำลังพิจารณาออกพันธบัตรรัฐบาล และตั้งหน่วยเฉพาะกิจเพื่อใช้สนับสนุนโครงการ

นายกรัฐมนตรีมหาธีร์แถลงต่อรัฐสภาว่า ปัญหาเศรษฐกิจชะลอตัวในสหรัฐอาจส่งผลกระทบต่อการส่งออก และแนวโน้มการเติบโตของประเทศ ทำให้รัฐบาลต้องเร่งออกมาตรการเตรียมรับมือปัญหา เพื่อสร้างความมั่นใจว่าจะรักษาระดับการเติบโตได้ต่อไป (กรุงเทพธุรกิจ 280344)

1.4.2 ความร่วมมือในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เพื่อป้องกันปัญหาเศรษฐกิจโลกชะลอตัว

กลุ่มเจ้าหน้าที่การเงินและรองผู้ว่าการธนาคารกลางของประเทศต่างๆ 14 ประเทศแถบเอเชีย-แปซิฟิก รวมทั้งประเทศไทย ได้ร่วมประชุมที่กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน เป็นเวลา 2 วัน ระหว่างวันที่ 27-28 มี.ค. 2544 เพื่อร่วมประชุมเกี่ยวกับกรอบงานเดิมที่เคยร่างไว้ที่กรุงมะนิลา ซึ่งตั้งขึ้นมาด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกภายในภูมิภาคช่วงปลายปี 2540 เพื่อเป็นการตอบรับต่อภาวะวิกฤติที่ยังไม่สิ้นสุดในเอเชียตะวันออก

การประชุมครั้งนี้เป็นการชี้ให้เห็นว่า การชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ และภาวะชะงักงันของญี่ปุ่น กำลังเป็นภัยคุกคามเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในภูมิภาค และเตือนให้เร่งสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อรับมือกับวิกฤติเศรษฐกิจรอบใหม่ที่อาจมาถึงโดยไม่รู้ตัว สอดรับการคาดการณ์ของธนาคารพัฒนาเอเชีย (เอดีบี) ที่มองเศรษฐกิจเอเชียในปีนี้จะขยายตัวลดลงจาก 7% เหลือ 5% เท่านั้น

นอกเหนือจากอเมริกา ไม่มีส่วนใดในโลกที่จะอ่อนไหวต่อการลดลงของอุปสงค์ในอเมริกาเหมือนเอเชียตะวันออก ในกลุ่มชาติเอเชียยกเว้นญี่ปุ่น การส่งออกมีมากเทียบเท่า 37% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ จีดีพีของชาติเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความวิตกเรื่องยอดขายในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีปัญหาของสหรัฐฯ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่อุปสงค์ลดลงอย่างฮวบฮาบ

นักวิเคราะห์บางรายคาดเดาว่า แม้การเตือนเรื่องวิกฤติครั้งใหม่อาจอยู่ห่างไกล ซึ่งจากข้อเท็จจริงแล้วสิ่งต่างๆ อาจไม่กลับมาเลวร้ายอย่างที่เคยเกิดขึ้นในปี 2540-2541 แต่ในที่สุดรัฐบาลชาติเอเชียอาจจะเสียใจ หากไม่ได้ดำเนินการเพื่อผลักดันให้มีการปฏิรูป ขณะที่เศรษฐกิจโลกยังคงพอระดับประท้วงตัวไปได้ (กรุงเทพฯธุรกิจ 300344)

1.4.3 ใต้หมันผนวกกิจการ 3 ธนาคารยักษ์ใหญ่

นายเหียน ชิง ชาง รัฐมนตรีคลังใต้หมัน เปิดเผยเมื่อวันที่ 12 มี.ค. 2544 ว่า คณะกรรมการธนาคารรัฐบาล 3 แห่ง ได้แก่ แบงก์ออฟไต้หวัน, แลนด์ แบงก์ ออฟ ไต้หวัน และเซ็นทรัล ทรัสต์ ออฟ ไชนา ได้อนุมัติแผนผนวกกิจการกันเป็นธนาคารรายใหญ่ที่สุดของไต้หวัน และกลุ่มการเงินอันดับ 74 ของโลก ด้วยยอดสินทรัพย์รวม 122,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ธนาคารรัฐบาลทั้ง 3 แห่ง จะรวมตัวกันเป็นธนาคารแห่งใหม่ ซึ่งครองส่วนแบ่งเงินฝากในประเทศ 20.06% และส่วนแบ่งตลาดเงินกู้ท้องถิ่น 19.48% ในเดือนส.ค.นี้ คาดว่าการผนวกกิจการจะเสร็จสมบูรณ์ในปีหน้า

ข่าวดังกล่าวจุดความวิตกในหมู่สหภาพแรงงาน 3 ธนาคาร ซึ่งเกรงว่าจะถูกปลดออกจากงาน ขณะที่นักวิเคราะห์ประเมินว่าพนักงาน 1 ใน 3 จะถูกให้ออกเพราะการผนวกกิจการครั้งนี้

แผนดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในความพยายามของรัฐบาลไทเป ที่จะผ่อนคลายการแข่งขันอย่างดุเดือดในภาคการเงิน ด้วยการลดจำนวนธนาคารในประเทศลง โดยกระทรวงการคลังประเมินว่า ตลาดการเงินท้องถิ่นสามารถรองรับธนาคารได้เพียง 10 แห่งเท่านั้น จากปัจจุบันที่มีอยู่ถึง 53 แห่ง (กรุงเทพฯธุรกิจ 140344)

2. การรายงานภาวะเศรษฐกิจและแนวโน้มในประเทศ

2.1 รายงานภาวะเศรษฐกิจด้านต่างๆ ในช่วงเดือน ม.ค.- ก.พ. 2544

2.1.1 "สภาพัฒน์ฯ" ลดเป้าประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2544 จากเดิม 4-4.5% เหลือเพียง 3.5-4.0% เหตุได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว

นายสรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) แถลงข่าวเมื่อวันที่ 19 มี.ค. 2544 สรุปภาวะเศรษฐกิจไตรมาสที่ 4 รวมถึงเศรษฐกิจโดยรวมตลอดปี 2543 และทบทวนแนวโน้มเศรษฐกิจในปี 2544 ใหม่ หลังจากเห็นว่ามีปัจจัยหลายอย่างได้เปลี่ยนไปจากการประเมินเมื่อ 18 ธ.ค.2543

ในส่วนการประมาณการเศรษฐกิจในปี 2544 เลขาฯ สศช. กล่าวว่า เนื่องจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยมีหลายประการ ดังนั้น สศช.จึงลดเป้าประมาณการทางเศรษฐกิจของไทยใหม่ จากเดิมที่คาดว่าจะขยายตัวในเกณฑ์ 4.0-4.5% ลดลงเหลือเพียง 3.5-4% บนสมมติฐานว่าค่าเงินบาทเคลื่อนไหวที่ระดับ 43 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ และระบุว่าในกรณีที่เศรษฐกิจจะขยายตัวได้ในอัตรา 3.5% การส่งออกของไทยจะต้องขยายตัวให้ได้อย่างน้อย 7% แต่ถ้าจะให้เศรษฐกิจเติบโตได้ในระดับ 4% การส่งออกของไทยจะต้องขยายตัวอย่างน้อย 9% ขณะเดียวกันรัฐบาลต้องใช้มาตรการการเงิน การคลังในการกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ด้วย

เลขาธิการ สศช.กล่าวถึงสาเหตุของการลดเป้าประมาณการเศรษฐกิจว่า เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่สำคัญคือ สหรัฐและญี่ปุ่น อยู่ในช่วงซบเซา ซึ่งจะกระทบต่อการส่งออกของไทยไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สำหรับดัชนีทางเศรษฐกิจตัวอื่นๆ ที่สำคัญ สศช.ระบุว่า อัตราเงินเฟ้อของประเทศคาดว่าจะอยู่ที่ 2.2% ขณะที่ดุลการค้า จะเกินดุลอยู่ที่ 4.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากประมาณการเดิมที่ตั้งเป้าที่ 3.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เนื่องจากคาดว่า การนำเข้าของไทยจะลดลงมากกว่าการชะลอตัวของการส่งออก

ด้านการลงทุนจะขยายตัวอยู่ที่ 5.1-5.9% โดยการลงทุนภาคเอกชนจะลดลง แต่การลงทุนโดยรัฐบาลจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนการบริโภคก็เพิ่มขึ้น 4.1% เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากประมาณการเดิม

-แนะ 7 มาตรการในการกระตุ้นเศรษฐกิจ และเลื่อนขึ้นแวตออกไปอีก 2 ปี พร้อมเร่งตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์

นายสรรเสริญ กล่าวอีกว่า รัฐบาลจะต้องดำเนินการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศทั้งการบริโภค และการลงทุน โดยในด้านการดำเนินมาตรการทางการเงินการคลัง และจะต้องใช้งบประมาณในการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์ที่สำคัญคือ 1. ต้องก่อให้เกิดการจ้างงานอย่างกว้างขวาง 2. ต้องพึ่งพาการนำเข้าในเกณฑ์ต่ำ 3. ก่อให้เกิดผลเชื่อมโยงกับธุรกิจในประเทศ 4. เป็นการแก้ไขปัญหาพื้นฐานและวางรากฐานของการพัฒนาในระยะยาว 5. สร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน 6. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและท้องถิ่น และ 7. มีความพร้อมที่จะดำเนินการได้ทันที

นอกจากนี้ รัฐบาลยังควรเพิ่มการขาดดุลงบประมาณปี 2545 และเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณคือระหว่างตุลาคม 2544 ถึงมีนาคม 2545 ทั้งนี้การขาดดุลงบประมาณจะต้องแสดงความชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารอายุของพันธบัตรที่รัฐบาลจะออกมาอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความมั่นใจว่าจะสามารถบริหารวินัยการคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังคงจะเพิ่มประสิทธิภาพการบริการและลงทุนของรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ตลอดจนเลื่อนการเพิ่มอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเป็น 10% ออกไปอีก 2 ปี (ถึง 30 กันยายน 2546) เพื่อรักษาอำนาจการซื้อไว้ในมือประชาชนอีกปีละประมาณ 60,000 ล้านบาท และที่สำคัญคือ เร่งดำเนินการให้บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (ทีเอเอ็มซี) มีผลในทางปฏิบัติอย่างรวดเร็ว โดยควรจะต้องจัดตั้งให้เรียบร้อยในเดือนส.ค.2544

อนึ่ง นายสรรเสริญ กล่าวด้วยว่า เศรษฐกิจตลอดปี 2543 เจออุปสรรคหลายด้าน โดยเป็นผลมาจากหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (เอ็นพีแอล) ยังอยู่ระดับสูง เป็นอุปสรรคต่อภาคธุรกิจ การเงิน อีกทั้งอัตราการว่างงานยังอยู่ระดับสูงประมาณ 1.2 ล้านคน และตลาดหลักทรัพย์ยังคงซบเซา โดยมีมูลค่าซื้อขายเฉลี่ย 3,740 ล้านบาทต่อวัน และดัชนีลดลงถึง 44% ส่งผลให้ตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) ไตรมาสที่ 4 ของปี 2543 มีอัตราการเติบโต 3.1% ขยายตัวเพิ่มขึ้นทั้งจากไตรมาสก่อนหน้า และระยะเดียวกันของปีก่อน ทำให้ตลอดทั้งปี 2543 เศรษฐกิจของไทยมีอัตราการเติบโต 4.3% ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ สศช.คาดการณ์ไว้คือ 4-4.5% การเติบโตของภาคการเกษตรคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้ตัวเลข จีดีพี ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2543 เติบโตได้ในอัตราที่น่าพอใจ ขณะที่ภาคการเงินการธนาคาร และภาคการก่อสร้าง ยังเป็นภาคธุรกิจที่มีอัตราการเติบโตที่ติดลบอย่างต่อเนื่อง โดยภาคการธนาคารมีอัตราการขยายตัวติดลบ 4.1% ขณะที่ภาคการก่อสร้างติดลบ 26.6% (กรุงเทพธุรกิจ 200344)

2.1.2 ภาวะเศรษฐกิจเดือนก.พ. แนวโน้มครึ่งปีแรกชะลอลงไม่สดใส ส่งออกยังหดตัวต่อเนื่อง ขณะที่นำเข้าลดลง การใช้กำลังการผลิตไม่ขยายตัว การอุปโภคบริโภคลงทุนภาคเอกชนทรงตัว

รายงานจากธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เปิดเผยว่า ข้อมูลเบื้องต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2544 เศรษฐกิจโดยรวมแสดงแนวโน้มทรงตัวต่อเนื่อง ทั้งภาคการผลิต การลงทุนและการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน รายงานกล่าวว่า การส่งออกในเดือนดังกล่าวนี้ ยังคงหดตัวต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 2 โดยมีมูลค่า 5,151 ล้านดอลลาร์ หรือหดตัว 3.7% นำเข้ามูลค่า 4,933 ล้านดอลลาร์ หดตัวถึง 10.9% ซึ่งเป็นการลดลงครั้งแรกในรอบ 22 เดือนตามการส่งออกที่ลดลงต่อเนื่อง เนื่องจาก ไม่มีการนำเข้าเครื่องบินในเดือนนี้ ทำให้ดุลการค้าเกินดุล 218 ล้านดอลลาร์ และเกินดุลบัญชีเดินสะพัด จำนวน 798 ล้านดอลลาร์

ส่วนภาคเศรษฐกิจจริงนั้น ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมที่ปรับฤดูกาล อยู่ในระดับ 114.6 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยใกล้เคียงกับเดือนมกราคมเพิ่มขึ้น 2.4% จากช่วงเดียวกันของปีก่อน แต่ลดลงจากเดือนก่อนที่อยู่ในระดับ 4.8% และหากคิดเป็นผลผลิตที่ไม่รวมสุราแล้วจะขยายตัวเพียง 2.2% ลดลงจากเดือนก่อนที่ขยายตัว 4.7% การใช้กำลังการผลิต ทรงตัวอยู่ในระดับเดิมจากเดือนก่อน ที่ 55.6%

ในด้านการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนยังหดตัว โดยยอดค้าปลีก ณ เดือนธ.ค. 2543 ลดลงเหลือ 15.1% จากเดือน พ.ย. ขยายตัว 19.4% ยอดขายรถยนต์นั่งขยายตัว 20.7% จากปีก่อน ยอดขายรถจักรยานยนต์ขยายตัว 3% ขณะที่สินค้าอุปโภคบริโภคนำเข้าหดตัว 5%

การลงทุนภาคเอกชนก็ชะลอลงเช่นกัน การนำเข้าสินค้าทุนหดตัวลง 1.9% ยอดจำหน่ายซีเมนต์ในประเทศขยายตัว 8.3% ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ขยายตัว 16.6%

ดุลเงินตราต่างประเทศ ขาดดุล 12.6 พันล้านบาท สูงขึ้นเมื่อเทียบกับที่ขาดดุล 6.2 พันล้านบาทในช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งมีการขาดดุลจากการขาดดุลด้วยการใช้เงินคลัง ทำให้เงินคลังลดลง 17.3 พันล้านบาท เหลือ 31.4 พันล้านบาท

ดัชนีราคาผู้บริโภคเพิ่มขึ้น 1.5% จากระยะเดียวกันปีก่อนและเพิ่มขึ้น 0.5% จากเดือนก่อน เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าหมวดอาหารและเครื่องดื่ม 0.1% ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน) เพิ่มขึ้น 0.9% จากระยะเดียวกันปีก่อน และเพิ่มขึ้น 0.1% จากเดือนก่อน ดัชนีราคาผู้ผลิตเพิ่มขึ้น 2.7% จากระยะเดียวกันปีก่อน และเพิ่มขึ้น 0.2% จากเดือนก่อนหน้า ทั้งนี้เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาทุกหมวด โดยหมวดผลผลิตเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น 1.2% หมวดผลิตภัณฑ์แร่และเชื้อเพลิง 2.4% และหมวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 0.1%

ด้านภาวะการเงิน สภาพคล่องของระบบการเงิน ปรับเพิ่มขึ้นจากเดือนก่อนหน้า ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงินลดลง โดยอัตราดอกเบี้ยตลาดเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารลดลงมาอยู่ที่เฉลี่ย 1.55% ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนพันธบัตรระยะ 1 วันลดลงมาอยู่ที่เฉลี่ย 1.17% ต่อปี

ส่วนอัตราดอกเบี้ยระบบธนาคารส่วนใหญ่ ปรับลดลงทั้งอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้กู้ยืมซึ่งลดลง 0.5% ต่อปี ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือนและอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR ของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่งลดลงมาอยู่ที่เฉลี่ย 2.50% และ 7.375% ต่อปี ตามลำดับ

สินเชื่อบริษัท (คำนวณสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจด้วยอัตราแลกเปลี่ยนคงที่) ลดลง 10.2% เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อน แต่เมื่อบวกกับหนี้สูญและสินเชื่อที่โอนไป AMC แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ให้แก่ AMC ยังคงเพิ่มขึ้น 0.9% ต่อปี ด้านเงินฝากธนาคารพาณิชย์ปรับตัวเพิ่มขึ้นมากถึง 5.8% ต่อปี ซึ่งมีส่วนสำคัญให้ปริมาณ เงิน M2A เพิ่มขึ้น 3.7% ต่อปี (ผู้จัดการ 310344)

-เดือน ม.ค. ยอดกู้ยืมไปอีพีเอฟหดตัว 21%

นายบัณฑิต นิจถาวร ผู้ช่วยผู้จัดการสายสารสนเทศและประชาสัมพันธ์ ในฐานะโฆษกธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เปิดเผยว่า การให้กู้ยืมของกิจการวิเทศธนกิจ (ไปอีพีเอฟ) ยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง ณ สิ้นเดือนม.ค. 2544 มียอดคงค้างเงินให้กู้ยืมลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อน 114.9 พันล้านบาท เหลือ 419.9 พันล้านบาท หรือลดลง 21.5% โดยเป็นการให้กู้ยืมแก่ลูกค้าในประเทศ (เอชดี-อิน) 377 พันล้านบาท ลดลง 20.6% และเป็นการให้กู้ยืมแก่ลูกค้าต่างประเทศ (เอชดี-เอชดี) 43 พันล้านบาท ลดลง 28.6% โดยกิจการไปอีพีเอฟของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยมียอดคงค้างเงินให้กู้ยืมลดลงมากที่สุดคือ 34.7% หรือประมาณ 39.2 พันล้านบาท สาเหตุหลักคือลูกค้าชำระคืนหนี้ที่ครบกำหนด

นายบัณฑิตกล่าวว่า ณ สิ้นเดือนมกราคม 2544 ภาคธุรกิจที่กู้ยืมเงินผ่านไปอีพีเอฟมากที่สุดคือ อุตสาหกรรมการผลิต โดยมียอดคงค้าง 218.4 พันล้านบาท คิดเป็น 52% ของเงินให้กู้ยืมไปอีพีเอฟทั้งหมด รองลงมาคือ ภาคสาธารณูปโภค และภาคการธนาคารและธุรกิจการเงิน มีมูลค่า 61.8 และ 51.3 พันล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.7 และ 12.2 ตามลำดับ (มติชน 220344)

-หนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ไทย สิ้นเดือน ก.พ. มีจำนวน 787,180.82 ล้านบาท คิดเป็น 19.34%

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เผยตัวเลขหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ไทย สิ้นเดือน ก.พ. มีจำนวนทั้งสิ้น 787,180.82 ล้านบาท คิดเป็น 19.34% เป็นของธนาคารพาณิชย์เอกชน 481,496.39 ล้านบาท คิดเป็น 18.16% ของสินเชื่อรวม และธนาคารพาณิชย์รัฐ 305,684.43 ล้านบาท คิดเป็น 21.54% ของสินเชื่อรวม ทั้งนี้ หนี้ของธนาคารพาณิชย์เอกชน แบ่งเป็น ธนาคารกรุงเทพ มีเอ็นพีแอล 146,683.40 หรือ 18.84% ธนาคารกรุงศรีอยุธยา 75,266.60 ล้านบาท หรือ 22.83% ธนาคารกสิกรไทย 65,946.02 ล้านบาท หรือ 13.37% ธนาคารดีบีเอสไทยท努 5,270.34 ล้านบาท หรือ 7.67% ธนาคารทหารไทย 63,455.23 ล้านบาท หรือ 23.31% ธนาคารไทยพาณิชย์ 97,854.35 ล้านบาท หรือ 19.89% ธนาคารยูโอบี รัตนสิน 277.87 ล้านบาท หรือ 0.59% ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดอร์นครรณ 820.52 ล้านบาท หรือ 1.41% และธนาคารเอเชีย 25,922.06 ล้านบาท หรือ 23.24%

ส่วนของธนาคารพาณิชย์ของรัฐ ซึ่งมีเอ็นพีแอลรวมในเดือน ก.พ. 305,684.43 ล้านบาท หรือ 21.54% ของสินเชื่อรวม แบ่งเป็น ธนาคารกรุงไทย 68,963.03 ล้านบาท หรือ 8.75% ไทยธนาคาร 6,766.41 ล้านบาท หรือ 3.01% นครหลวงไทย 131,691.98 ล้านบาท หรือ 58.82% และศรีนคร 98,335.01 ล้านบาท หรือ 53.94% (มติชน 230344)

2.2 การคาดแนวโน้มภาวะเศรษฐกิจในประเทศ

2.2.1 ศูนย์วิจัยกสิกรไทย วิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจในไตรมาสแรกของปี 2544 ตลอดจนอัตราการขยายตัวของทั้งปี

จากการที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สภาพัฒน์ฯ) ออกประกาศตัวเลข GDP หรือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศล่าสุด โดยระบุตัวเลข GDP ไตรมาสที่สี่ของปี 2543 มีอัตราการขยายตัว 3.1% และส่งผลให้อัตราการขยายตัวของปี 2543 ทั้งปี เท่ากับ 4.3% นั้น

ศูนย์วิจัยกสิกรไทยได้มีข้อสังเกต และวิเคราะห์แนวโน้มตัวเลขการขยายตัวของเศรษฐกิจในไตรมาสแรกของปี 2544 และคาดการณ์อัตราการขยายตัวของทั้งปี โดยระบุว่า แม้ว่าภาคเศรษฐกิจหลายภาค เช่นภาคอุตสาหกรรม การค้า โรงแรมและภัตตาคารมีอัตราการขยายตัวในไตรมาสสุดท้ายของปี 2543 ที่เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่สาม แต่ก็พบว่าอัตราการขยายตัวในช่วงครึ่งหลังของปี 2543 นั้นชะลอตัวลงจากช่วงครึ่งแรกของปี และยังพบว่าภาคการก่อสร้างและภาคการเงิน ยังคงมีอัตราการขยายตัวดีดล เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า ทั้งนี้โดยมีตัวแปรที่นำเป็นห่วง คือการส่งออก ซึ่งมีอัตราการขยายตัวที่ชะลอตัวลงอย่างชัดเจนในครึ่งหลังของปี และรายจ่ายเพื่อการลงทุน ซึ่งกลับหดตัวลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

สำหรับแนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจในปี 2544 นั้น มีประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

จากการหดตัวของการส่งออกในเดือน มกราคมและกุมภาพันธ์ 2544 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน รวมทั้งจากการคาดการณ์ว่า เศรษฐกิจหลักๆ ของโลก เช่น สหรัฐฯกับญี่ปุ่น คงจะมีอัตราการขยายตัวที่ลดลงในช่วงครึ่งแรกของปี โดยเฉพาะในช่วงไตรมาสแรกนั้น ทำให้คาดว่าตัวเลขการส่งออกของไทยในช่วงไตรมาสแรกปี 2544 อาจจะไม่ดีนัก โดยอาจจะมีอัตราการขยายตัวต่ำมาก หรือไม่ขยายตัวเลย นอกจากนี้ ภาวะการชะลอตัวของส่งออกดังกล่าว ยังอาจจะต้องเนื่องไปจนถึงไตรมาสที่สอง ตามการคาดการณ์ที่ว่า หากเศรษฐกิจสหรัฐฯจะฟื้นตัว ก็จะเป็นในช่วงครึ่งหลังของปี

และเนื่องจากการค้าระหว่างประเทศ ยังคงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจไทย พิจารณาได้จากสัดส่วนของการส่งออกและการนำเข้าสินค้าและบริการต่อ GDP (ณ ราคาคงที่) ที่สูงถึงประมาณ 64% และ 47% ตามลำดับ ดังนั้น จึงคาดว่าแนวโน้มการชะลอตัวของส่งออก คงจะส่งผลกระทบต่อไปยังกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลงทุนและการบริโภคของภาคเอกชน จะชะลอตัวลงตามการส่งออก

ดังนั้น ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จึงคาดว่าอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในช่วงไตรมาสแรก อาจจะอยู่ในช่วง -0.5 ถึง 1.0% ส่วนอัตราการขยายตัวของทั้งปี 2544 คงจะอยู่ในช่วง 3.0 ถึง 3.5% ภายใต้สมมติฐานว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯจะฟื้นตัวในช่วงไตรมาสที่สาม และเศรษฐกิจไทยก็อาจจะพลอยฟื้นตัวตามไปได้ด้วยในช่วงครึ่งหลังของปี (แต่ในทางตรงข้าม หากเศรษฐกิจสหรัฐฯไม่ฟื้น โอกาสที่การขยายตัวของทั้งปีจะลดลงไปต่ำกว่า 3.0% ก็จะมีค่อนข้างมาก)

รายงานการวิเคราะห์ของศูนย์วิจัยฯ กล่าวด้วยว่า เมื่อคำนึงถึงปัญหาเฉพาะหน้าในเรื่องการชะลอตัวของเศรษฐกิจข้างต้น ศูนย์ฯ จึงเห็นด้วยกับแนวทางหลายอย่างที่รัฐบาลกำลังเร่งพิจารณา เพื่อที่จะกระตุ้นการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ได้แก่ การพิจารณางบประมาณขาดดุลสำหรับปีงบประมาณ 2545 ที่ตามกระแสข่าว อาจจะมีการขาดดุลของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจขึ้นเป็น 2.5-2.7% ของ GDP พร้อมทั้งคงจะมีการประกาศมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจชุดใหม่ออกมาเร็วๆ นี้ และการใช้มาตรการควบคุมการนำเข้า โดยให้รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานของรัฐบาล พิจารณาทบทวนรายจ่ายหรือโครงการที่มีมูลค่าการนำเข้าสูง

ตลอดจนมาตรการทางสถาบันการเงิน โดยมาตรการหลักคงจะได้แก่ การจัดตั้ง TAMC ซึ่งน่าที่จะเป็นความคืบหน้าสำคัญของการแก้ปัญหา NPL ของสถาบันการเงินในระบบ ที่จะนำมาสู่การปรับลดอัตราดอกเบี้ย MLR ลงต่อไปได้

ทั้งนี้ ความรวดเร็วในการดำเนินการของรัฐบาลในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวจะมีผลอย่างมาก ไม่เฉพาะแต่กับเม็ดเงินที่ไหลเข้าสู่ระบบเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อความเชื่อมั่นของภาคเอกชนด้วย โดยการเข้ามาแก้ไขและดำเนินการในเรื่องต่างๆ ได้อย่างทันเวลา ย่อมทำให้ประชาชนรู้สึกมั่นใจ และมีความเชื่อมั่นมากกว่าการดำเนินการที่ล่าช้า (ผู้จัดการ 260344)

3. ความเคลื่อนไหวไตรมาสรัฐ

3.1 ความเคลื่อนไหวด้านการเงินการคลัง

3.1.1 "กรม." ตั้งเป้าปีหน้าเศรษฐกิจโต 5% และต้องจ่ายหนี้สูงถึง 1.15 แสนล้านบาท ผลักดันขาดดุลงบประมาณปี 2545 เพิ่มขึ้นเป็น 1.5 แสนล้านบาทหรือ 2.7% ของจีดีพี

รายงานจากที่ประชุมหน่วยงานพิจารณางบประมาณของรัฐบาล เมื่อวันที่ 16 มี.ค. 2544 ระบุว่า งบประมาณรายจ่ายของรัฐในปี 2545 ควรตั้งรายจ่ายอยู่ที่ 960,000 ล้านบาท จากประมาณการรายได้ 823,000 ล้านบาท ขาดดุล 137,000 ล้านบาท หรือ 2.4% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) โดยดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รมต.คลัง กล่าวว่า "ที่ตั้งงบประมาณขาดดุลเพิ่มจากที่วางไว้ก่อนหน้านี้ เป็นผลจากการหารือกับแบงก์ชาติ สภาพัฒน์ฯ และสำนักงบประมาณ แล้วเห็นว่าเศรษฐกิจโลกแยกกว่าที่ประเมินไว้ หากไม่มีแรงใช้จ่ายที่เพียงพอจะไม่สามารถกระตุ้นขึ้นมาได้ ส่วนที่เพิ่มจากขาดดุลเดิม 1.37 แสนล้านบาทเป็น 1.5 แสนล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 1.3 หมื่นล้านบาทเป็นการกันไว้ หากตลาดโลกไม่ดีขึ้น ก็จะต้องส่วนนี้มาใช้" ดร.สมคิด กล่าว และว่าอีกสาเหตุหนึ่งก็คือ เป็นเพราะต้องมีภาระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยสูงถึง 1.15 แสนล้านบาท

ส่วนโครงสร้างรายได้มาจากกรมสรรพากร 515,000 ล้านบาท กรมสรรพสามิต 182,000 ล้านบาท กรมศุลกากร 158,000 ล้านบาท และหน่วยงานอื่นที่นำส่งรายได้ 100,750 ล้านบาท ซึ่งเมื่อหักการคืนภาษีสรรพากรและการจัดสรรเงินภาษีมูลค่าเพิ่มให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จะเหลือยอดรวมรายได้ 903,550 ล้านบาท และเมื่อหักการกันเงินเพื่อชดเชยภาษีสำหรับสินค้าส่งออกอีก 80,550 ล้านบาท คงเหลือรายได้สุทธิในปี 2545 จำนวน 823,000 ล้านบาท

รมต. คลัง กล่าวว่า การจัดทำงบประมาณตั้งอยู่บนสมมติฐานเศรษฐกิจปี 2545 ว่าจะมีอัตราการเติบโตในระดับ 5% อย่างไรก็ตาม การขาดดุล 1.5 แสนล้านบาท นั้นจะอยู่ในประเทศทั้งหมด และพยายามเร่งให้มีการเบิกจ่ายประมาณ 90% ของงบประมาณ เพื่อให้เม็ดเงินลงสู่เศรษฐกิจอย่างเต็มที่ ส่วนการขาดดุลภาคครัวเรือนจะไม่เกิน 1% ของจีดีพี

สำหรับรายละเอียดของงบประมาณรายจ่ายปี 2545 ในเอกสารมีการชี้แจงไว้ว่า ในปี 2545 คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวประมาณ 5.0% อัตราเงินเฟ้อประมาณ 2.89% โดยการบริโภค และการลงทุนภาคเอกชนจะขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2544 อย่างไรก็ตาม การใช้จ่ายภาครัฐยังคงจำเป็นต้องใช้นโยบายงบประมาณขาดดุล เพื่อสนับสนุนการขยายตัวและสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยการรักษาวินัยการคลัง ส่วนรายได้สุทธิจำนวน 823,000.0 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 14.7% ของจีดีพี เพิ่มขึ้นจากประมาณการรายได้สุทธิปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำนวน 18,000.0 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 2.2%

ทั้งนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จะยังคงให้ความสำคัญต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ ให้สามารถขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากวงเงินงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 มีจำนวนเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ขณะที่ขนาดของรายจ่ายลงทุนจะมีสัดส่วนลดลงเล็กน้อย แต่จำนวนงบประมาณลงทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้นเพื่อให้การจัดสรรงบประมาณสามารถใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จึงให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล

อนึ่ง ในรายงานงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ 2545 ยังระบุด้วยว่า จำนวนการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ 150,000 ล้านบาท หรือคิดเป็น 2.7% ของจีดีพี (มีมูลค่า 5.615 ล้านบาท) เมื่อรวมการขาดดุลของรัฐบาลปีประมาณ 0.8% ของจีดีพี จะเป็นการขาดดุลภาครัฐทั้งสิ้นประมาณ 3.5% ของจีดีพี ทั้งนี้จำนวนการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล และการขาดดุลภาครัฐดังกล่าว จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อฐานะการคลังของประเทศในระยะยาว โดยการกู้เงินจะไม่กระทบต่อการขยายตัวของสินเชื่อภาคเอกชน และหากพิจารณาในแง่การขาดดุลเงินสดแล้ว จะเป็นประมาณ 2.5% ของจีดีพี ซึ่งเป็นระดับที่เหมาะสมในการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ และไม่กระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (กรุงเทพธุรกิจ 210344)

3.1.2 *กรมอนุมัติเพิ่มภาษีสรรพสามิต สินค้าฟุ่มเฟือยจำนวน 7 รายการ ครอบคลุมสุราและบุหรี่ยุคใหม่รายได้เข้ารัฐไม่ต่ำกว่าปีละ 7.4 พันล้านบาท*

นายยงยุทธ ตียะไพรัช โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดเผยภายหลังประชุม ครม.วันที่ 27 มี.ค.2544 ว่าที่ประชุมมีมติอนุมัติตามข้อเสนอของกระทรวงการคลัง ที่เสนอปรับปรุงภาษีสรรพสามิต สำหรับประเภทสุราและยาสูบ จำนวน 7 รายการ ได้แก่

1. เพิ่มภาษีสุราแช่ ชนิดเบียร์ จากอัตรา 53% เป็น 55%
2. เพิ่มภาษีสุราแช่ชนิดไวน์องุ่น และสปากกิ้งไวน์ที่ทำจากองุ่น จาก 55% เป็น 60%
3. เพิ่มภาษีสุราประเภทวิสกี้จากอัตรา 35% หรืออัตราลิตรละ 150 บาท แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ เป็น 45% หรืออัตราตามปริมาณลิตรละ 240 บาทแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์
4. เพิ่มภาษีสุราประเภทบรันดี จากอัตราตามมูลค่า 25% หรืออัตราปริมาณลิตรละ 150 บาท แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ เป็นอัตราตามมูลค่า 30% หรืออัตราตามปริมาณลิตรละ 190 บาท แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์
5. เพิ่มภาษีสุราพิเศษประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากวิสกี้และบรันดีจากอัตราตามมูลค่า 35% หรืออัตราตามปริมาณลิตรละ 150 บาท แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ เป็นอัตราตามมูลค่า 45% หรืออัตราตามปริมาณลิตรละ 240 บาท แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์
6. เพิ่มภาษีสุราผสมและสุราปรุงพิเศษจากอัตราตามมูลค่า 35% หรืออัตราตามปริมาณลิตรละ 150 บาท แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ เป็นอัตราตามมูลค่า 45% หรืออัตราตามปริมาณ ลิตรละ 240 บาทแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ และ
7. เพิ่มค่าผสมยาสูบชนิดซิการ์แตรจากอัตราตามมูลค่า 71.5% เป็น 75%

นายยงยุทธ กล่าวว่ามาตรการดังกล่าวนี้จะทำให้รัฐบาลมีรายได้จากการใช้มาตรการปรับปรุงภาษีสรรพสามิตเพิ่มขึ้นปีละ 7,479 ล้านบาท เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรมการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยและสินค้าที่บริโภคแล้วก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพและศีลธรรมอันดี ช่วยแก้ไขบรรเทาการขาดดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดให้ดีขึ้น และช่วยส่งเสริมความมีวินัยทางการคลังให้แก่รัฐบาล อันจะนำมาซึ่งความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ (กรุงเทพธุรกิจ 280344)

3.2 ความเคลื่อนไหวรัฐวิสาหกิจ

3.2.1 "ทักษิณ" เรียกหน่วยงานเศรษฐกิจหรือกำหนด 7 มาตรการลดนำเข้า พุ่งเป้ารัฐวิสาหกิจนำเข้าโตกว่า 6 หมื่นล้าน

วันที่ 26 มี.ค. 2544 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุม ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์เชิงรุก ในการแก้ไข ปัญหาเร่งด่วนของชาติ โดยมีรัฐมนตรีกระทรวงและหน่วยงานด้านเศรษฐกิจเข้าร่วม โดยใช้เวลากาการหารือประมาณ 2 ชั่วโมง

นายสมคิดกล่าวว่า ที่ประชุมได้หารือมาตรการลดการนำเข้าและส่งเสริมการส่งออก โดยมีทราวิเคราะห์โครงสร้างการนำเข้าพบว่า มีเพียง 30% ที่เสียภาษีถูกต้อง อีก 70% ไม่ได้เสียภาษี เนื่องจากได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีตามมาตรา 19 ทวิ และได้รับการยกเว้นภาษี

ตามสิทธิพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) แต่ไม่น่าห่วง เพราะเป็นการนำเข้าวัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้า ส่วนการนำเข้าของวัสดุทางทอผ้าที่ค่อนข้างสูงนั้น ขณะนี้ได้รับรายงานว่าวัสดุทางทอผ้าแต่ละแห่งก็เริ่มปรับลดการนำเข้าลงมากแล้ว

รายงานข่าวกล่าวว่า ที่ประชุมได้กำหนดมาตรการลดการนำเข้าไว้ 7 ประการคือ 1. เข้มงวดการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย 2. ใช้มาตรการทางภาษีลดการนำเข้า 3. เจรจากับเจ้าของเงินกู้ที่มีการดำเนินการตามโครงการให้ใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศมากขึ้น 4. เร่งออกโครงการประหยัดเงินตราและค่านิยมไทย 5. ขอความร่วมมือหน่วยงานและรัฐวิสาหกิจ ลดการนำเข้าและลดสเปกสินค้าที่ต้องมีการนำเข้า 6. กำหนดขอบเขตเวลาการให้สิทธิสินค้าที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ 7. ระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 20 หน่วยงาน

อนึ่ง รายงานข้อมูลสถิติปี 2544 พบว่ารัฐวิสาหกิจมีงบลงทุนประมาณ 209,585 ล้านบาท ในจำนวนนี้มีการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศจำนวน 62,570 ล้านบาท โดยมีรัฐวิสาหกิจ 10 แห่ง ที่มีการนำเข้าสูงสุดรวมกันทั้งสิ้น 58,526 ล้านบาท ส่วนทางกระทรวงการคลังมีการรายงานภาวะการนำเข้าในปี 2543 มีมูลค่าการนำเข้า 2,483,489 ล้านบาท โดยสินค้าสำคัญหรือสินค้านำเข้าที่มีอันดับแรกคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 1,747,128 ล้านบาท ส่วนสินค้าฟุ่มเฟือยในปี 2543 มีการนำเข้าคิดเป็น 22,646 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2542 ที่มีมูลค่า 15,435 ล้านบาท (มติชน 270344)

3.3 ความเคลื่อนไหวในการดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล

3.3.1 เอเอ็มซีกลางได้ข้อสรุป ใช้ชื่อ "เอเอ็มซีไทย" บริหารหนี้รวม 1.35 ล้านล้านบาท โดยดูแลหนี้แบ่งกักรัฐ 1.1 ล้านล้านบาท ตั้งเป้ารับซื้อหนี้ธนาคารเอกชน 2.5 แสนล้านบาท ในราคาตามบัญชีสุทธิโดยไม่มีส่วนลด

ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงินของรัฐบาลหรือเอเอ็มซีแห่งชาติ ในช่วงเดือน มี.ค. 2544 เริ่มจากความเคลื่อนไหวของ คณะทำงานยกร่างรูปแบบการจัดตั้งองค์กรดังกล่าว โดยมีการหารือกันเมื่อวันที่ 1 มี.ค. 2544 เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ คือ 1. ราคารับโอน ได้แก่ ราคาส่วนลด และหลักเกณฑ์แบ่งปันผลขาดทุน 2. รูปแบบของเอเอ็มซีแห่งชาติ 3. เรื่องการบริหารจัดการ และ 4. อำนาจหน้าที่ ที่จะเข้าไปปรับโครงสร้างหนี้และปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ทั้งนี้โดยในเรื่องราคา มีการพิจารณาใน 3 ประเด็นคือ 1. ทำความเข้าใจคำจำกัดความ มูลค่าตามบัญชีสุทธิ (Net Book Value) 2. ราคาส่วนลดที่พูดถึงเป็นลักษณะส่วนลดราคาเดียวกัน หรือตามจัดชั้นหนี้ และ 3. เรื่องร่วมรับผลขาดทุนระหว่างรัฐกับธนาคารเอกชน (Loss Sharing) ว่ามีลักษณะ ดำเนินการอย่างไร

เกี่ยวกับเรื่องราคารับโอน นายสมใจนึก เองตระกูล ปลัด ก. คลัง กล่าวว่า รัฐบาลไม่ต้องการให้ธนาคารเพิ่มทุนอีกครั้ง ดังนั้นในกรอบคิดนี้ ราคาต่อรองจำเป็นต้องลดลงไม่มาก เพราะถ้าลดมาก จะทำให้ธนาคารต้องเพิ่มทุนอีก (กรุงเทพธุรกิจ 010344)

อนึ่ง ในการหารือครั้งนี้ ได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัทบริหารสินทรัพย์กลาง (CAMC) มีคณะกรรมการ 9 คน ประกอบด้วยตัวแทนจากสถาบันองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน และในเรื่องอำนาจหน้าที่นั้น นายสถิต ลิ่มพงศ์พันธุ์ ผอ.สนง. เศรษฐกิจการคลัง กล่าวว่า รัฐบาลเตรียมที่จะให้อำนาจเป็นทางการตามกฎหมายโดยเร็ว ทั้งเรื่องอำนาจในการโอนหนี้ อำนาจในการแปลงหนี้เป็นทุน ปรับเปลี่ยนผู้บริหารในธุรกิจเดิม การควบรวมกิจการ ตลอดจนอำนาจในการแต่งตั้งผู้จัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ การประกาศโอนสินทรัพย์ และอำนาจในการบังคับคดี เป็นต้น (ผู้จัดการ 020344)

อย่างไรก็ตาม ความเคลื่อนไหวเรื่องการจัดตั้งเอเอ็มซีของรัฐบาล สามารถได้ข้อสรุปอันเป็นที่สิ้นสุดอย่างเป็นทางการในการประชุมของคณะทำงานเมื่อวันที่ 9 มี.ค. 2544 ซึ่งได้มีมติเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (Thai Asset Management Corporation: TAMC) ซึ่งจะทำการบริหารหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้รวมทั้งหมด 1.35 ล้านล้านบาท โดยแบ่งเป็นหนี้จากธนาคารพาณิชย์ของรัฐ 1.1 ล้านล้านบาท และตั้งเป้ารับซื้อหนี้เสียจากธนาคารเอกชนอีก 2.5 แสนล้านบาท โดยรับซื้อในราคาตามบัญชีสุทธิ (Net Book Value: NBV) โดยไม่มีส่วนลด โดย ดร. ทะนง พิทยะ ประธานคณะทำงานฯ ให้เหตุผลว่า เพราะต้องการให้แบ่งกั้ได้หายใจ หากมีส่วนลดจะกระทบฐานะแบงก์ ทำให้ระบบโดยรวมมีผลเสีย เกณฑ์ที่ออกมาจึงยึดเอาความพอดี

ส่วนการแบ่งรับผลกำไรและขาดทุนนั้น ในกรณีที่มีผลขาดทุน 20% แรกของราคาตามบัญชีสุทธิ สถาบันการเงินผู้โอนจะเป็นผู้รับผิดชอบ และ 20% ต่อมาของราคาตามบัญชีสุทธิ สถาบันการเงินกับเอเอ็มซีไทยจะร่วมรับผลขาดทุนฝ่ายละ 50% และหากผลขาดทุนหลังจากนั้น เอเอ็มซีไทย จะเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด ในกรณีที่มีผลกำไรไม่เกิน 20% ของราคาตามบัญชีสุทธิ หักด้วยต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการบริหารสินทรัพย์ จะมีการแบ่งผลกำไรกันโดยอัตโนมัติ 50 ต่อ 50 ส่วนกำไรที่นอกเหนือไปจากนั้น สถาบันการเงินที่เป็นเจ้าของสินทรัพย์เดิมเป็นผู้รับไปทั้งหมด ส่วนการชำระผลกำไรขาดทุนจะเริ่มเคลียร์บัญชีกันในปีที่ 5 และปีที่ 10 ของการดำเนินการ

ในการชำระราคาโอน เอเอ็มซีไทยจะออกตราสารอายุ 10 ปีให้กับสถาบันการเงินผู้โอน ซึ่งสามารถได้ก่อนก่อนกำหนดนับตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไป ในจำนวนไม่เกิน 10% ต่อปี (กรุงเทพธุรกิจ 100344)

4. ความเคลื่อนไหวภาคเอกชน

4.1 ความเคลื่อนไหวตลาดเงินและตลาดทุน

4.1.1 ตลาดหุ้นเจียบเหงา รอปัจจัยใหม่

ภาวะดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประจำเดือน มี.ค. 2544 เคลื่อนไหวในช่วงแคบ การซื้อขายเป็นการแกว่งกำไรในช่วงสั้น ที่กระจุกตัวอยู่ในหุ้นกลุ่มสถาบันการเงินอันเป็นผลจากประเด็นการจัดตั้งเอเอ็มซีกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อขายได้แก่ ความไม่ชัดเจนในการจัดตั้งเอเอ็มซีกลาง รวมถึงกรณีระเบิดเครื่องบินของการบินไทยที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต้องโดยสารเพื่อไปประชุมที่เชียงใหม่ และปัจจัยที่ยังคงความสำคัญต่อการลงทุนในตลาดหุ้นของไทยอยู่ไม่น้อย ก็คือความผันผวนของดัชนีหุ้นดาวโจนส์ และแนสแด็ก ของสหรัฐฯ

ตลาดหุ้นไทยในต้นเดือน มี.ค. ดัชนีแกว่งตัวในช่วง 296-307 จุด ด้วยมูลค่าการซื้อขายปานกลาง จากการที่ดัชนีหุ้นดาวโจนส์ ปรับลดลงมาสู่ระดับ 9973 จุด และดัชนีแนสแด็ก ได้ปรับลดลงมาต่ำกว่าระดับ 2000 จุด ในวันที่ 14 มี.ค. ส่งผลให้ดัชนีหุ้นในภูมิภาคต่างพากันอ่อนตัวลง โดยดัชนีหุ้นนิวยอร์กของญี่ปุ่นได้ปรับลดลงไปต่ำกว่าระดับ 12,000 จุด ในขณะที่ดัชนีหุ้นไทยก็ได้อ่อนตัวลงมาปิดต่ำกว่าระดับแนวรับที่ 300 จุด นอกจากนั้น นักลงทุนต่างชะลอการซื้อขาย และรอผลการประชุมคณะกรรมการเอเอ็มซีกลาง ทำให้ดัชนีตลาดหุ้นไทยเคลื่อนไหวไม่มากนัก

ส่วนความเคลื่อนไหวดัชนีตลาดหลักทรัพย์ไทยในช่วงปลายเดือนนั้น เคลื่อนไหวในกรอบแคบๆ ระหว่าง 287-296 จุด เนื่องจากนักลงทุนชะลอตัวรอดูผลการประชุมเฟดในวันที่ 20 มี.ค. ซึ่งตลาดคาดว่าเฟดอาจจะปรับดอกเบี้ยลงอีกอย่างต่ำ 0.50% ส่วนข่าวการปรับตัวเลขเศรษฐกิจของสภายุโรปไม่ได้ส่งผลกระทบต่อตลาดแต่อย่างใด เนื่องจากเป็นที่คาดการณ์ไว้แล้ว อย่างไรก็ตาม การปรับลดดอกเบี้ยของเฟดที่ต่ำกว่าที่คาด (เพียง 0.5%) ก็ได้ทำให้บรรยากาศการลงทุนเจียบเหงาต่อไปอีกจนถึงสิ้นเดือน ซึ่งจากการที่ข่าวการจัดตั้งเอเอ็มซีกลาง ได้รับรู้ไปแล้ว นักลงทุนจึงชะลอการลงทุนและรอปัจจัยใหม่ๆ เช่น กระแสข่าวของนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐ 4 ประการที่รัฐมนตรีคลังได้กล่าวถึงไว้ ที่จะออกมาในเดือน เม.ย. ตลอดจนมาตรการพัฒนาตลาดทุน ที่ตลาดหลักทรัพย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะสรุปรายละเอียดเพื่อเสนอให้รัฐบาลภายในวันที่ 31 มี.ค. และในวันสุดท้ายตลาดปิดที่ระดับ 291.94 จุด เพิ่มขึ้น 4.06 จุด (ข่าวสนพ.และเว็บไซต์ เดือน มี.ค. 44)

4.1.2 สถานการณ์โลกจุดค่าเงินบาทอ่อนตัวแตะระดับ 45.00 บาท/ดอลลาร์

สถานการณ์เงินบาทในเดือน มี.ค. ก่อนข้างจะเคลื่อนไหวตามปัจจัยในภูมิภาคโดยเฉพาะค่าเงินเยน โดยเปิดตลาดที่ระดับ 43.43/47 บาท/ดอลลาร์ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการอ่อนตัวลงตามค่าเงินเยน และเหตุการณ์ระเบิดของเครื่องบินการบินไทยที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีกำหนดการจะเดินทางไปเชียงใหม่ ในวันที่ 7 มี.ค. ค่าเงินบาทได้อ่อนค่าลงโดยได้อ่อนค่าทะลุแนวต้านสำคัญที่ระดับ 43.60 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นสาเหตุมาจากการอ่อนค่าลงของค่าเงินเยน ซึ่งแตะระดับ 120.00 เยน/ดอลลาร์สหรัฐฯ

การเคลื่อนไหวของค่าเงินเยนนั้น ยังคงเป็นปัจจัยหลักต่อค่าเงินบาทต่อไปในช่วงกลางเดือน โดยค่าเงินเยนได้อ่อนค่าลงสู่ระดับ 122.85/90 เยน/ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นระดับต่ำสุดตั้งแต่ปี 1999 ได้กดดันค่าเงินบาทและค่าเงินสกุลต่างๆ ในภูมิภาคให้อ่อนค่าลงและค่าเงินบาทปรับอ่อนค่าลงอยู่ที่ระดับ 43.95/44.00 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ

วันที่ 30 มี.ค. ค่าเงินบาทได้เคลื่อนไหวลงจากช่วงเปิดตลาดที่ระดับ 44.75/90 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ โดยอ่อนลงตามทิศทางค่าเงินเยนในช่วงบ่าย ที่แตะระดับ 125.50 เยน/ดอลลาร์ โดยค่าเงินบาทอ่อนค่าปิดตลาดที่ระดับ 45.00 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นการอ่อนค่าต่ำสุดในรอบ 3 ปี ตั้งแต่วันที่ 5 มี.ค. 2541 ทั้งนี้ การอ่อนตัวของค่าเงินบาท นอกจากจะเป็นผลจากค่าเงินเยนแล้ว ยังสะท้อนถึงความกังวลที่ตลาดมีต่อแนวโน้มเศรษฐกิจของประเทศ ที่คาดว่าคงจะมีอัตราการขยายตัวที่ลดลงจากปีก่อนหน้าอีกด้วย (ข่าวสนพ.และเว็บไซต์เดือนมี.ค. 44)

5. ประมวลทรรศนะด้านเศรษฐกิจ

5.1 ทรรศนะต่อความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจโลก

5.1.1 นักวิเคราะห์ชี้ ภายในปีนี้ประชาคมโลกจะเห็นลักษณะเอเนอเอียงแบบชาตินิยม ในการเคลื่อนไหวปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของหลายชาติ

คอลัมนิสต์โลกาภิวัตน์ ในกรุงเพนซิลวาเนีย วันที่ 14 มี.ค. เรื่อง "ความผันผวน" วรพล พรหมนิมิตร์ เขียนว่า ภายในช่วงปีนี้ ประชาคมโลกจะเห็นการดำเนินมาตรการปกป้อง "ผลประโยชน์ของชาติ" ภายในกรอบนโยบายการเมืองแห่ง "ชาติ" ของชาวอเมริกันและชาวญี่ปุ่นชัดเจนขึ้น เมื่อภาวะเปราะบางทางเศรษฐกิจในประเทศทั้งสอง ได้แสดงตัวตนออกมาคุกคามเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายใน "ชาติ" ของตนมากขึ้น และว่า นโยบายดังกล่าวนี้จะมีลักษณะเอเนอเอียงไปตามจิตสำนึกแบบ "ชาตินิยม" มากกว่าจิตสำนึกแบบ "โลกนิยม" ตามข้อเรียกร้องเรื่อง "โลกาภิวัตน์" โดยกลุ่มทุนของแต่ละชาติจะปกป้องผลประโยชน์จากการลงทุนของตน ปกป้องดูแลค่าเงินของตน ทหารี่คุ้ม

ครองสิทธิในการลงทุนข้ามชาติของตน ควบคู่กับการดำเนินมาตรการกีดกันชาติอื่น ให้ยอมรับเงื่อนไขสิทธิประโยชน์ของนักลงทุนข้ามชาติของตน

ทั้งนี้ควรตั้งข้อสังเกตว่า แม้ว่าจะได้มีการเผยแพร่แนวความคิดเรื่อง "โลกาภิวัตน์" ว่าเป็นจิตสำนึกใหม่ ไม่มีชาติ ไม่มีเส้นแบ่งพรมแดนอย่างกว้างขวาง แต่เขาก็เห็นว่าในความเป็นจริงยังคงเป็นเพียงพัฒนาการระดับ "ตัวอ่อน" เท่านั้น เมื่อเทียบกับความหนักแน่นของความคิดเรื่อง "รัฐ" ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานที่นำไปสู่การแยกความเป็น "ชาติ" และลัทธิชาตินิยมอย่างที่ยึดถือกันทั่วไปในปัจจุบัน และก็เป็นปรากฏการณ์ที่ทำให้ความใฝ่ฝันที่จะสร้าง "ระบบบัญชีการเงินโลก" หรือ "การลงทุนโลก" ไม่อาจเป็นไปได้

บทความกล่าวด้วยว่า แนวโน้มความเป็น "ชาตินิยม" ที่ปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของตน ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนมากขึ้นจากแนวนโยบายเศรษฐกิจของการเมืองของรัฐบาลทั้งสองชาติดังกล่าวนี้ จะส่งผลกระทบต่อสภาวะผลประโยชน์ของชาติอื่นๆ จำนวนหนึ่ง รวมทั้งผลประโยชน์ของชาติไทยก็จะถูกกระทบด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะจากภาวะค่าเงินตราของชาติทั้งสองที่ผันผวนไปมา การกระทบจากการกีดกันทางการค้าด้วยมาตรการทางภาษี การกระทบจากภาวะหดตัวของกาบริโภค และความต้องการสินค้านำเข้าสู่ประเทศทั้งสอง และอื่นๆ

วรพล ได้ระบุในตอนท้ายบทความว่า ไทยจะต้องเตรียมความพร้อมในการสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจมากขึ้น ขณะที่ต้องทำให้สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ว่า "สำนึกความเป็นชาติ กับปรากฏการณ์ที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์นั้น เกิดขึ้นควบคู่กันมานานนับศตวรรษแล้ว" (กรุงเทพธุรกิจ 140344)

5.1.2 นักวิชาการระบุ หากกลุ่มคนที่ผลักดันกระบวนการโลกาภิวัตน์ไม่ปรับตัว สังคมเศรษฐกิจโลกอาจต้องเผชิญกับสภาวะการสลายตัว

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์ ในบทความชื่อ "Globalisation vs. Anti-Globalisation" ตีพิมพ์ใน ผู้จัดการวันที่ 22 มี.ค. เขียนถึงกระบวนการโลกาภิวัตน์ว่า ประเทศมหาอำนาจนั้นได้ผลประโยชน์จากกระบวนการโลกาภิวัตน์ จึงได้พยายามผลักดันให้กระบวนการนี้ขยายตัว โดยอาศัยองค์กรโลกาภิวัตน์ต่างๆ เป็นกลไกสำคัญในการเผยแพร่ลัทธิเสรีนิยม และลัทธิเสรีนิยมสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็ ธินาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) หรือองค์การการค้าโลก (ดับเบิลยูทีโอ) โดยองค์การเหล่านี้จะมีบทบาทในการผลักดันให้ภาคีสมาชิกดำเนินนโยบายเสรีนิยมทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านการค้า การลงทุนและการเงินระหว่างประเทศ โดยการจัดระเบียบเศรษฐกิจและบังคับให้ภาคีสมาชิกปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว

รังสรรค์ยังได้กล่าวถึงฉันทามติวอชิงตัน (Washington Consensus) ซึ่งก่อตั้งขึ้นมาตั้งแต่ทศวรรษ พ.ศ. 2520 ว่าสะท้อนถึงอิทธิพลของลัทธิเสรีนิยมใหม่นี้ และได้เกื้อหนุนการเติบโตของกระบวนการโลกาภิวัตน์ โดยการทำให้พลโลกเห็นดีเห็นงามและปรับนโยบายสู่แนวทางการเสรีนิยม และเมื่อเข้าสูทศวรรษ พ.ศ. 2530 ฉันทามติวอชิงตันยังได้ขยายไปสู่ประเด็นทางการเมืองการปกครอง ทั้งในเรื่องธรรมาภิบาล (Good Governance) และเรื่องสิทธิมนุษยชน รวมไปถึงแนวทางการปรับการเมืองไปสู่ระบอบประชาธิปไตย และได้ชี้ว่า ฉันทามติวอชิงตันไม่ได้หยุดอยู่แค่การแผ่อิทธิพลเสรีนิยมสมัยใหม่สู่โลกที่สามเท่านั้น ยังได้แผ่เข้าสู่โลกที่สองด้วยนับตั้งแต่กำแพงเบอร์ลินพังทลายและอาณาจักรโซเวียตล่มสลายลงเป็นต้นมา หลังจากนั้นประเทศกลุ่มโลกที่สองพากันเข้าแถวสมัครเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก ธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ดังนั้น ฉันทามติแห่งวอชิงตันจึงค่อยๆ แปรสภาพเป็นฉันทามติแห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของมนุษย์พิภพ (One World Consensus)

บทความได้กล่าวไว้ว่า เมื่อมีคนเห็นดีเห็นงามกับโลกาภิวัตน์ ก็มีกลุ่มคนที่ต่อต้านเกิดขึ้น ดังนั้นระยะใกล้นี้จึงได้เห็นข่าวความเคลื่อนไหวของกระบวนการต่อต้านโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะการจัดประชุมคู่ขนานไปกับการประชุมขององค์กรโลกาภิวัตน์ รวมทั้งการจัดชุมนุมประท้วง เช่น กรณีที่นครซีแอตเติลเมื่อปลายปี 2542 และอื่นๆ ข่าวสารที่องค์กรต่อต้านสื่อออกมาก็คือ โลกาภิวัตน์มิได้เป็นมิตรกับคนจน มิได้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มิได้เป็นมิตรกับสถาบันครอบครัว และมีได้เป็นมิตรกับวัฒนธรรมแห่งชาติ และระบุว่า ผลประโยชน์ที่ได้จากโลกาภิวัตน์มิได้ตกแก่ประเทศต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน โดยกลุ่มประเทศร่ำรวยได้ส่วนแบ่งผลประโยชน์มากกว่ากลุ่มประเทศยากจน เป็นเหตุให้ความแตกต่างทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศต่างๆ มีมากขึ้น กลุ่มต่อต้านโลกาภิวัตน์เชื่อว่าความแตกต่างดังกล่าวนี้เป็นผลจากการดำเนินนโยบายเสรีนิยมทางเศรษฐกิจ โดยที่ประเทศมหาอำนาจสามารถเข้าถึงตลาดของประเทศยากจน สามารถหาประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศยากจน และสามารถขาย "ความคิด" และเทคโนโลยีแก่ประเทศยากจน โดยที่ไม่ต้องถ่ายทอดเทคโนโลยี

บทความได้กล่าวในตอนท้ายว่า หากโลกาภิวัตน์ไม่ปรับตัว และหากผลพวงของโลกาภิวัตน์มิได้มีการแบ่งปันกันอย่างเสมอภาคระหว่างประเทศต่างๆ ในสังคมเศรษฐกิจโลก และระหว่างกลุ่มชนต่างๆ ภายในสังคมเศรษฐกิจของแต่ละประเทศแล้ว กระแสการต่อต้านโลกาภิวัตน์จะยังมีอยู่ต่อไป และจะมีความเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ และหากกลุ่มคนที่ผลักดันโลกาภิวัตน์ยังไม่ผ่อนปรนและปรับตัว สังคมเศรษฐกิจโลกอาจต้องเผชิญกับสภาวะการสลายตัว ดังที่เคยปรากฏมาแล้วในช่วงสามทศวรรษก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง (ผู้จัดการ 220344)

ความเคลื่อนไหวด้านประชากร สิ่งแวดล้อม และพลังงาน

1. ความเคลื่อนไหวด้านประชากร

1.1 ความเคลื่อนไหวด้านประชากรและคุณภาพชีวิต

1.1.1 ก.แรงงานฯ สานต่อโครงการ 'บัณฑิตอาสา' ชุดใหม่ รับ 7 พันคน

นายเดช บุญหลง รมต.แรงงานและสวัสดิการสังคม กล่าวถึงโครงการสร้างความเข้มแข็งการจัดสวัสดิการสังคมในหมู่บ้าน หรือโครงการ "บัณฑิตอาสา" ว่า หลังจากการว่าจ้างบัณฑิตอาสาจำนวนกว่า 10,000 คน ได้หมดสัญญาลงตั้งแต่วันที่ 31 ม.ค.2544 ที่ผ่านมา ส่งผลให้บัณฑิตที่ทำงานในโครงการต้องว่างงาน ตนเห็นว่าโครงการนี้หากเลิกลงไปอย่างปัจจุบันทันด่วน เป็นการไม่สมควรเพราะงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงฯ มีอยู่จำนวนมากที่บัณฑิตอาสาในโครงการนำไปดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การสำรวจตัวเลขกำลังแรงงานในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ฯลฯ (มติชน 190344)

นายสกล บุญคำ โฆษก ก.แรงงานฯ เปิดเผยว่า ก.แรงงานฯเห็นชอบให้คงจ้างแรงงานบัณฑิตอาสาเพื่อสานต่องานของกระทรวงฯ โดยเฉพาะงานการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ศูนย์สังเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่มีการจัดตั้งแล้วทั่วประเทศ จำนวน 71,110 ศูนย์ จึงเปลี่ยนเป็นโครงการสร้างความเข้มแข็งการจัดสวัสดิการสังคมในหมู่บ้าน โดยจ้างบัณฑิตจำนวน 7,125 คน เข้าปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศเฉลี่ย อบต.ละ 1 คน รวม 6,965 คน ประจำจังหวัดละ 2 คน และประจำส่วนกลาง 10 คน มีระยะเวลาการทำงานในระบบปีต่อปี แต่จะไม่เกินคนละ 2 ปี โดยใช้งบประมาณประจำของ ก.แรงงานฯ ปีละประมาณ 650 ล้านบาท ขณะนี้ รมต.แรงงานฯเตรียมที่จะนำเสนอเข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบต่อไป (ไทยโพสต์ 200344)

1.1.2 รัฐบาลทักษิณปรับขึ้นเงินเดือนข้าราชการปีละ 2 ครั้ง-โบนัสอีก 1 เดือน

นายพงษ์พล อติเรกสาร รองนายกรัฐมนตรีที่กำกับดูแล ก.พ. กล่าวว่า บัญชีเงินเดือนข้าราชการไม่ได้รับการปรับมา 7 ปีแล้ว นายภฯ ได้มอบหมายให้คุณหญิงทิพาวดี เมฆสุวรรณค์ เลขาธิการสำนักงานข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ไปศึกษา โดยเน้นหลักการเรื่องประสิทธิภาพและการตอบแทนที่ไปด้วยกัน

วันที่ 8 มี.ค. 2544 คุณหญิงทิพาวดี เปิดเผยภายหลังหารือร่วมกับนายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รมต.คลัง และนายวิสุทธิ์ ศรีสุพรรณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง เกี่ยวกับการปรับเงินเดือนข้าราชการว่า ระยะสั้นจะเปลี่ยนระบบเลื่อนขั้นให้เร็วขึ้นจากเดิมที่จ่ายปีละครั้งเป็น 2 ครั้ง คือทุก 6 เดือน เริ่ม 1 เม.ย. 2544 เพื่อกระตุ้นให้ข้าราชการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะได้รับผลตอบแทนทันทีเมื่อประเมินผลงาน เพราะตามระบบการประเมินผลงานราชการจะทำทุก 6 เดือน

ทั้งนี้ใช้เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2544 ที่กันไว้แล้วจำนวน 1.2 หมื่นล้านบาท ซึ่งตามปกติเพดานสูงสุดของการปรับเลื่อนขั้นเงินเดือนจะไม่เกิน 10% ของเงินเดือน ซึ่งในแต่ละปีจะจ่ายให้ข้าราชการปีละ 2.8 แสนล้านบาท "เรื่องนี้ได้ร่วมหารือกับอธิบดีกรมบัญชีกลางด้วย ขอยืนยันว่าไม่ปรับเงินขึ้น แต่นำเงินที่กันไว้แล้ว สำหรับปลายปีมาใช้ก่อน ดังนั้นจึงไม่มีผลกระทบใดๆ โดยการพิจารณาจากกระแสเงินสด"

นอกจากนี้ ยังเตรียมพิจารณาให้เงินตอบแทนพิเศษ แก่ข้าราชการเพิ่มอีก 1 เดือนเป็นเดือนที่ 13 มีลักษณะคล้ายกับเงินโบนัส แต่จะให้กับข้าราชการที่มีผลงานดีเป็นพิเศษเท่านั้น โดยงบประมาณที่จะนำมาใช้ส่วนนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาว่าจะมาจากส่วนใด โดยส่วนหนึ่งมาจากการประหยัดงบประมาณของส่วนราชการเอง และส่วนหนึ่งมาจากงบประมาณขนาดเล็กที่จะเกลี่ยมาให้เพิ่มเติม โดยจะเริ่มจ่ายเงินพิเศษนี้ให้ตั้งแต่เดือนตุลาคมเป็นต้นไป คาดว่าจะใช้เงินประมาณ 3-4 พันล้านบาทเท่านั้น (มติชน 200344)

1.2 ความเคลื่อนไหวแรงงานเด็กและสตรี

1.2.1 'สตรีไทย'ขออำนาจเท่าเทียมชาย เสนอตัวแก้ไข พ.ร.บ.กองทุนหมู่บ้าน

วันที่ 8 มี.ค. 2544 เป็นวันสตรีสากล สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดงานวันสตรีสากลที่ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสุวรรณค์ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กล่าวในการอภิปรายทางวิชาการเรื่อง "ความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในราชการพลเรือน ซึ่งสตรีได้อะไรจากโครงการขั้วค้อมครองทางสังคม" ว่า คริสต์ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มนุษย์ได้ผ่านพ้นการใช้ร่างกายเป็นหลักในการผลิต มาเป็นยุคที่ต้องใช้ความรู้และสมองเป็นหลัก จากเงื่อนไขของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ความเสมอภาคระหว่างหญิงชายเกิดขึ้นทันที โดยไม่มีเรื่องเพศมาแบ่งกัน ประกอบกับในปัจจุบัน รากฐานของกฎหมายกฎระเบียบที่เป็นเงื่อนไขในการปฏิบัติราชการนั้น ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเพศ แต่อยู่ที่ทัศนคติของผู้มีอำนาจคือรัฐมนตรี และบุคคลที่ต้องการแสวงหาโอกาสที่จะได้รับการแต่งตั้งหรือทำงานในหน้าที่ต่างๆ "ตัวเลขข้าราชการพลเรือนสามัญในทุกกระทรวง ทบวง กรม ยกเว้นกระทรวงกลาโหม

จำนวน 3 แสนกว่าคน สัดส่วนเป็นหญิงร้อยละ 56 และเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างคงที่มากกว่า 10 ปีแล้ว ...แต่พอมาพิจารณาช่วงชีพว่า ช่วงชีพ 1-6 สัดส่วนหญิงเป็น 57.5 พอถึงช่วงชีพ 7 กับ 8 เหลือเพียงร้อยละ 43 ชีพ 9-11 เหลือร้อยละ 18 และชีพ 11 เหลือเพียงร้อยละ 2 ดังนั้น การสร้างความเสมอภาคหญิงชายในข้าราชการพลเรือน จำเป็นต้องมีการทำงานร่วมกันระหว่างผู้มีอำนาจคือรัฐมนตรีและบุคลากรทั้งหญิงและชาย"

ด้าน ดร.สุธีรา ทอมสัน วิจิตรานนท์ ประธานมูลนิธิสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา ให้ความเห็นถึงความเสมอภาคของหญิงไทยในปัจจุบันว่า ภาพรวมหลายเรื่องมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น แต่ยังมีช่องว่างเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ชายในบางเรื่อง เช่น การศึกษา คนที่ไม่รู้หนังสือยังเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย และในเรื่องของการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนาประเทศ ขณะที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายหลายฉบับให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่ระบุว่ารัฐต้องส่งเสริมความเท่าเทียมของหญิงชาย

รศ.ดร.จรี วิจิตรวาทการ อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ผู้ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมปีนี้ กล่าวว่า ความเสมอภาคของหญิงไทยปัจจุบันดีขึ้นกว่า 10 ปีก่อน แต่จะต้องพยายามส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางด้านการเมืองและด้านการจัดสรรงบประมาณมากขึ้น

ส่วนกลุ่มแนวร่วมเพื่อความก้าวหน้าของผู้หญิงได้ส่งตัวแทนนางสาว สิ่ง ไถยสินธุ์ เข้ายื่นจดหมายถึงนายกรัฐมนตรีผ่านนายเดช บุญหลง ในงานวันสตรีสากล โดยมีเนื้อหาสรุปได้ว่า ตามที่รัฐบาลชุดใหม่มีนโยบายจะแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยจัดสรรงบประมาณกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท แนวร่วมเพื่อความก้าวหน้าของผู้หญิง รวมทั้งสิ้น 38 องค์กรเห็นว่านโยบายนี้ คล้ายคลึงกับการจัดสรรกองทุนช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจตามโครงการมียาชาวาและกองทุนเพื่อสังคม (SIP) ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วกลุ่มผู้หญิงที่ยากจนไม่สามารถเข้าถึงกองทุนเหล่านี้ได้ เนื่องจากกลไกรัฐในระดับท้องถิ่นที่จัดการบริหารกองทุน ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการและมีผู้หญิงอยู่น้อยมาก อำนาจเด็ดขาดในการจัดสรรงบประมาณขึ้นอยู่กับคนไม่กี่กลุ่ม ขาดมิติหญิงชายในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม ส่งผลให้คนที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการเป็นเพียงกลุ่มผู้ใกล้ชิดกับผู้นำหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้หญิงถูกกีดกันไม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งเงื่อนไขในการขอรับการสนับสนุนจากองค์กรทุนต่างๆ ส่วนใหญ่มีเงื่อนไขที่ส่งเสริมให้มีการเลือกปฏิบัติต่อหญิงยากจน ดังนั้น เพื่อให้กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท เกิดประโยชน์แท้จริง จึงขอเสนอต่อรัฐบาล ดังนี้

รัฐต้องทบทวนนโยบาย 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ โดยให้อิสระแก่ชุมชน ในการผลิตที่หลากหลาย และในการจัดสรรงบประมาณกองทุนหมู่บ้าน ควรเปิดโอกาสให้ทางเลือกแก่ประชาชนที่ต้องการดำเนินโครงการเศรษฐกิจแบบพอเพียง หรือ ดำเนินโครงการเพื่อรักษาฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้ความช่วยเหลือทางสังคมแก่ผู้หญิงที่ยากจนในชุมชน โดยเฉพาะผู้หญิงที่ประสบปัญหาความรุนแรงในด้านต่างๆ นอกจากนี้ รัฐต้องสร้างหลักประกันว่าผู้หญิงสามารถเข้าถึง และได้รับประโยชน์จากกองทุนหมู่บ้านโดยยกเลิกกฎเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับทุนที่กีดกัน ที่ทำให้ผู้หญิงขาดโอกาสในการได้รับความช่วยเหลือ

พร้อมกันนี้รัฐต้องสร้างมาตรการเพื่อให้ผู้หญิงยากจน ผู้หญิงที่ประสบปัญหา และตัวแทนองค์กรเอกชน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดรายละเอียดในการจัดสรรทุนอันจะนำไปสู่การใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้บรรลุตามข้อเสนอแนะดังกล่าว แนวร่วมเพื่อความก้าวหน้าของผู้หญิง ได้เรียกร้องต่อนายกรัฐมนตรี ให้มีผู้แทนจากแนวร่วมฯ เข้าเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง ร่าง พ.ร.บ.กองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้หญิงและกลุ่มที่ด้อยโอกาสในสังคม (ผู้จัดการ 090344)

1.3 การสร้างชุมชนเข้มแข็ง

1.3.1 กองทุนหมู่บ้านฉลุยเตรียมตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านระดับชาติ

วันที่ 16 มี.ค. 2544 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงผลการประชุมกองทุนหมู่บ้านกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย นายสุวิทย์ คุณกิตติ รองนายกรัฐมนตรี นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รมต.คลัง นายวราเทพ รัตนากร รมช.คลัง นายพูลทรัพย์ ปิยะอนันต์ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ นายไพฑูริย์ วัฒนศิริธรรม ประธานคณะกรรมการสำนักพัฒนาองค์กรเอกชน นายชาญชัย มุสิกนิศากร ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน นายประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ รมต.มหาดไทย นายสรอรรถ กลิ่นประทุม นายสมบัติ อุทัยสง่างาม รมช.มหาดไทย และข้าราชการของ ก.มหาดไทย ผลการประชุมได้ข้อสรุปว่า จะตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านระดับชาติขึ้นมา 1 คณะ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยจะมีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้นมารองรับ ให้สามารถดำเนินงานได้ทันทีโดยไม่ต้องออกเป็นกฎหมาย แต่อาจจะออกภายหลังเพื่อยกฐานะคณะกรรมการเป็นนิติบุคคล คณะกรรมการจะกำหนดนโยบายติดตามประเมินผลในการผลักดันกองทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด ซึ่งทุกหมู่บ้านจะมีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านละ 1 คณะ มีรูปแบบไม่ตายตัว ขึ้นอยู่กับประชาชนในหมู่บ้านจะพิจารณาเลือกคณะกรรมการขึ้นมา โดยกรรมการเหล่านี้จะเป็นผู้ดูแลเงิน 1 ล้านบาท และพิจารณาคำร้องการขอกู้เงินจากประชาชน รวมทั้งติดตามการชำระหนี้ ซึ่งเงิน 1 ล้านบาทจะเป็นเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน

"ทั้งนี้ได้เตรียมเงินไว้เรียบร้อยแล้วรวมทั้ง 70,000 หมู่บ้านทั่วประเทศ โดยเป็นเงินจากธนาคารออมสิน และจะให้แต่ละหมู่บ้านเปิดบัญชีสาขาที่ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งจะกำหนดอีกครั้งว่าหมู่บ้านใดจะอยู่กับธนาคารไหน โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในระดับชาติจะเป็นผู้กำหนด รูปแบบนี้คือธนาคารเป็นผู้รักษาเงิน แต่อำนาจการให้กู้ยืมเป็นของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน" พ.ต.ท.ทักษิณกล่าว และว่าเงินจากธนาคารออมสินรัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณใช้ส่วนต่างของดอกเบี้ยและค่าดำเนินงาน โดยรัฐบาลจะทยอยคืนเงินต้นซึ่งอาจจะใช้เวลาประมาณ 4 ปี (มติชน 170344)

2. ความเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ความเคลื่อนไหวสิ่งแวดล้อมเมือง

2.1.1 กทม. ดึงชุมชน 50 เขตพัฒนาแม่น้ำจัดกิจกรรมประกวด "คลองสวย"

ร.ต.ต.เกรียงศักดิ์ โลหะชาละ ปลัดกรุงเทพมหานครเปิดเผยภายหลังการประชุมโครงการคนรักคลองว่า ในปัจจุบันคลองต่างๆในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหลายพันคลองมีปัญหาเน่าเสีย เต็มไปด้วยมลพิษและมีบ้านเรือนรูกล้าคูคลอง ดังนั้น นายสมัคร สุนทรเวช ผู้ว่า กทม.จึงมีนโยบายการรักษาคุณภาพและความสะอาดตามคูคลองทุกสายในเขต กทม. โดยขณะนี้ได้จัดโครงการ "คนรักคลอง" ขึ้น เพื่อแก้ปัญหาหมอกพิษน้ำเน่าเสียในคลอง โดยเน้นดึงชาวบ้านริมคลองมีส่วนร่วมรักษาคูคลองพร้อมจัดกิจกรรมประกวดทั้ง 50 เขต เริ่มวันที่ 1 เม.ย. 2544 นี้ โครงการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของโครงการหน้าบ้านน่ามอง มีเป้าหมายคือ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือนริมคลอง รวมทั้งความสะอาดของลำคลอง ซึ่งจะจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนร่วมมืออย่างจริงจัง เพื่อคลองจะได้สะอาด ใส อย่างยั่งยืนและเป็นการปลูกฝังให้ประชาชนรู้สึกรักและหวงแหน แม่น้ำลำคลอง "อยากขอร้องประชาชนให้ช่วยกันดูแลไม่ทิ้งขยะลงคลอง และปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่น เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นและยังส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อีกด้วย" (ผู้จัดการ 080344)

2.1.2 ชาวหนองใหญ่ยังค้านหวัชชนฝา ไม่ต้องการศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย

วันที่ 21 มีนาคม 2544 จ.ชลบุรีได้จัดทำประชาพิจารณ์โครงการจัดตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยรวมชลบุรี ที่ศาลาประชาคม อ.หนองใหญ่ จ.ชลบุรี หลังจากมีปัญหาการคัดค้านโครงการของชาวบ้านในพื้นที่อำเภอหนองใหญ่มาอย่างต่อเนื่อง โดยงานนี้มีประชาชนมาร่วมงานประมาณ 5,000 คน จากที่เตรียมสถานที่ไว้รองรับแค่ 1,600 คนเท่านั้น ผลการประชาพิจารณ์ยังไม่ได้บทสรุป ต้องรออีก 45 วัน คณะกรรมการจะเสนอข้อมูลถึงจังหวัดพิจารณา ก่อนเสนอ ก.มหาดไทยและ ก.วิทยาศาสตร์ฯ ว่าจะทำอย่างไรต่อไป ขณะที่ชาวบ้านยังค้านหวัชชนฝาไม่ต้องการให้เกิดศูนย์กำจัดขยะฯในอำเภอหนองใหญ่เด็ดขาด เหตุไม่มั่นใจในระบบการจัดการ (ผู้จัดการ 220344)

2.2 ความเคลื่อนไหว ดิน น้ำ ป่า

2.2.1 งานวิจัยชี้พบที่ดินไทยทิ้งร้างไร้ประโยชน์ 70%

นายวารินทร์ วงศ์หาญเชาว์ จากมูลนิธิสถาบันที่ดิน รายงานผลงานวิจัยเรื่อง "การถือครองที่ดินและใช้ประโยชน์ที่ดิน และมาตรการทางเศรษฐศาสตร์และกฎหมายเพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเกิดประโยชน์สูงสุด" โดยมีเป้าหมายศึกษาสภาพปัญหาการถือครองและใช้ประโยชน์จากที่ดินในปัจจุบัน รวมทั้งเสนอมาตรการนำไปสู่การกระจายการถือครองและใช้ประโยชน์จากที่ดิน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คนส่วนใหญ่ ผลการศึกษาตลอดช่วง 18 เดือนในทุกภาคพบว่า ที่ดินร้อยละ 70 ของประเทศใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ หรือมีการปล่อยทิ้ง เนื่องจากปัญหาเชิงกำไรที่ดิน การเติบโตของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในช่วงฟองสบู่ เช่น จ.ปทุมธานีมีที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ถึง 31,107 ไร่ เทียบกับปี 2532 มีที่ดินที่ไม่ใช้ประโยชน์ 18,942 ไร่ หรือเพิ่มขึ้น 12,165 ไร่ โดยตลอดช่วงเวลาดังกล่าวราคาบ้านจัดสรร อสังหาริมทรัพย์เพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของกรุงเทพฯ ขณะที่คนเมืองไม่มีที่อยู่อาศัยจำนวนมากแต่กลับปรากฏว่าที่ดินปล่อยร้าง แม้ภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ราคาที่ดินจะลดลงมาถึงร้อยละ 30-40 ก็ตาม แต่ที่ดินไม่ใช้ประโยชน์กลับยังมีอยู่มาก

นายวารินทร์ กล่าวว่า นอกจากนี้ได้ศึกษาถึงพื้นที่เกษตรกรรมพบว่า มีที่ดินทิ้งร้างเพราะปัญหาการกระจุกตัวของที่ดินถึง 30 ล้านไร่ ขณะที่สิทธิเกษตรกรไร้ที่ดินทำกินไม่ต่ำกว่า 5 แสนครอบครัว เมื่อประเมินความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่น่าจะนำที่ดินเหล่านั้นมาพัฒนาการเกษตร คิดเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า 127,384.03 ล้านบาทต่อปี ปัญหาของการกระจุกตัวของที่ดินเกษตรกรรมมาจากแนวทางการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการเติบโตของทุนเอกชน ไม่มีกฎหมายจำกัดการถือครองที่ดินของเอกชน และกลไกของกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ทำให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน ตลอดจนปัญหาความซ้ำซ้อน ล่าช้า ไร้ประสิทธิภาพของระบบราชการ

คณะวิจัยเสนอว่า การจัดการที่ดินให้ได้ประโยชน์สูงสุดต้องปรับระบบการจัดการใหม่ โดยใช้มาตรการปฏิรูปที่ดิน ธนาคารที่ดิน และการจัดรูปที่ดิน ใช้ระบบภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้า เช่น ขนาดการถือครองที่ดิน 25 ไร่ลงมา ควรเสียภาษีร้อยละ 1 ของมูลค่าที่ดินต่อไร่ และเพิ่มขึ้นตามลำดับจนถึงมากกว่า 1,000 ไร่ เสียภาษีร้อยละ 2 ต่อปี หรือที่ดินที่ไม่ใช้ประโยชน์ต้องเสียภาษีร้อยละ 2 ต่อปี และต้อง

เสียเพิ่มขึ้นอีก 1 เท่าตัว ในทุก 3 ปี และต้องเพิ่มบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี บริหารจัดการที่ดิน ส่นับสนุนสิทธิที่ดินให้เป็นแบบเดียว แต่มีหน้าที่หลากหลาย

ด้านนายวิโรจน์ อ่อนจันทร์ อาจารย์สถาบันลุ่มน้ำโขง ซึ่งศึกษาเรื่องที่ดินมากกว่า 40 ปีชี้ว่า ปัญหาที่ดินเป็นปัญหาใหญ่ ต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ โดยต้องมีเป้าหมายเพื่อการกระจายการถือครองที่ดินชัดเจน ดังนั้น ไม่ว่าจะแก้ปัญหาด้วยระบบภาษีอัตราก้าวหน้า กองทุนที่ดินและอื่นๆ ควรจะต้องออกแบบเพื่อการแก้ปัญหาการกระจุกตัวและมุ่งกระจายการถือครองที่ดินให้แก่ชาวนา ชาวไร่

นายเพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์ จากศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชน กล่าวว่า ไม่ใช่ประเทศสูญเสียเงินกว่าแสนล้านบาทเท่านั้น แต่การกระจุกตัวของที่ดินยังทำให้นโยบายเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เช่น เกษตรยั่งยืน ธุรกิจชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง เป็นไปได้ยาก เพราะเกษตรกรส่วนมากต้องเช่าที่ดิน

อนึ่ง ปัญหาการกระจุกตัวของที่ดินที่อยู่ในมือกลุ่มทุนและหน่วยงานรัฐ ทำให้เกิดปัญหาการไร้ที่ดินของชาวบ้านอย่างรุนแรง กรณีชาวบ้านดงลาน อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น ที่ถูกรวมป่าไม้ใช้กำลังอพยพออกเมื่อปี 2542 จนผู้นำชาวบ้านถูกศาลสั่งติดคุก ก็เป็นผลจากปัญหาการผูกขาดที่ดินของรัฐ (มติชน 150244)

2.3 ความเคลื่อนไหวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ

2.3.1 บุคคลล้มล้างนโยบายที่มุ่งลดความร้อนโลกของชัชชาติของสหรัฐอเมริกา

ความเคลื่อนไหวในการปฏิบัติต่อสนธิสัญญาเกียวโตปี 1997 ซึ่งเป็นข้อตกลงของสหประชาชาติ (ยูเอ็น) ที่มีจุดมุ่งหมายในการลดการแพร่กระจายก๊าซที่ก่อให้เกิดปฏิกิริยาเรือนกระจก (กรีนเฮาส์แก๊ซ) โดยกำหนดให้ประเทศอุตสาหกรรมใหญ่ 38 ชาติ ลดการแพร่กระจายก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการเผาไหม้น้ำมัน ก๊าซ และถ่านหินลงเหลือราว 5.2% ในปี 2012 จากระดับการแพร่กระจายเมื่อปี 1990 ขณะนี้ยังไม่มียุโรปประเทศอุตสาหกรรมใดในยุโรปให้สัตยาบันข้อตกลงเกียวโต สำหรับสหรัฐอเมริกาอดีตประธานาธิบดีบิล คลินตันได้ลงนามข้อตกลงในปี 1998 และกำลังรอวุฒิสมาชิกลงมติให้สัตยาบัน แต่ทว่าวันที่ 13 มี.ค. 2544 นายจอร์จ ดับเบิลยู บุช ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา แถลงต่อรัฐสภาว่า ตนจะไม่พยายามบีบบังคับให้โรงงานไฟฟ้า ลดการแพร่กระจายของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ อันเกิดจากการเผาไหม้ของถ่านหินและเชื้อเพลิงฟอสซิลอื่นๆ เนื่องจากกลัวว่าจะทำให้ราคาพลังงานพุ่งสูงขึ้นอีก การตัดสินใจนี้ถือเป็นการล้มล้างนโยบายที่บุชประกาศไว้ต่อหน้าเสียงว่าจะควบคุมการแพร่กระจายของคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเป็นก๊าซที่ก่อให้เกิดมลพิษ

ขณะที่ต้นเดือน มี.ค. 2544 กลุ่มจี 8 (ผู้นำทางอุตสาหกรรม 8 ชาติ) ประกาศจะร่วมกันผลักดันสนธิสัญญาเกียวโต ทำให้อาณัติของข้อตกลงนี้เขววนไว้บนความไม่แน่นอนในการประชุมที่กรุงเฮกเดือน พ.ย. 2543 หลังจากที่ประเทศพัฒนาแล้วล้มเหลวในการวางกฎเกณฑ์เพื่อให้เป้าหมายการลดการแพร่กระจายก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของแต่ละประเทศบรรลุผล

สหภาพยุโรป(อียู) ยืนยันระดับการลดการปล่อยก๊าซในปริมาณที่ต่ำสุดในแต่ละประเทศสมาชิก ขณะที่ชาติอื่นๆ อาทิ สหรัฐและญี่ปุ่นต้องการให้ใช้ระดับสูงสุดของกลไกที่ยืดหยุ่นได้ (ผู้จัดการ 150344)

วันที่ 28 มี.ค. 2544 อารี เพลสเซอร์ โฆษกประจำทำเนียบขาวแถลงว่า "ประธานาธิบดีได้พูดอย่างชัดถ้อยชัดคำ ว่า เขาไม่สนับสนุนสนธิสัญญาเกียวโต เนื่องจากมันไม่ใช่ผลประโยชน์ที่ดีที่สุดของสหรัฐ" พร้อมทั้งชี้แจงว่า ประธานาธิบดีบุชคัดค้านข้อตกลงเกียวโต เพราะมันไม่ได้ผูกมัดประเทศกำลังพัฒนาให้มีส่วนช่วยลดการแพร่กระจายความร้อนด้วย และยังเชื่อว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับมาตรการลดความร้อนของข้อตกลงเกียวโตจะลิดรอนผลประโยชน์ของสหรัฐ อย่างไรก็ตาม ประธานาธิบดีบุชได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ระดับรัฐมนตรีทบทวนประเด็นความร้อนโลก เพื่อหามาตรการแก้ปัญหาในทางอื่นๆแทน และสหรัฐยังมีแผนเข้าร่วมถกเถียงสนธิสัญญาเกียวโต ที่สหประชาชาติกำหนดจัดขึ้นในเดือนก.ค.ที่กรุงบอนน์ เยอรมนี "รัฐบาลยังต้องการทำงานร่วมกับเพื่อนและพันธมิตรเพื่อผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้วในการลดความร้อน"

ด้านกลุ่มรณรงค์สิ่งแวดล้อม อาทิ เฟรนด์ ออฟ ดี เอิร์ธ และกรีนพีซ ออกโรงโต้แถลงการณ์ของโฆษกทำเนียบขาวกล่าวว่า โลกกำลังหายนะด้วยวิกฤติบรรยากาศและประณามบุชว่าทรยศต่อสนธิสัญญา พร้อมเรียกร้องให้ยุโรปเหนียวแน่นต่อจุดยืน และไม่อ่อนข้อให้กับความต้องการของสหรัฐ

โรดา เวอร์เฮเยน กลุ่มรณรงค์ด้านบรรยากาศย้ำว่า "สนธิสัญญาเกียวโตเป็นมาตรการเดียวที่จะแก้ปัญหาบรรยากาศโลกได้"

แหล่งข่าวของอังกฤษชี้ว่า "เป็นเรื่องร้ายแรงใหญ่หลวงที่อเมริกาทำเช่นนั้น" ด้านออสเตรเลียกล่าวว่า การต่อสู้กับความร้อนโลกจะตายไปหากสหรัฐทิ้งสนธิสัญญาดังกล่าว ส่วนญี่ปุ่นซึ่งเป็นได้ผลผลักดันให้สหรัฐและยุโรปร่วมมือในข้อตกลงนี้ได้แถลงความหวังว่า สหรัฐจะหวนกลับมาทบทวนการตัดสินใจใหม่ ชาติหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิกจะเป็นเดือดเป็นแค้นมากที่สุด เนื่องจากพวกเขาได้ล้มรสความหายนะจากภัยธรรมชาติอันเนื่องมาจากความร้อนโลกแล้ว ได้แก่ ความแห้งแล้ง น้ำท่วมจากระดับน้ำทะเลสูงขึ้น และพายุที่ร้ายกาจมากขึ้นทุกวัน (ผู้จัดการ 300344)

3. ความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน

3.1 ความเคลื่อนไหวด้านพลังงานภายในประเทศ

3.1.1 ความเคลื่อนไหวด้านน้ำมัน : คาดปี 2544 ไทยใช้น้ำมันเพิ่ม 1%

นายอดุลย์ วิชัยแพทย์ อธิบดีกรมทะเบียนการค้าเปิดเผยว่า แนวโน้มและสถานการณ์น้ำมันปี 2544 คาดว่ามีปริมาณความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงวันละ 98.3 ล้านลิตร หรือ 618,497 บาร์เรล หรือเพิ่มขึ้น 1% เมื่อเทียบกับปี 2543 โดยความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นทุกชนิด ยกเว้นน้ำมันเตา ซึ่งเป็นการลดลงจากภาคการผลิตกระแสไฟฟ้าที่หันมาใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงทดแทนซึ่งหากไม่รวมน้ำมันเตา ปริมาณความต้องการจะเพิ่มขึ้น 4%

ขณะที่แนวโน้มราคาน้ำมันในปี 2544 จะสอดคล้องกับภาวะตลาดโลก ที่ราคาน้ำมันดิบจะลดลงอยู่ที่ระดับ 22-25 ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล แม้ว่ากลุ่มโอเปกจะลดกำลังการผลิตลง แต่ในช่วงสิ้นปี 2544 เมื่อมีการเปิดท่อขนส่งน้ำมันของประเทศคาซัคสถานสู่ตลาดโลก และมีกำลังการผลิต 77.8 ล้านบาร์เรล/วัน จะส่งผลให้ปริมาณน้ำมันเกินความต้องการใช้ในตลาดโลก ถึง 8 แสน บาร์เรล/วัน

สำหรับราคาน้ำมันสำเร็จรูปในสิงคโปร์ คาดว่าน้ำมันเบนซินมีราคาอยู่ที่ 26-27 ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล ราคาน้ำมันดีเซล อยู่ที่ 24 -25 ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล และราคาน้ำมันเตาอยู่ที่ 20-21 ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล ราคาขายปลีกในประเทศจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกับสิงคโปร์โดยคาดว่าราคาน้ำมันเบนซินจะอยู่ที่ 13-14 บาท/ลิตร ราคาดีเซลหมุนเร็วอยู่ที่ 11-12 บาท/ลิตรและราคาน้ำมันเตาอยู่ที่ 8-9 บาท/ลิตร (ผู้จัดการ 140344)

3.1.2 ปตท. วิจารณ์ไฟเขียวขึ้นค่าก๊าซหุงต้ม ร้องหนี้บานเบอะ 6 พันล. กดราคาน้ำมันกำไรหด

นายวิเศษ จูภิบาล ผู้อำนวยการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) เปิดเผยว่า นโยบายการตรึงราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปของรัฐ ส่งผลให้ ปตท.มีกำไรหดลงถึง 13,000 ล้านบาทเทียบกับปี พ.ศ. 2542 สูงถึง 13,606 ล้านบาท ขณะที่รายได้ 364,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 60% เทียบกับปี 2542 มีรายได้ 227,000 ล้านบาท เพราะการตรึงราคาทำให้ค่าการตลาดน้ำมันลดลงเหลือเพียงลิตรละ 71 สตางค์ จากเดิมสูงถึงลิตรละ 1.26 บาทเมื่อปี 2541 สำหรับปี 2544 ปตท. พยายามผลักดันค่าการตลาดเพิ่มขึ้นเป็น 1 บาทต่อลิตร เพื่อเพิ่มรายได้ส่งรัฐ ทั้งนี้ ปตท.มีส่วนแบ่งตลาดอันดับ 1 ติดต่อกัน 8 ปีแล้ว สัดส่วน 28.1% ยอดจำหน่ายน้ำมัน ไม่รวมน้ำมันเตาประมาณ 9,200 ล้านลิตร

ส่วนแผนดำเนินงาน จะปรับลดและชะลอแผนงานให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและความจำเป็นด้านพลังงาน เตรียมเพิ่มทุนบริษัทในเครือมูลค่ากว่า 7,000 ล้านบาท เช่น โรงกลั่นน้ำมันสตาร์ ปิโตรเลียมมีไฟน์นิ่ง บริษัทโรงกลั่นน้ำมันระยอง และบริษัทอะโรเมติกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) โดยแบ่งเป็นธุรกิจก๊าซธรรมชาติ 3,800 ล้านบาท และธุรกิจน้ำมัน 3,300 ล้านบาท ขณะที่ปีงบประมาณ 2543 จะนำเงินส่งรัฐ รวม 5,000 ล้านบาท เพิ่มจากปี 2542 ที่นำส่ง 3,852 ล้านบาท

ด้านนายพิชัย ชุณหวิระ ผู้จัดการใหญ่ธุรกิจน้ำมัน กล่าวว่า ปตท.จะพิจารณาขยับบริษัทที่ไม่มีผลกำไร โดยเฉพาะธุรกิจต่างประเทศ เช่น จีนจะเหลือเพียงสถานีบริการก๊าซ

นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์ ผู้จัดการใหญ่ธุรกิจก๊าซธรรมชาติ กล่าวว่า รัฐบาลต้องพิจารณาปรับราคาจำหน่ายก๊าซหุงต้ม (แอลพีจี) อย่างเร่งด่วน เพราะกองทุนน้ำมันแบกรับภาระการชดเชยเงินค่าก๊าซหุงต้มให้ประชาชนจำนวนมาก และติดค้างผู้ค้าน้ำมันมาตรา 6 สูงถึง 6,000 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นหนี้ของ ปตท.ถึง 90% “การขึ้นราคาก๊าซหุงต้ม เป็นนโยบายที่ภาครัฐต้องการปรับราคาตามข้อเท็จจริงและปรับในส่วนที่รัฐต้องชดเชย แต่หาข้อสรุปไม่ได้เพราะเป็นสินค้าการเมืองไปแล้ว” นายประเสริฐกล่าว

ปัจจุบัน ปตท.ผลิตก๊าซหุงต้มไม่เต็มกำลังผลิต โดยเฉพาะโรงงานที่ จ.สงขลา ผลิตเพียง 50% และเน้นส่งออกไปมาเลเซีย เพราะราคาสูงกว่าในประเทศ และค่าขนส่งถูก (ไทยโพสต์ 080344)

3.1.3 ความเคลื่อนไหวด้านก๊าซ

3.1.3.1 ความเคลื่อนไหวปรับราคาก๊าซ: กพข. เสนอตั้งกองทุนชดเชยและรักษาระดับราคาก๊าซหุงต้ม

นายจาตุรนต์ ฉายแสง รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการนโยบายพลังงาน (กพง.) เปิดเผยว่าที่ประชุม กพง.ได้หารือถึงการแก้ปัญหาราคาก๊าซหุงต้ม (แอลพีจี) โดยมีมติยืนยันต้องขึ้นราคาก๊าซหุงต้ม ซึ่งจะเสนอที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ที่มีนายพิทักษ์ อินทวิทย์นันท์ รองนายกฯ เป็นประธานภายในเดือน เม.ย. และปรับราคาในช่วงไตรมาส 2 สำหรับการแก้ปัญหาการชดเชยราคาก๊าซหุงต้มให้ผู้บริโภคนั้น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) และโรงกลั่นน้ำมัน ควรลดราคาขายปลีกหน้าโรงกลั่น เพื่อลดภาระของกองทุนที่ติดลบกว่า 9,600 ล้านบาท และมีเงินไหลออกเดือนละ 500 บาท โดยให้ ปตท. หารือกับผู้ประกอบการและเสนอ กพช.ในเดือนหน้า

นอกจากนี้ ได้สั่งการให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (สพช.) จัดทำรายละเอียดและแนวทางการจัดตั้งกองทุนชดเชย และรักษาระดับราคาแก๊สหุงต้มแยกออกจากกองทุนน้ำมันเพื่อความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย เพราะการใช้เงินจากกองทุนน้ำมันมาชดเชยราคาแก๊สหุงต้มเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง หากชดเชยให้ผู้ใช้แก๊สหุงต้มแต่กระทบผู้ใช้น้ำมัน จะเป็นปัญหาที่แก้ไขไม่จบสิ้น นายภิรมย์ศักดิ์ลาภาโรจน์กิจ เลขาธิการ สพช. กล่าวว่า ในเดือน มี.ค. กองทุนน้ำมันมีเงินไหลออกประมาณ 50 ล้านบาท โดยชดเชยราคาแก๊สหุงต้ม 9.31 บาท/ก.ก. แม้ราคาแก๊สหุงต้มในตลาดโลกลดลง 20 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน แต่ค่าเงินบาทอ่อนตัวลง การชดเชยจึงมากกว่าเดือนก่อนที่ชดเชย 8.90 บาท/ก.ก.

นายพิชัย ชุณหวิหระ ผู้จัดการใหญ่ ปตท.น้ำมัน กล่าวว่า รัฐบาลขอให้ผู้ค้าแก๊สหุงต้มลดราคาขายส่งอีก 10 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน หรือ 44 สตางค์/ก.ก. ราคาแก๊สหุงต้มหน้าโรงกลั่นจะลดลงเหลือ 13.53 บาท/ก.ก. (ไทยโพสต์ 300344)

3.1.3.2 มาเลเซียสายตรงจ่ายแก๊ส JDA ไทยขอเวลา ยืนยันเสร็จทัน ก.ค. ปี' 45

แหล่งข่าวจากการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) เปิดเผยว่า ขณะนี้ประธานบริษัทปิโตรนาส ประเทศมาเลเซียได้โทรศัพท์ทวงถาม แผนก่อสร้างท่อแก๊สไทยมาเลเซีย (JDA) จากไทยเกือบทุกวันและขอให้รัฐบาลไทยให้คำตอบชัดเจนโดยด่วนเนื่องจากทางมาเลเซียจะได้รับผลกระทบทางด้านแผนการลงทุนโรงไฟฟ้าที่ขณะนี้ก่อสร้างไปมากกว่า 50% และจะก่อสร้างได้เสร็จทันกำหนดเดือนกรกฎาคม 2545 ดังนั้น จึงขอให้ฝ่ายไทยเร่งวางท่อแก๊สให้เสร็จทันป้อนโรงไฟฟ้า ดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ปิโตรนาสยังคงให้โอกาสฝ่ายไทยเร่งทำแผนทุกด้านให้แล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดเพื่อไม่ให้กระทบต่อแผนการลงทุนและรวมไปถึงมาเลเซียจะต้องจ่าย Take or pay อีกนับหมื่นล้านบาทเพราะมาเลเซียซึ่งเป็นผู้ใช้แก๊สก่อนไทยพร้อมรับภาระดังกล่าวไปด้วยเนื่องจากไทยไม่สามารถใช้ก๊าซธรรมชาติได้ก่อนเพราะความต้องการต่ำอยู่

สำหรับท่าทีของไทยนั้นขณะนี้ได้ระบุให้ทางมาเลเซียรอผลการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาจากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (สผ.) (ผู้จัดการ 210344)

- อีไอเอท่อแก๊สไทยมาเลเซียยังไม่ผ่าน

วันที่ 28 มี.ค. 2544 ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช เลขาธิการ สผ. เปิดเผยว่า จากการประชุมคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมในโครงการท่อแก๊สไทย-มาเลเซีย ในส่วนของรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (อีไอเอ) โรงแยกแก๊ส คณะกรรมการได้พิจารณาผลกระทบโครงการโดยผ่าน 5 ประเด็นจาก 9 ประเด็น คือ ด้านมลพิษทางอากาศ-เสียง มาตรการด้านมลพิษทางน้ำ มลพิษทางด้านกากของเสียและสารอันตราย และความปลอดภัย ส่วนประเด็นการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้ การจัดการและมาตรการทางด้านสิ่งแวดล้อม และประเด็นทางสังคม ไม่มีความชัดเจน ไม่สมบูรณ์และอาจมีปัญหาในทางปฏิบัติได้ ดังนั้น ทางคณะกรรมการจึงยังไม่ผ่านความเห็นชอบอีไอเอของโรงแยกแก๊สที่เสนอมาในครั้งนี้

เลขาธิการ สผ. กล่าวว่า โดยเฉพาะประเด็นทางสังคมนั้น ทางคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ ขอให้เจ้าของโครงการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ รวมทั้งจะต้องมีแผนปฏิบัติการรับที่ชัดเจนในแง่ของการรักษาความปลอดภัย ตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ ช่วงการก่อสร้างและช่วงการทำงานแล้วตลอดจนงบประมาณ ซึ่งทางคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ เสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการอิสระในการตรวจสอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และมีมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายด้วย

มีรายงานว่า ก่อนหน้านี้คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ ไม่ผ่านความเห็นชอบโครงการท่อแก๊สไทย-มาเลเซีย ในส่วนของការวางท่อแก๊สแล้ว โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการส่งให้บริษัททรานไทยซึ่งเป็นเจ้าของโครงการ ปรับปรุงรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอีกครั้ง หลังจากที่ไม่ผ่านความเห็นชอบมาแล้วถึง 2 ครั้ง รวมครั้งล่าสุดเมื่อต้นเดือนมีนาคมที่ผ่านมา (ผู้จัดการ 300344)

3.1.4 ความเคลื่อนไหวด้านพลังงานไฟฟ้า : "กพข." สั่ง สพช.ชี้แจงคนไทยหาที่มาขึ้นค่าไฟ 24.44 สต

วันที่ 16 มี.ค. 2544 นายจตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้กำกับดูแลสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (สพช.) กล่าวภายหลังการประชุม กพข.ว่า ที่ประชุมมีมติให้ สพช.ไปเร่งทำความเข้าใจการปรับโครงสร้างค่าไฟฟ้าใหม่ที่ล่าสุดมีผลให้ค่าไฟฟ้าปรับเพิ่มขึ้น 24.44 สตางค์ต่อหน่วย ซึ่งมีผลสะท้อนมาจากค่าไฟฟ้าผันแปร (Ft) ว่ามีที่มาที่ไปอย่างไรให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดความโปร่งใส

นายวิเศษ จูภิบาล ผู้ว่าการ ปตท. กล่าวถึงความเป็นมาของค่า Ft ในการคิดค่าไฟที่ปรับตัวสูงขึ้นว่าเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของราคาพลังงานในตลาดโลกทุกชนิดที่ปรับเพิ่ม นอกจากนี้ ยังมีอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทที่ปรับขึ้นและค่าใช้จ่ายของกพผ.และค่าไฟที่ซื้อจากเอกชนเป็นต้น การเปลี่ยนแปลงค่า Ft จึงไม่ได้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงราคาแก๊สเพียงอย่างเดียว

ส่วนสาเหตุที่ก๊าซมีราคาปรับเพิ่มขึ้นเป็นผลจากค่าเงินบาทอ่อนตัวลง และวิกฤติน้ำมันโลกปรับตัวสูงเนื่องจากการคำนวณราคา ก๊าซจะอิงราคาน้ำมันเตาย้อนหลัง 6-12 เดือน อย่างไรก็ตาม จะเห็นว่าราคาก๊าซช่วงนี้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 20% ขณะที่น้ำมันเตาปรับเพิ่มขึ้น 50% ดังนั้นหากไม่ใช้ก๊าซเป็นเชื้อเพลิงค่า Ft จะปรับมากกว่านี้

สำหรับก๊าซพม่า นั้นถ้าคำนวณที่ราคาปากหลุมจะใกล้เคียงกับราคาก๊าซในอ่าวไทยแต่เป็นแหล่งอยู่ต่างประเทศและมีระยะทาง ไกลกว่า ดังนั้น ปตท. จึงรับซื้อที่ชายแดนไทย-พม่า โดยผู้ขายลงทุนวางท่อในทะเลและบนบกมาถึงชายแดนไทยราคาจึงต้องแพงกว่า ส่วน อ่าวไทยปตท.รับซื้อที่ปากหลุมที่อยู่กลางอ่าวไทย ซึ่งมีระยะใกล้กว่ามาก

ส่วนภาวะ Take or pay หลายฝ่ายเข้าใจผิดว่าเป็นค่าปรับ แต่จริงๆ เป็นการจ่ายเงินล่วงหน้า โดยยังไม่ได้นำก๊าซมาใช้เพราะโรง ไฟฟ้าราชบุรีของกฟผ.สร้างไม่ทันกำหนด ปตท.จึงจ่ายเงินไปล่วงหน้าก่อนตามสัญญาและเมื่อพร้อมรับก๊าซ ปตท.ก็ไม่ต้องจ่ายเงินส่วนนี้ อีก ดังนั้นสิ่งที่เป็นการจริง ๆ คือค่าดอกเบี้ยซึ่งหากนำก๊าซมาใช้ได้เร็วก็ไม่ต้องเสียดอกเบี้ยมาก (ผู้จัดการ 190344)

3.1.5 ความเคลื่อนไหวด้านการอนุรักษ์พลังงาน: สพข. ตั้งเป้าประหยัดพลังงานหมื่นล้านบาท

นายภิรมย์ศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ เลขาธิการสำนักงานนโยบายพลังงานแห่งชาติ (สพข.) เปิดเผยว่า มาตรการส่งเสริมการประหยัด พลังงานของ สพข. ในปี 2544 หรือช่วงแผนอนุรักษ์พลังงานระยะ 2 ช่วงปีงบประมาณ 2543-2547 จะอนุรักษ์พลังงานทดแทน พลังงานไฟ ฟ้า และเชื้อเพลิง คิดเป็นเงินประมาณ 12,870 ล้านบาทต่อปี และลดความต้องการใช้ไฟฟ้า 38,085 ล้านบาท เทียบกับแผนระยะ 1 ในช่วง ปีงบประมาณ 2538 -2542 ที่อนุรักษ์พลังงานสิ้นเปลืองได้ เป็นเงิน 525 ล้านบาทต่อปี และลดปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้า คิดเป็นมูลค่า 2,115 ล้านบาท

ทั้งนี้ ในเดือน มี.ค.-เม.ย. 2544 ได้เปิดการประชุมราคาสำหรับหน่วยงานที่สนใจเข้ามาดำเนินการประชาสัมพันธ์ในโครงการ ประหยัดพลังงานโครงการต่างๆ รวมทั้งจ้างสถาบันการศึกษาเข้ามาทำหน้าที่ศึกษาและประเมินผลการดำเนินการในโครงการประหยัด พลังงานในแต่ละโครงการ วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของการทำงานในแต่ละโครงการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนำไปปรับเปลี่ยนให้ได้ประสิทธิภาพ มากขึ้น ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยให้โครงการอนุรักษ์พลังงานมีคุณภาพที่ผ่านมา

นอกจากนี้ สพข. จะติดตั้งอุปกรณ์ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงในการขับเคลื่อนรถแท็กซี่เพิ่มอีก 1,000 คัน วงเงิน 40 ล้านบาท ในปี 2544-2545 จากปี 2543 ติดตั้งเพียง 100 คัน ใช้เงินลงทุน 4 ล้านบาท รวมทั้งจะเร่งขยายสถานีบริการก๊าซฯ 6 สถานี โดยกำหนดราคา ขายก๊าซฯ ถูกกว่าราคาน้ำมันดีเซล 50% “ช่วงรอยต่อของปี 2543 และ 2544 การประชาสัมพันธ์อาจหยุดชะงัก เพราะเป็นช่วงที่งบประมาณ ถูกตัดไป เนื่องจากประเทศได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจ แต่ต่อไปจะไม่หยุดชะงักอีกแล้ว” นายภิรมย์ศักดิ์กล่าว (ไทยโพสต์ 190344)

3.2 ความเคลื่อนไหวพลังงานต่างประเทศ

3.2.1 โอเปกลดการผลิต 1 ล้านบาร์เรล เริ่ม 1 เม.ย. นี้

วันที่ 17 มี.ค. 2544 ที่ประชุมรัฐมนตรีโอเปก ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ประกาศลดกำลังการผลิตลง 1 ล้านบาร์เรลต่อวัน มีผลตั้งแต่วันที่ 1 เม.ย. 2544 นี้ ที่ประชุมโอเปกแถลงว่า การลดกำลังการผลิตครั้งนี้เป็นการปกป้องผลประโยชน์ทั้งสำหรับประเทศผู้บริโภคน และผู้ผลิตด้วยการเดินหน้าสร้างเสถียรภาพราคาภายในปีนี้ เป้าหมายระหว่าง 22-28 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล (ผู้จัดการ 190344)

ลีโอ ดรอลด์ส แห่งศูนย์ศึกษาพลังงานโลกในกรุงลอนดอน มองว่าการตัดสินใจของโอเปกอาจจะทำให้ราคาน้ำมันราคาแพงเกินควรแม้ ว่าราคาจะทรงอยู่ในระดับปัจจุบันหรือลดลงใน 1-2 เดือนข้างหน้า แต่พอ พ.ค. ราคาจะคิดขึ้นเพื่อตอบรับปริมาณที่ลดลงและจะเหนียวรั้งการฟื้น ตัวของเศรษฐกิจโลก ทว่าโอเปกแย้งว่า ผู้บริโภคควรจะกล่าวโทษรัฐบาลของตนเองจะถูกเนื่องจากในหลายประเทศโดยเฉพาะยุโรปมีการ เรียกเก็บภาษีพลังงานสูงลิบ ขณะที่ อาลี อัล-โนมิ รมต.น้ำมันของซาอุดีอาระเบีย กล่าวสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภคว่า โอเปกจะเพิ่มเพดาน การผลิตทันทีถ้าราคาน้ำมันพุ่งเกิน 28 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล

ด้านสเปนเซอร์ ฮับราฮัม รมต. น้ำมัน สหรัฐ ออกมาวิพากษ์ว่า การตัดสินใจของโอเปกเป็นสิ่งที่น่าผิดหวัง หากพิจารณาสถานการณ์ของเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน และว่าท่าทีของกลุ่มผู้ค้าน้ำมันแห่งนี้ตอกย้ำความจำเป็นของสหรัฐในการเพิ่มการผลิตน้ำมันดิบภายใน ประเทศ เพื่อลดการพึ่งพาน้ำมันนำเข้า ซึ่งเป็นนโยบายที่ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุชเป็นผู้ผลักดัน (ผู้จัดการ 190344)

3.2.2 ผู้นำสหรัฐฯ หวั่นภาวะขาดแคลนพลังงานส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

ประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุช ผู้นำสหรัฐฯ กล่าวระหว่างการเยือนรัฐนิวเจอร์ซีย์ เพื่อแถลงนโยบายการปรับลดการจัดเก็บภาษี โดยบุชยังได้แสดงความห่วงวิตกต่อภาวะการขาดแคลนพลังงานที่อาจมีขึ้นในอนาคตว่าจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของสหรัฐ ขณะที่ยกหน้หน้าเพียงวันเดียว ผู้นำสหรัฐเป็นประธานการรณรงค์ต่อต้านการใช้สารคาร์บอนไดออกไซด์หรือซีโอทู ซึ่งเป็นก๊าซที่ทำให้โลกร้อนขึ้น นอกจากนี้ บุช ยังเชื่อว่าในอนาคตพลังงานจะมีไม่พอเพียงต่อความต้องการของมนุษย์ นอกจากเรียกร้องให้มีการหาแหล่งพลังงาน ใหม่แล้ว ผู้นำสหรัฐยังรณรงค์ให้ประชาชนช่วยกันประหยัดมากขึ้น (สำนักข่าวจีเอ็นเอ็น 150344)

ความเคลื่อนไหวด้านการเมืองการปกครอง

1. ความเคลื่อนไหวประเด็นร้อนทางการเมืองการปกครอง

1.1 กรณีเครื่องบินโบอิงของการบินไทยระเบิด ผลการตรวจหลักฐานเบื้องต้นของทางการไทยระบุเป็นการก่อวินาศกรรมมุ่งสังหารนายกษัตริย์กษัตริย์ ขณะทีเจ้าหน้าที่จากโบอิงที่มาตรวจสอบระบุเป็นอุบัติเหตุ ผลขั้นสุดท้ายยังไม่ออกมา

1.1.1 เครื่องบินไทยระเบิด การตรวจสอบหลักฐานเบื้องต้นล้วนระบุสาเหตุจากการวางระเบิด

วันที่ 3 มี.ค.2544 เกิดเหตุระเบิดเครื่องบินโบอิง 737-400 เที่ยวบินที่ TG 114 นามเครื่องบิน "นราธิวาส" ที่ยวบิณ กรุงเทพฯ - เชียงใหม่ ของการบินไทย ความสำคัญของเหตุการณ์นี้อยู่ที่เครื่องบินลำดังกล่าวเป็นเครื่องบินลำที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี โดยสารไปจังหวัดเชียงใหม่ โดยเครื่องระเบิดก่อนเวลาเดินทาง เพียง 20 นาที ซึ่งก่อนไฟไหม้มีเสียงระเบิดก่อน เบื้องแรกพ.ต.ท.ทักษิณตอบคำถามผู้สื่อข่าวว่าเป็นการวินาศกรรมหรือไม่ว่าต้องรอผลการสืบสวนก่อน ขณะนี้ได้ให้กองพิสูจน์หลักฐาน ฝ่ายเทคนิคของกองทัพอากาศ และของการบินไทยเข้าไปตรวจสอบอย่างละเอียด ส่วนการเดินทางของนายกษัตริย์ต้องเปลี่ยนไปใช้เครื่องบินของกองทัพอากาศแทน และระหว่างการปฏิบัติภารกิจที่เชียงใหม่ พ.ต.ท.ทักษิณ ให้สัมภาษณ์ว่า เป้าหมายอาจเป็นคนอื่นที่ไม่ใช่ นายกษัตริย์ก็ได้

ข้อสันนิษฐานเบื้องต้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจคือน่าจะเป็นการลอบวางระเบิด โดยหลักฐานเบื้องต้นเชื่อว่าคนร้ายลอบวางระเบิดภายในห้องเก็บสัมภาระ เนื่องจากเก้าอี้บริเวณดังกล่าวโดนระเบิด นี้อุตทุกตัวกระเด็นหลุดออกมาหมดรวมทั้งเหล็กที่ยึดเก้าอี้ก็โค้งงอขึ้น ศพสจิวต์ก็เป็นอีกหลักฐานหนึ่งซึ่งแพทย์สันนิษฐานว่าโดนแรงอัดของระเบิดลอยขึ้นไปศีรษะกระแทกเพดานก่อนตกลงมากระแทกกับเก้าอี้ อีกครั้ง เพราะมีบาดแผลศีรษะซ้ำ ซี่โครงหัก และไม่พบบาดแผลจากสะเก็ดระเบิดนอกจากรอยฟกช้ำ แสดงว่าโดนแรงอัดของระเบิดจากใต้ห้องโดยสารเสียชีวิต นอกจากนี้ ยังมีเจ้าหน้าที่สายการบินบาดเจ็บอีก 4-5 คน แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ของบริษัทโบอิงผู้ผลิตเครื่องบินมาตรวจได้ข้อสันนิษฐานใหม่ว่าจุดระเบิดอาจเกิดจากห้องแอร์ซึ่งอยู่ติดกับห้องสัมภาระเนื่องจากมีความเสียหายมากกว่าด้านที่ติดกับห้องสัมภาระ แต่ไม่ระบุว่าสาเหตุจากการวางระเบิดหรือการขัดข้องทางเทคนิค

อย่างไรก็ตาม เครื่องบินลำที่เกิดระเบิดมีการซ่อมแอร์สองครั้ง ครั้งแรกก่อนเดินทางไปจังหวัดตรัง และอีกครั้งก่อนบินไปพิษณุโลก ซึ่งเมื่อเครื่องบินกลับจากพิษณุโลกเที่ยวบินต่อไปก็คือไปเชียงใหม่ซึ่งจะมี นายกษัตริย์ และนายพานทองแท้ ลูกชายเดินทางไปด้วย ทำให้ต้องมีการตรวจสอบสารอาร์ดีอีเอ็กซ์ของเครื่องยนต์ซีไฟร์จากศพของสจิวต์ว่ามาจากระเบิดหรือจากวัตถุอื่น อย่างไรก็ตาม พล.อ.สำเนา ชูศรี ผบ.สส.ยืนยันว่าไม่น่าจะเกิดจากการวินาศกรรม เพราะการข่าวของทหารก็ไม่ได้รับรายงานว่าจะมีการก่อวินาศกรรมโดยเฉพาะการเคลื่อนไหวของขบวนการก่อการร้ายข้ามชาติของนายบิน ลาเดนและระบุว่าน่าจะมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งในบริษัทการบินไทยมากกว่า

วันที่ 6 มี.ค.2544 พล.ต.อ.พรศักดิ์ คุ้มขวัญ ผบ.ตร.พร้อมพล.อ.อ.คงศักดิ์ วันทนา เสธ.ทอ. นายพิสิฐ กุศลไสยานนท์ กรรมการผู้อำนวยการใหญ่การบินไทย และผู้ว่าการท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย ได้เปิดแถลงข่าวที่ท่าอากาศยานดอนเมืองโดยผบ.ตร. ระบุว่าระเบิดที่เกิดขึ้นเป็นระเบิดแบบซีไฟร์ไม่มีที่เอ็นที่ประกอบ ตำแหน่งของระเบิดอยู่ในห้องสัมภาระด้านซ้ายประมาณที่นั่งที่ 32-36 ห่างจากที่นั่งของนายกษัตริย์ 5-6 แถว ทั้งนี้ผลการตรวจสอบที่ออกมาเป็นการทำงานร่วมกับเสธ.ทอ. ในฐานะประธานคณะกรรมการสอบสวนอากาศยานอุบัติเหตุแห่งชาติ ซึ่งจะดูด้านเทคนิค นอกจากนี้ยังมีผู้ชำนาญการของสหรัฐที่มีเครื่องมือพิเศษอีกด้วย ซึ่งสิ่งที่จะต้องสอบสวนต่อไปคือ เป็นฝีมือของใครและมีเป้าหมายอย่างไร ส่วนสื่อมวลชนต่างประเทศคือเอเอฟพีได้อ้างความเห็นของนักวิเคราะห์ต่างชาติระบุว่า เหตุการณ์ระเบิดทำให้พ.ต.ท.ทักษิณมีความเห็นว่าเป็นต้องปรับปรุงการบริหารในบริษัทการบินไทยกันใหม่ นั่น เป็นเพียงข้ออ้างของรัฐบาลไทยในการยืดเวลาแปรรูปรัฐวิสาหกิจการบินไทยต่อไป ขณะที่พ.ต.ท. ทักษิณ บอกว่าต้องสังคายนาหน่วยข่าวกรองกันใหม่

1.1.2 นายกษัตริย์ เชื่อเป็นการวางระเบิดแน่นอนและตั้งคณะกก.มีพล.อ.ชวลิต เป็นประธานเพื่อเร่งรัดติดตามผลการตรวจสอบการระเบิดเครื่องบิน แต่สาเหตุหนึ่งคือเพื่อยุติข่าวลือที่ว่าพล.อ.ชวลิตอยู่เบื้องหลังเพื่อหวังผลความแตกแยกในคณะรัฐบาล

ในการประชุมคณะรัฐมนตรีในวันที่ 6 มี.ค.2544 พ.ต.ท.ทักษิณ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ 2 ชุด ชุดแรกด้านความมั่นคงมี พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นประธานคณะกรรมการเร่งรัดและติดตามประมวลผลเหตุเครื่องบินการบินไทยระเบิด และมีกรรมการท่านอื่นๆ อาทิ ร.ต.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ รมต.มหาดไทย พล.อ.ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา รมต.สำนักนายกรัฐมนตรี และอีกชุดหนึ่งด้านสร้างความเชื่อมั่นมีนายพิทักษ์ อินทวิทยานันท์ รองนายกษัตริย์ เป็นประธาน ทำหน้าที่ทำความเข้าใจกับประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสาเหตุประการหนึ่งของการตั้งคณะกรรมการก็เพื่อสยบข่าวลือให้เกิดความแตกแยกในคณะรัฐบาลที่ว่าพล.อ.ชวลิต อยู่เบื้องหลังการระเบิด

วันที่ 12 มี.ค.2544 พ.ต.ท.ทักษิณ ให้สัมภาษณ์ถึงความคืบหน้าของกรณีเครื่องบินการบินไทยระเบิดว่ามาจากการวางระเบิดอย่างแน่นอน เพราะพบสารอาร์ดีเอ็กซ์ที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของระเบิดซีไฟร์อยู่ทั่วไปหมดแม้แต่ในเสื้อผ้าของเจ้าหน้าที่การบินไทยทั้งที่เสียชีวิตและบาดเจ็บ ขณะนี้ยังไม่ทราบเป้าหมายของการวางระเบิด แม้แต่พล.ต.อ.สันต์ ศรุตานนท์ รองผบ.ตร. หัวหน้าพนักงานสอบสวนคดีลอบวางระเบิดก็ยืนยันว่าเป็นการวินาศกรรมแน่นอนเช่นกัน ไม่ใช่อุบัติเหตุ รวมทั้งพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ก็ฟันธงว่าเป็นการใช้ซีไฟร์ วินาศกรรมด้วยโดยย้ำว่ามักมียมใช้ในขบวนการก่อการร้ายสากล

1.1.3 พล.อ.ชวลิตรายงานสรุป 3 ประเด็นสำคัญของการระเบิดเครื่องบินการบินไทยต่อนายกฯและการลาออกจากตำแหน่งของบอร์ดการบินไทย เพื่อแสดงความรับผิดชอบ

พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรีและรมต.กลาโหม ในฐานะประธานคณะกรรมการเร่งรัดและติดตามประเมินผลการสืบสวนการวางระเบิดเครื่องบินโบอิง 737-400 สายการบินไทย เปิดเผยว่า ได้ทำรายงานสรุปผลการสืบสวนสอบสวนต่อ พ.ต.ท.ทักษิณแล้วเมื่อวันที่ 15 มี.ค.2544 ที่ผ่านมา โดยจำกัดวงสาเหตุอยู่ 3 ข้อคือ 1) เป็นฝีมือของขบวนการค้ายาเสพติด ที่มีคนในการบินไทยเกี่ยวข้อง 2) ความขัดแย้งภายในบริษัทการบินไทย และ 3) ความขัดแย้งทางการเมือง ทั้งนี้คณะกรรมการสอบสวนจะติดตามสืบหาคนร้ายที่แท้จริงต่อไป เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสรุปผลไม่ตรงกัน เช่น สำนักข่าวกรองแห่งชาติระบุว่า เป็นการวางระเบิดที่ล้อเครื่องบินด้วยสาเหตุ 5 ประการคือ 1) ขบวนการค้ายาเสพติดลงขัน (โดยเฉพาะว่าแดง) ที่ถูกกวาดล้างอย่างหนัก 2) การก่อการร้ายของกลุ่มไอซามา บิล ลาเดน ที่ไม่พอใจไทย 3) ความขัดแย้งผลประโยชน์ของกลุ่มต่างๆในท่าอากาศยานดอนเมือง 4) ขัดผลประโยชน์ในการบินไทย และ 5) ปัจจัยทางการเมือง ในขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจระบุว่า วางระเบิดที่ห้องเก็บสัมภาระด้านล่าง ส่วนศูนย์รักษาความปลอดภัยแห่งชาติ(ศรภ.)หน่วยข่าวกรองของบก.สส.ระบุว่า เป็นสารเคมีของระเบิด C4 วางไว้ใต้เบาะที่นั่งด้านท้ายของชั้นบิสซิเนสคลาส อย่างไรก็ตาม รายงานของศรภ.ยังคงให้น้ำหนักในเรื่องของการก่อการร้ายอันเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ายาเสพติด ที่มีคนของการบินไทยเกี่ยวข้อง

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นายศรีสุข จันทรางศุ ปลัดก.ค.ม.นาค ในฐานะประธานคณะกรรมการบริษัทการบินไทยจำกัด กล่าวว่าได้ยื่นใบลาออกจากตำแหน่งพร้อมกับกรรมการการบินไทยที่เหลือ 14 คนแล้วโดยจะมีผลตั้งแต่วันที่ 1 เม.ย.2544 เพื่อเปิดโอกาสให้สรรหาบุคคลที่เหมาะสม ซึ่งการลาออกดังกล่าวนายสมใจนึก เองตระกูล ปลัดก.ค.ม.นาค รองประธานกรรมการการบินไทยบอกว่าเป็นการแสดงความรับผิดชอบหลังเกิดเหตุการณ์ ไม่ได้เท่านั้นประธานกรรมการการทำเรือแห่งประเทศไทย (กทท.) ก็ยื่นหนังสือลาออกเช่นกัน ขณะเดียวกัน พ.ต.ท.ทักษิณ กล่าวในวันที่ 21 มี.ค.2544 ว่าตนเองได้ตั้งคณะสอบสวนของตนเองขึ้นเพื่อสอบสวนคู่ขนานแล้วและไม่ได้กำหนดระยะเวลาแน่นอน

1.1.4 เจ้าหน้าที่บริษัทโบอิง สรุปประเด็นสาเหตุเครื่องบินการบินไทยระเบิดว่า มาจากอุบัติเหตุ โดยตรวจสอบจากเครื่องบินที่กเสียง

วันที่ 22 มี.ค.2544 พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรีและรมต.กลาโหม เรียกประชุมคณะทำงานเพื่อติดตามตรวจสอบข้อบกพร่องและมาตรการแก้ไขข้อบกพร่องกรณีเครื่องบินโบอิง 737-400 การบินไทยเที่ยวบินที่จี 114 กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ระเบิดขณะจอดอยู่ที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ โดยคณะทำงานได้เชิญตัวแทนจากบริษัทโบอิง สถาบันการบินพลเรือน สหรัฐอเมริกาและคณะกรรมการความปลอดภัยด้านการขนส่งแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (NTSB) เข้ามารายงานความคืบหน้าในการสืบสวนสอบสวนต่อที่ประชุม ณ อาคารรัฐสภา จากนั้น พล.อ.ชวลิตได้แถลงว่า เจ้าหน้าที่ NTSB สรุปให้ที่ประชุมฟังว่า ประเด็นแรกผลการตรวจสอบเครื่องบินที่ใช้ขัดเสียงในตัวเครื่องบินได้ปรากฏเสียงก่อนการระเบิด ซึ่งมีเสียงเหมือนสัญญาณไฟง่าย ๆ หลังเกิดเหตุระเบิดขึ้นอย่างรุนแรง ระยะเวลาระเบิดแค่ 0.3 วินาทีแล้วก็จบลง โดยสรุปคือ เป็นการระเบิดครั้งเดียวไม่ใช่เป็นการระเบิดสองครั้งติดกัน เป็นการระเบิดครั้งแรก ไม่ใช่อีก 18 นาทีให้หลังแล้วค่อยระเบิดอีกครั้ง ที่พูดกันว่าระเบิด 2 ครั้งนั้นเกิดจากเมื่อระเบิดครั้งแรกแล้วทำให้ถึงน้ำมันระเบิดอีกครั้งหนึ่ง ส่วนประเด็นที่สอง การระเบิดจากแท่งที่เป็นสัญญาณไฟฟ้ามันใกล้เคียงกันมาก เมื่อนำรูปภาพมาเทียบจะเห็นได้ว่าใกล้เคียงกับการระเบิดของสายการบินฟิลิปปินส์เมื่อเดือน พ.ค.2533 เครื่องรุ่น 737-300 ซึ่งพิสูจน์แล้วว่าเป็นการระเบิดจากอุบัติเหตุในถังน้ำมัน แต่ของฟิลิปปินส์ประตูหน้าต่างปิดหมด แต่ของไทยเปิดอยู่ ความรุนแรงจึงต่างกัน ทั้งนี้พล.อ.ชวลิตเพิ่มเติมว่าเจ้าหน้าที่จากบริษัทโบอิงได้พยายามหาชิ้นส่วนต่างๆที่เป็นตัวจุดระเบิดแต่ไม่พบ และจากการตรวจสอบชิ้นส่วนของเครื่องบินที่กองบัญชาการเอพีไอ ก็ไม่พบว่ามีส่วนอาร์ดีเอ็กซ์ แต่ก็ไม่พบไม่ได้หมายความว่าไม่มีเพราะตรวจเพียงบางชิ้นส่วนเท่านั้น ดังนั้นจนถึงวันนี้ ทั้งเจ้าหน้าที่ไทยและเจ้าหน้าที่เอ็นทีเอสบียังไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าต้องใช้เวลาเท่าไร ซึ่งเมื่อถามก็ได้รับคำตอบว่าประมาณ 6-9 เดือน เมื่อรวมการเขียนรายงานด้วยแล้วจะใช้เวลาเกือบ 2 ปี (กรุงเทพฯธุรกิจ 04-09,11,130344, มติชนสุดสัปดาห์ 120344, ผู้จัดการ 05,07,130344, ไทยโพสต์ 04-11,13,170344, สยามรัฐ 04,06-09,13,220344, มติชน 05-10,12,13,16, 22,230344)

1.2 10 ส.ว. ถูก กกต. แจกใบเหลืองข้อหาทุจริตเลือกตั้ง ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยการใช้อำนาจของ กกต. ซึ่งผลการวินิจฉัยสรุปว่า กกต. ใช้อำนาจไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ ต้องเลือกตั้ง ส.ว. กันใหม่ในหลายจังหวัด รวมทั้งประธานส.ว.คนใหม่ด้วย

วันที่ 12 มี.ค.2544 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีมติให้ถอดถอนสมาชิกภาพวุฒิสภา (ส.ว.) จำนวน 10 คนคือ 1) นายกี สุภธีระ ส.ว.ขอนแก่น 2) นายธรรมบุญ มงคล ส.ว.ระนอง 3) พล.อ.ศิรินทร์ รูปกล้า ส.ว.ลพบุรี 4) นายสนธิ วรรณัญญา ประธานส.ว. และ ส.ว.ลพบุรี 5) นางพวงเล็ก บุญเชียง ส.ว.พะเยา 6) นางสาวราย แซ่วัฒนะ ส.ว.พระนครศรีอยุธยา 7) นายชวาล มหาสุวิระชัย ส.ว.ศรีสะเกษ 8) น.พ.ชิต เจริญประเสริฐ ส.ว.ศรีสะเกษ 9) นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ ส.ว.อุบลราชธานี 10) นายวีรศักดิ์ จินารัตน์ ส.ว.อุบลราชธานี ซึ่งส.ว.ทั้ง 10 คนนี้มีสิทธิกลับมารับเลือกตั้งใหม่ ปรากฏว่า ส.ว.ทั้ง 10 คนได้ยื่นเรื่องผ่านนายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานรัฐสภา เพื่อส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ากกต.มีสิทธิเพิกถอนส.ว.ทั้ง 10 คนนี้หรือไม่ ซึ่งนายอุทัย ได้ดำเนินการตามร้องขอโดยให้วินิจฉัยใน 3 ประเด็นคือ

1) การที่กกต.สั่งเลือกตั้ง ส.ว.ใหม่ตามมาตรา 145 (4) และมาตรา 147 ของรัฐธรรมนูญ และมาตรา 95 แห่งพ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย กกต. ประกอบกับมาตรา 95 (1) และมาตรา 96 แห่งพ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ให้สมาชิกภาพของส.ว.ทั้ง 10 คนสิ้นสุดลง โดยที่รัฐธรรมนูญมาตรา 133(1)-(10) ไม่ได้กำหนดเหตุสิ้นสุดดังกล่าวไว้ จะชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

2) จากการวินิจฉัยตามข้อ 1 สมควรที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยด้วยว่ามาตรา 96 แห่งพ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งเป็นบทบัญญัติที่ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 6 หรือไม่

3) การที่กกต.สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยอ้างเหตุผลในการออกคำสั่งว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืน พ.ร.บ.เลือกตั้งทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตเที่ยงธรรม โดยไม่ได้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 85/9 ของพ.ร.บ.ว่าด้วยการเลือกตั้ง ซึ่งกกต. ต้องจัดการให้เสร็จภายใน 1 ปี นับแต่วันประกาศผลจะเป็นการวินิจฉัยสั่งการที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

วันที่ 29 มี.ค.2544 นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ จัดประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวน 13 คน พิจารณาข้อร้องเรียนของคณะส.ว.ทั้ง 10 ที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ถอดถอนจากตำแหน่งสาเหตุจากทุจริตการเลือกตั้ง ทั้งนี้จากการแถลงของนายพนอล เสงเจริญ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ แถลงว่าคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้รวมคำร้องทั้งของส.ว.ที่ถูกถอดถอนและของประธานรัฐสภาเข้าด้วยกันและแยกเป็น 3 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 การใช้อำนาจหน้าที่ของกกต.ตามมาตรา 96 ของพ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส.และส.ว. ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งคณะตุลาการลงมติด้วยคะแนนเสียง 12 ต่อ 1 วินิจฉัยว่ามาตรการดังกล่าวไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากมาตรา 147(1) และ (2) กำหนดให้กกต.ต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หากพบหรือปรากฏหลักฐานที่เชื่อได้ว่ามีการทุจริตเลือกตั้ง ส่งผลให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา 96

ประเด็นที่ 2 จากคำร้องของประธานรัฐสภาที่ว่ากกต.ใช้อำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยการสิ้นสมาชิกภาพของส.ว.ทั้ง 10 คน ในมาตรา 133 ของรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติไว้ว่าต้องสิ้นไปเพราะถูกกกต.สั่งเลือกตั้งใหม่ถือว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งตุลาการลงมติเอกฉันท์ 10 เสียง เนื่องจาก 3 เสียงเห็นว่าให้ยกคำร้องวินิจฉัยว่าไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยเสียงข้างมากให้เหตุผลว่าผู้ดำรงตำแหน่งส.ว.อาจสิ้นสุดสมาชิกภาพด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งตามมาตรา 133 รวม 10 กรณี และอาจมีเหตุอื่นซึ่งมีผลทำให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงได้เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญมาตรา 145 (4) ได้ให้อำนาจกกต.สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหรือทุกหน่วยเลือกตั้งเมื่อมีหลักฐานเชื่อได้ว่าผลการเลือกตั้งไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญมาตรา 147 บัญญัติให้กกต.สืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงโดยเร็ว ซึ่งหากกกต.ใช้อำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งเมื่อไรผู้ดำรงตำแหน่งอยู่เดิมต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพลงด้วย การใช้อำนาจของกกต.ที่สั่งให้เลือกตั้งใหม่และให้สมาชิกภาพของส.ว.ทั้ง 10 คน สิ้นสุดลงจึงไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่ 3 การที่กกต.สั่งเลือกตั้งใหม่โดยอ้างความไม่สุจริตในการเลือกตั้งและเที่ยงธรรมโดยมิได้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ 10 ส.ว.ข้างต้น ตามมาตรา 95/9 ของพ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งส.ส.และส.ว.นั้นเป็นการวินิจฉัยและสั่งการที่ชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ผลการวินิจฉัยคณะตุลาการจำนวน 10 เสียงเห็นว่าเป็นการวินิจฉัยและสั่งการที่ชอบตามรัฐธรรมนูญ เพราะในการควบคุมหรือจัดการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญให้อำนาจกกต.ไว้อย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งทางเลือกต่างๆหลายประการอยู่ในดุลยพินิจของกกต.ว่าจะใช้ทางใดก็ได้ที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยชอบ และสุจริตเที่ยงธรรม ซึ่งกกต.ได้ชี้แจงมาแล้วแก่สมาชิกภาพของทั้ง 10 คนจะมีปัญหา แต่เห็นสมควรว่าควรมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งใหม่ได้กกต.จึงมิได้ใช้อำนาจตามมาตรา 85/9 ของพ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งส.ส.และส.ว. ดังนั้นการวินิจฉัยสั่งการของกกต.จึงชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

กกต.กำหนดเลือกตั้งซ่อม ส.ว.ใน 10 เขต จาก 7 จังหวัด ประกอบด้วยจังหวัด อุบลราชธานี ลพบุรี ศรีสะเกษ ระนอง ขอนแก่น พระนครศรีอยุธยา พะเยา และเมื่อส.ว.เฉลิม พรหมเลิศลาออกจากสมาชิกภาพ การเลือกตั้งซ่อมส.ว.จึงเพิ่มจังหวัดสุราษฎร์ธานี ขึ้นมาอีก

จังหวัดหนึ่ง รวมเป็น 10 เขตใน 8 จังหวัด ซึ่งการจัดเลือกตั้งซ่อมส.ว.ใน 8 จังหวัดนั้น กกต.ได้เปิดรับสมัครเลือกตั้งซ่อมในวันที่ 28 - 29 มี.ค.2544 ส่วนการเลือกตั้งประธานวุฒิสภาคนใหม่แทนนายสนธิท วรปัญญา นั้น ทางวุฒิสภาได้จัดเลือกตั้งขึ้นในวันที่ 30 มี.ค.2544 ผลการเลือกตั้งผู้ที่ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานแทนนายสนธิทคือ พล.ต.มณูญกฤต รูปขจร ส.ว.สระบุรี โดยได้คะแนนเสียง 114 คะแนน ทั้งนี้ พล.ต.มณูญกฤต ยืนยันว่าจะอยู่ในตำแหน่งไม่เกิน 2 ปี และจะมีมาตรการประเมินผลงานตนเอง กรรมการและส.ว.ทุก 3 เดือน 6 เดือน และ 9 เดือน (มติชนสุดสัปดาห์ 190344, 020444, สยามรัฐ, มติชน300344, ไทยโพสต์, สยามรัฐ310344)

1.3 มาตรฐาน "ข้าราชการ" ยุครัฐบาล "ทักษิณ" ต้องเป็นมืออาชีพ เลิกอิงการเมือง หากไม่ปรับตัว เมฆายอนมีสิทธิถูกแขวน

วันที่ 5 มี.ค.2544 เวลา 9.00 น.พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรนายกรัฐมนตรีเป็นประธานการประชุมผู้บริหารระดับสูงของทุกกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ผู้ว่าราชการจังหวัด ตำรวจ และทหาร จำนวน 467 คน เพื่อชี้แจงนโยบายของรัฐบาลที่ตักสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล จัดโดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งพ.ต.ท.ทักษิณกล่าวว่าคณะรัฐมนตรีจำนวน 36 คนไม่เพียงพอต่อการบริหารประเทศ และตนเองได้ขอความร่วมมือจากสมาชิกรัฐสภาไปแล้ว ต่อไปก็คือการขอความร่วมมือจากข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ อีกจำนวน 2 ล้านคน ซึ่งเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญ ที่จะสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนจำนวนกว่า 60 ล้านคน ว่ารัฐบาลจะนำพวกเขาไปในทิศทางใด ซึ่งสาระสำคัญของนโยบายที่พ.ต.ท.ทักษิณ ชี้แจงต่อที่ประชุมมีหลายประการด้วยกัน คือ 1) ต้องการข้าราชการมืออาชีพไม่สังกัดพรรคการเมืองแต่สังกัดประเทศไทย เพื่อประโยชน์ของประชาชน 2) หน่วยงานต่างๆ ต้องประสานความคิดเห็นกัน กำแพงความคิดระหว่างกระทรวง กรม รมต. หรือรต.ต่างพรรคต้องไม่มีอีกต่อไป เพราะปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในฐานะที่จะผลิตพลาดอีกไม่ได้ เงินก็เหลือน้อย หนี้ก็สูง จะปล่อยให้ทุกอย่างเป็นรูทีนวันต่อวันอีกต่อไปไม่ได้ 3) ใช้หลักการบริหารเด็ดขาด ไม่ใช้การเมืองนำหน้าการบริหาร วิธีคิดแบบเก่าในกรอบที่เกรงใจ รมต.ต้องหมดไป โดยกรอบใหม่ของการบริหารจะยึดเป้าหมายปลายทางเป็นตัวตั้งแล้วกำหนดวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดที่จะบรรลุเป้าหมาย หากไม่มีกฎหมายรองรับก็สร้างขึ้นมาแต่เป็นอุปสรรคก็แก้ไขกฎหมาย จะไม่นำกฎหมายเป็นตัวตั้งรูปแบบการบริหารในกรอบเก่า

4) ให้ระดมสมองบุคลากรในองค์กรหากทำไม่ได้ก็แข่งขันไม่ได้ ข้าราชการไทยมีความสามารถสูงแต่ไม่ฟังกันหรือไม่ทำงานเพราะติดที่ระบบ ที่วินัย ทำให้ข้าราชการในระดับล่างไม่กล้าคิดไม่กล้าแสดงออก ต่อไปข้าราชการต้องรับฟังความคิดเห็นจากคนในองค์กรและประชาชนให้มากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ถูกต้อง กล่าวคือ การทำงานต้องเป็นแบบเอาดีไซท์อิน คือรับฟังปัญหาจากผู้เกี่ยวข้องโดยตรงแทนการทำงานแบบอินไซด์เอาต์ หรือการคิดเองในห้องทำงานแล้วส่งการออกไปโดยที่ไม่รู้ปัญหาที่แท้จริง 5) ทำงานในเชิงรุก และกระจายงานให้มากที่สุด ใช้การประสานงานให้มากที่สุด รมต.ก็ต้องทำงานเชิงรุกในกระทรวงของตนเช่นกัน สร้างวิสัยทัศน์ให้แก่บุคคลที่บริหารว่าจะไปในทิศทางไหนมากกว่าจะเป็นลักษณะออกคำสั่งและแสดงความต้องการ 6) ประกาศยุติการคอร์รัปชันและการซื้อขายตำแหน่งโดยเปรียบเทียบว่าเหมือนกับการแข่งตีกอล์ฟ ทำเลดีก็มีราคา 7) ข้าราชการ - รมต.ต้องอ่านหนังสือ เพราะต้องพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพราะโลกทุกวันนี้ก้าวสู่เศรษฐกิจแบบที่ต้องใช้ความรู้ หากไม่อ่านหนังสือจะรู้ไม่ทันโลก โดยบอกว่ารัฐบาลชุดนี้จะเป็น อี กอฟเวรินเมนต์ หรือมีการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมสำคัญในการทำงาน จึงมีโครงการอินเทอร์เน็ตขึ้นมาเพื่อติดต่อกับชาวบ้านได้ สามารถแก้ปัญหาได้ล่วงหน้าเพราะทุกวันนี้มีลักษณะเป็นการตั้งรับปัญหา

8) นายกษจะลงประชุมเชิงปฏิบัติการ (เวิร์กชอป) เองในบางเรื่อง ทุกคนต้องทำการบ้านมา ส่วนการปรับโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม ก็ขอให้ช่วยกันคิด เนื่องจากโครงสร้างที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ต่อความต้องการและปัญหาของประชาชน นอกจากนี้ยังเสนอเปลี่ยนแปลงวิธีการงบประมาณใหม่ให้รองรับวิสัยทัศน์และนโยบายต้องคิดใหม่ทุกปี และเร่งกรมกองต่างๆ ให้ปล่อยงบประมาณกระจายอำนาจที่มีอยู่ออกไปโดยเร็วเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชนบท 9) การแก้ปัญหาเศรษฐกิจจะไม่ใช้ทฤษฎีเดียวเพราะปัญหามีความแตกต่างกันการแก้ปัญหาก็ต้องใช้วิธีการที่แตกต่างกัน แต่ด้วยกติกาเดียวกัน ทั้งนี้ได้มอบให้ก.มหาดไทยดูแลปัญหาภาคชนบทให้อยู่รอดและก.คลังดูแลปัญหาภาคสังคมเมืองให้เข้มแข็ง 10) ส่วนรัฐวิสาหกิจต้องปรับให้เป็นมืออาชีพ ไม่ใช่เป็นที่รองรับบำเหน็จของใคร รองรับงานบริการประชาชน การบริหารงานต้องมีประสิทธิภาพ ห้ามรมต.หากินกับรัฐวิสาหกิจ 11) ให้ทุกคนทำงานด้วยจิตวิญญาณมุ่งมั่นทำงานเพื่อรับใช้ประชาชน เพื่อสร้างอนาคตที่ดีให้แก่ลูกหลาน มีความสนุกกับงาน ให้เข้าใจที่บริสุทธิ์ในการทำงาน ใช้ปัญญา มีใจเมตตาธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ ต่อประชาชน ต่อผู้ได้บังคับบัญชาและในฐานะผู้นำต้องมีความอดทน (มติชน 060344)

อนึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณ ได้ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน เมื่อวันที่ 14 มี.ค.2544 เกี่ยวกับทิศทาง เป้าหมาย และนโยบายการบริหารประเทศ ได้กล่าวถึงความร่วมมือของข้าราชการในการทำงานว่าที่มีปัญหาอยู่บ้างคือความไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน เพราะในการประชุมเชิงปฏิบัติแต่ละครั้งจะมองเห็นคุณภาพของแต่ละคน ส่วนใหญ่จะทำงานกันอยู่ แต่เป็นผู้ปฏิบัติมิใช่ นักคิด พร้อมรับคำสั่ง มีความรู้ แต่ขาดความรอบรู้ ซึ่งตนเองจะให้โอกาสในการปรับตัว ต้องทำงาน ต้องเอ็กซีฟ ถ้าไม่ เมฆายอนก็จะพิจารณาย้ายใหญ่ (มติชน 150344)

2. ความเคลื่อนไหวทางการเมืองการปกครองในต่างประเทศ

2.1 ลาวเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมืองใหม่ คาดว่าในอนาคตคนรุ่นใหม่จะมีบทบาทมากขึ้นและยังคงกระชับสัมพันธ์ไมตรีกับจีนดั้งเดิม

วันที่ 12 มี.ค.2544 มีการประชุมใหญ่ของพรรคปฏิวัติประชาชนลาวหรือพรรคคอมมิวนิสต์ลาวครั้งที่ 7 ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกๆ 5 ปี สถานที่จัดประชุมคือที่มหาศาลาใจกลางกรุงเวียงจันทน์ เมืองหลวงของประเทศ นายคำไต สีพันดอน ประธานาธิบดีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กล่าวเปิดประชุมด้วยการยอมรับถึงความล้มเหลวในการบริหารประเทศทางเศรษฐกิจ ที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเกิดทั้งจากการบริหารที่ล้มเหลวของรัฐบาลเองประกอบกับปัญหาของกำลังต่อต้านรัฐบาลที่คุกคามเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศอยู่เป็นระยะๆ รวมทั้งการได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจและการเงินครั้งใหญ่ของภูมิภาคเอเชีย อย่างไรก็ตาม นายคำไต สีพันดอน ยังคงได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการเมืองอันดับหนึ่ง และเป็นประธานสูงสุดแห่งพรรคคอมมิวนิสต์ลาวเหมือนเดิม ส่วนกรรมการกลางของพรรคมีการเลือกเพิ่มขึ้นจากเดิม 49 คนเป็น 53 คน เช่นเดียวกับคณะกรรมการเมืองหรือโปลิตบูโร ซึ่งเป็นคณะผู้มีอำนาจตัดสินใจสูงสุด ได้เพิ่มขึ้นจากเดิม 9 คน เป็น 11 คน โดยมีคนรุ่นใหม่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 3 คน คือ นายทองลุน สีสุลิต ประธานกรรมการวิเทศสัมพันธ์ สภาผู้แทนราษฎรลาว นายบุญสอน บุญผาวัน อธิบดีกรมต.กิจการสังคมและแรงงาน และพล.ต.ดวงไชย พิซิด ผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งการประชุมในวันที่ 12 มี.ค.2544 นี้มีตัวแทนจากเวียดนาม จีน กัมพูชา คิวบา รัสเซีย และมองโกเลียเข้าร่วมด้วย

อย่างไรก็ตาม จากการประชุมสมัชชาแห่งชาติลาวหรือสภาพรรคประชาชนปฏิวัติลาว(พรรคคอมมิวนิสต์ลาว) เมื่อสิ้นเดือนมี.ค.2544 ที่ประชุมมีมติเลือกนายบุญยัง วอลละจิต รองนายกรัฐมนตรี.ค.ล้ง วัย 63 ปี เป็นนายกรัฐมนตรีแทนนายสีสะหวาด แก้วบุญพัน ด้วยคะแนนท่วมท้นคือ 99 เสียง นับเป็นการลงคะแนนเสียงเป็นพิธีตามคำตัดสินของพรรคคอมมิวนิสต์ลาวซึ่งมีอำนาจสูงสุด ซึ่งเหตุผลที่ทำวสีสะหวาดถูกปลดออกก็คือแก้ปัญหาเศรษฐกิจไม่บรรลุผลและจับผู้ที่อยู่เบื้องหลังการก่อวินาศกรรมวางระเบิดสถานที่สำคัญ ๆ ไม่สำเร็จ ส่วนเหตุผลที่เลือกนายบุญยังนั้นเนื่องจากเป็นนักการเมืองหัวปฏิรูป ที่มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับจีน ที่ให้ความช่วยเหลือลาวตลอดมาในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทั้งๆ ที่นายบุญยังมิได้เป็นตัวเก็งในตำแหน่งนี้แต่อย่างใด ซึ่งเมื่อได้รับเลือกตั้งให้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จี นายกรัฐมนตรีได้ส่งสารแสดงความยินดีและยืนยันว่าจีนเห็นความสำคัญของความสัมพันธ์กับลาวและพร้อมที่จะยื่นมือช่วยเหลือเสมอ (ผู้จัดการ 120344, มติชนสุดสัปดาห์ 190344, 020444, ไทยรัฐ 210644)

2.2 สหรัฐสั่งขับนักการทูตของรัสเซียตอบโต้การทำจารกรรมของหน่วยสืบราชการลับรัสเซีย ซึ่งรัสเซียก็ตอบโต้ด้วยการขับนักการทูตสหรัฐออกนอกประเทศเช่นกัน

วันที่ 22 มี.ค.2544 ทำเนียบขาว สหรัฐ ออกมายืนยันรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์ซีบีเอส และเอ็นบีซี ที่ว่าสหรัฐสั่งขับนักการทูตรัสเซียจำนวน 50 คน ออกนอกประเทศ เพื่อตอบโต้การทำจารกรรมของหน่วยสืบราชการลับรัสเซียในสหรัฐ ทั้งนี้เป็นผลมาจากสหรัฐจับกุมตัวนายโรเบิร์ต แชนเซน เจ้าหน้าที่ระดับสูงของสำนักงานสอบสวนกลางหรือเอฟบีไอ ที่ลอบทำจารกรรมข้อมูลลับให้รัสเซียมานานกว่า 15 ปี เมื่อไม่นานมานี้ โดย ก.ต่างประเทศสหรัฐได้เรียกตัวนายยูริ คูซซอฟ เอกอัครราชทูตรัสเซียประจำสหรัฐเข้าพบเพื่อแจ้งเรื่องดังกล่าวให้ทราบ ซึ่งในบรรดานักการทูตที่ถูกขับออกไปนั้น จำนวน 6 คนถูกขึ้นบัญชีเป็นบุคคลที่ไม่พึงปรารถนาให้เดินทางออกนอกสหรัฐภายในเวลา 10 วัน และห้ามเดินทางกลับเข้ามาสหรัฐอีก ส่วนอีก 44 คนถูกขอให้เดินทางออกจากสหรัฐภายในวันที่ 1 ก.ค.2544 สำหรับรัสเซียนั้นสำนักข่าวอินเตอร์แฟกซ์ของทางการรายงานว่านายอิกอร์ อิวานอฟ รมต.ต่างประเทศรัสเซียแถลงว่าจะใช้วิธีการตอบโต้สหรัฐทำนองเดียวกัน ส่วนนายเซอร์เกย์ ฟริกอดโก ที่ปรึกษาฝ่ายต่างประเทศของประธานาธิบดีวลาดิเมียร์ ปูติน ออกมาระบุว่า สหรัฐต้องการเบี่ยงเบนความสนใจจากประเด็นการเมืองระหว่างประเทศอื่นๆ ด้วยการปลุกกระแสเรื่องสายลับ แต่กลับทำให้เกิดสภาวะตึงเครียดเหมือนสมัยสงครามเย็นอีกครั้ง

อย่างไรก็ตาม วันที่ 28 มี.ค.2544 มีแถลงการณ์จากก.ต่างประเทศรัสเซียระบุว่าได้แจ้งให้นายจอห์น ออดเวย์ อัครราชทูตสหรัฐประจำกรุงมอสโกว่ารัสเซียขอให้นักการทูตสหรัฐ 4 ราย ออกนอกประเทศภายใน 10 วัน พร้อมกับให้ลดจำนวนเจ้าหน้าที่ประจำสถานเอกอัครราชทูตลงอีก 46 ราย โดยให้เหตุผลว่าปฏิบัติตนไม่เหมาะสมกับสถานะนักการทูต สำหรับปฏิกิริยาของสหรัฐนั้นนายริชาร์ด บุษเชอร์ โฆษก ก.ต่างประเทศสหรัฐบอกว่าการกระทำของรัสเซียไม่มีเหตุผลเพียงพอ และเรื่องดังกล่าวจบลงแล้วสหรัฐยังพร้อมทำงานร่วมกับรัสเซียในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของทั้งสองประเทศต่อไป ทำนองเดียวกันนายอิกอร์ อิวานอฟ รมต.ต่างประเทศรัสเซียก็ออกแถลงการณ์ตอบรับทำที่ของสหรัฐที่ว่าเรื่องดังกล่าวจบลงแล้ว และระบุว่าพร้อมจะเปิดเจรจากับสหรัฐทันทีที่ทั้งสองฝ่ายพร้อม (มติชน 230344, กรุงเทพธุรกิจ 240344, มติชนสุดสัปดาห์ 020444)

ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา

1. ความเคลื่อนไหวด้านบริหารการศึกษา

1.1 นักการศึกษาวิจารณ์ "วิทยาลัยชุมชน" ตั้งขึ้นเพื่อบรรเทาปัญหาเฉพาะหน้ากรณีเด็กสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ เสนอให้ใคร่ครวญเป้าหมายเสียใหม่

นายกัณฑ์ สมตระกูล ที่ปรึกษา ก.ศึกษาธิการ ในฐานะประธานคณะกรรมการเตรียมจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน เปิดเผยวาระหว่างวันที่ 21 มี.ค.- 2 เม.ย. 2544 คณะทำงานฯจะเดินทางไปศึกษาดูงานรูปแบบวิทยาลัยชุมชนที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อนำมาประยุกต์ในการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในประเทศ เนื่องจากเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ที่แถลงต่อรัฐสภาในอันที่จะรองรับนักเรียนที่จบชั้นม.ปลาย ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี แต่สถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่สามารถรองรับผู้ที่จะได้เพียงร้อยละ 25-30 ส่วนที่เหลือจะไม่ได้เรียนต่อ และบางคนที่ว่างงาน จึงจำเป็นต้องจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนขึ้นมารองรับ

วันที่ 21 มี.ค.2544 รศ.ดร.ประยูร ศรีประสาธน์ อาจารย์ ม.สุโขทัยธรรมาธิราช ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชน ในงานสัมมนาเรื่อง "วิทยาลัยชุมชน: รูปแบบสถาบันอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาสำหรับประเทศไทย" จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ที่โรงแรมรอยัลชิตี้ ซึ่งรศ.ดร.ประยูร ได้เสนอแนวทางการว่า ควรจัดตั้งขึ้นทุกจังหวัดเพื่อรองรับนักเรียนในแต่ละท้องถิ่นที่จบการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี ให้เข้าศึกษาต่อ โดยใช้หลักสูตรทางวิชาการแบบเดียวกันกับมหาวิทยาลัย แต่เพิ่มเติมหลักสูตรด้านอาชีพ โดยให้ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในท้องถิ่นเป็นผู้กำหนด ส่วนงบประมาณในการจัดตั้งนั้นรัฐบาลสนับสนุนร้อยละ 70 และวิทยาลัยตนเองร้อยละ 30

แนวความคิดดังกล่าว ได้รับการวิจารณ์จาก ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ว่าเป็นแนวคิดที่รับมาจากตะวันตก ซึ่งการก่อตั้งวิทยาลัยชุมชนเกิดขึ้นจากความต้องการของประชากรส่วนใหญ่ อีกทั้งโครงสร้างการศึกษาก็ชัดเจนโดยเน้นให้ผู้เรียนจบไปแล้วสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ ส่วนประเทศไทยระบบการศึกษายังไม่ชัดเจน เพียงแต่แยกออกเป็นสายสามัญและอาชีพ อีกทั้งยังมีระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐด้วย ซึ่งระบบเช่นนี้ไม่ตอบสนองต่อเป้าหมายของวิทยาลัยชุมชน เพราะไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนนำวิชาความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพได้ การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนจึงเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของรมต.ศึกษาฯ ที่ต้องการหาสถานที่รองรับเด็กที่จบม.6แล้วสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ ซึ่งเป็นเพียงการบรรเทาปัญหาด้วยการนำเด็กไปพักไว้สองปีเท่านั้น

ดร. ชัยอนันต์ ผาปกเตือนรัฐบาลให้ใคร่ครวญให้ดีกว่าเป้าหมายของการตั้งวิทยาลัยชุมชนคืออะไร และได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนว่าควรเป็นไปเพื่อยกระดับชีวิตของประชาชน และเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความรู้มากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยยังมีประชากรอายุมากกว่า 18 ปีที่เรียนไม่จบระดับมัธยมอีกจำนวนมาก และเป็นกลุ่มที่อยู่ในตลาดแรงงานมีความต้องการพัฒนาทักษะในการทำงานอีกมาก ดังนั้นวิทยาลัยชุมชนจะต้องเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกเพศทุกวัย และควรมีการสำรวจอย่างจริงจังว่าจังหวัดใดชุมชนใดต้องการแรงงานด้านใดหรือคนในชุมชนต้องการความสนับสนุนเรื่องใดเป็นพิเศษ เพื่อที่จะได้วางแผนจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ หลักสูตรจึงต้องมีความยืดหยุ่นสอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน ส่วนผู้ที่เข้ามาเรียนก็ไม่ควรกำหนดคุณสมบัติและต้องเปิดโอกาสให้คนที่ไม่มีวุฒิการศึกษามาเรียนได้ด้วย โดยอาจใช้เวลาเรียน 3-4 สัปดาห์ก็จบคอร์สไม่ใช่เรียนกันเป็นปี

ส่วนทางนพ.เกษม วัฒนชัย รมต.ศึกษาฯ เปิดเผยถึงการเดินทางไปดูงานเกี่ยวกับวิทยาลัยชุมชนที่สหรัฐเมื่อวันที่ 26 มี.ค.2544 ว่า ที่นั่นจะเน้นหลักสูตรวิชาการและวิชาชีพ 2 ปีหลังจากจบม.ปลาย การเปิดหลักสูตรจะคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนแต่ละแห่ง และดำเนินการโดยบุคลากรในท้องถิ่น ซึ่งจะมีความคล่องตัวสูงเนื่องจากไม่ต้องรอการพิจารณาจาก ก.ศึกษาฯ รวมทั้งเป็นฐานในการอบรมหลักสูตรระยะสั้น โดยมีกลุ่มเป้าหมายทั้งผู้ทำงานอยู่ในชุมชนและผู้จบม.6 หรือเทียบเท่า เพื่อให้ประชาชนมีทักษะในการทำงาน เพราะผู้เรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งมีงานทำอยู่แล้ว แต่ต้องการเรียนเพิ่มเพื่อปรับความรู้ให้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ในสหรัฐ รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการจัดการทั้งหมด ค่าเล่าเรียนจึงถูก เอกชนมีส่วนร่วมด้วยการส่งบุคลากรจากสถานประกอบการมาเป็นอาจารย์พิเศษถึงร้อยละ 50 หรือใช้สถานที่ของโรงเรียนเอกชน นพ.เกษม สรุปว่าจากแนวทางดังกล่าวเชื่อว่าการลงทุนจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทยน่าจะใช้งบประมาณไม่มากนัก เพราะสามารถดึงทรัพยากรและสถานที่จากหน่วยงานที่มีอยู่ เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สถาบันราชภัฏ และกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ ดังนั้นเป้าหมายที่จะจัดตั้งให้ได้ครบ 10 แห่งคงสามารถดำเนินการได้ในปีการศึกษา2545 อย่างไรก็ตามขณะนี้ยังไม่ได้ออกสรุปที่แน่นอนต้องรอดูคณะทำงานฯ ที่กำลังดูงานอยู่ในรัฐต่างๆ ของสหรัฐ (ไทยโพสต์ 210344, มติชน, ผู้จัดการ 23, 270344)

2. ความเคลื่อนไหวด้านคุณภาพการศึกษา

2.1 “สวนดุสิตโพล” ระบุครูวิทย์ฯยอมรับสอนน่าเบื่อ ส่งผลให้เด็กไทยด้อยคุณภาพในวิชาวิทยาศาสตร์

นายสุชุม เฉลยทรัพย์ รองอธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต เปิดเผยผลการสำรวจความคิดเห็นอาจารย์สอนวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วประเทศจำนวน 1,087 คน ระหว่างวันที่ 2-20 มี.ค.2544 ในหัวข้อ “เด็กไทยกับวิทยาศาสตร์ในทัศนะครูวิทยาศาสตร์” ซึ่งผลการสำรวจได้ข้อสรุปว่า ร้อยละ 32.46 เห็นว่าเด็กไทยไม่ค่อยชอบและอ่อนวิชาวิทยาศาสตร์ เพราะเป็นวิชาที่ยาก มีเนื้อหาในหลักสูตรมาก ขณะที่ร้อยละ 23.63 เห็นว่าการสอนไม่ดีพอ สื่อสารไม่เข้าใจ สอนน่าเบื่อ และร้อยละ 16.18 เห็นว่าเด็กไม่ได้รับการสนับสนุนหรือปลุกฝังให้รักวิทยาศาสตร์ ทั้งยังถูกกดดันโดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์ รองลงมาคือเด็กไม่ชอบเรียน ไม่ชอบคิด ขาดความสนใจ ส่วนคำถามที่ว่าทำอย่างไรเด็กไทยจึงจะสามารถแข่งขันทางด้านวิทยาศาสตร์ในระดับนานาชาติได้นั้น ร้อยละ 34.88 เห็นว่าจะต้องพัฒนาผู้สอนให้สามารถสร้างเด็กให้รู้จักคิด สังเกต และมีความคิดสร้างสรรค์ ร้อยละ 18.60 เห็นว่าต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากทุกฝ่ายและร้อยละ 16.28 เห็นว่าต้องปลุกฝังให้เด็กรู้จักวิธีการทดลองการใช้อุปกรณ์เสริมการเรียนรู้ และร้อยละ 13.96 เห็นว่าควรให้เป็นนโยบายระดับชาติสำหรับเคล็ดลับของอาจารย์ในการปลุกฝังวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กนั้น ร้อยละ 31.25 เห็นว่าอาจารย์ต้องทำวิชานี้ให้น่าสนุก น่าสนใจ ร้อยละ 29.17 เห็นว่าอาจารย์ควรมีความรู้ มีความสามารถในการถ่ายทอดให้เด็กเข้าใจง่ายและพร้อมรับฟังความคิดเห็นจากเด็ก และร้อยละ 18.75 เห็นว่าจะต้องปลุกฝังเจตคติทางวิทยาศาสตร์ให้กับเด็กว่าไม่ใช่เรื่องยากที่จะศึกษา และร้อยละ 16.66 เห็นว่าควรกระตุ้นเด็กให้สำนึกอยู่เสมอว่าวิทยาศาสตร์คือชีวิต (มติชน ,ผู้จัดการ 220344)

ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1. ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในประเทศ

1.1 เทคโนโลยีพระนครเหนือประดิษฐ์หุ่นยนต์ “เป่าขลุ่ย” สำเร็จ รับข้อมูลเพลงได้กว่า 100 เพลง

ผศ.วัลลภ จันทร์ตระกูล ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ กล่าวถึงผลงานการประดิษฐ์หุ่นยนต์เป่าขลุ่ย เป็นเพศชาย น้ำหนัก 50 กิโลกรัม สวมเสื้อราชปะแตน นุ่งผ้าม่วง นั่งเป่าขลุ่ย ว่าเป็นสิ่งประดิษฐ์ด้านเทคโนโลยีที่ปกติประดิษฐ์สำหรับเครื่องจักร แต่ครั้งนี้ประดิษฐ์ให้ทำงานเพื่อผลิตเสียงได้ และสามารถออกเสียงได้อย่างถูกต้องไม่ผิดเพี้ยน โดยใช้ความรู้จากหลายสาขาวิชา เช่น สาขาเครื่องกล ซึ่งดูแลด้านนิวเมติก เป็นการใช้ความรู้เรื่องวาล์ว วงจรของลม สาขาคอมพิวเตอร์ เพื่อสร้างโปรแกรมการสั่งงานที่สมองของหุ่นยนต์ สาขาอิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องของไฟฟ้าที่ใช้และเรื่องการควบคุม โดยมีดนตรีเป็นเงื่อนไข หุ่นยนต์เป่าขลุ่ยนี้สามารถรับข้อมูลของตัวโน้ตได้จากบทเพลงไทยเดิม ลูกทุ่ง สากล และเล่นเพลงอื่นๆ ได้กว่า 100 เพลง ตัวต้นแบบใช้เวลาในการสร้างประมาณ 2 เดือน ใช้งบประมาณ 200,000 บาท

นายมาลัยศ มั่งมี อาจารย์ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล หัวหน้าโครงการสร้างหุ่นยนต์เป่าขลุ่ย กล่าวถึงการทำงานของหุ่นยนต์ตัวนี้ว่าเป็นการพัฒนาขั้นสูงสุดจากที่เคยมีการทำหุ่นยนต์ที่ระนาดและหุ่นยนต์ตีซอ ต้นแบบของหุ่นยนต์เป่าขลุ่ย เริ่มจากการคำนวณออกแบบโครงสร้างหุ่นยนต์เป็นไฟเบอร์กลาส ใช้สมองกลในการควบคุมนิ้วของหุ่นยนต์ให้ขยับตามตัวโน้ตเพลงที่บรรเลง พร้อมกับการควบคุมจังหวะของการเป่าลม ซึ่งได้มาจากเครื่องปั๊มลมที่ติดตั้งอยู่ภายนอกตัวหุ่น การทำงานของหุ่นยนต์จะจำลองมาจากการเป่าขลุ่ยของคนจริงๆ ประกอบด้วย ขลุ่ยไทย แขนขวา แขนซ้าย การจับขลุ่ย ปากที่ทำหน้าที่เป่าลมให้เหมาะสมกับเนื้อเพลงที่กำหนด จากนั้นสมองกลจะทำหน้าที่ควบคุมการทำงานทั้งหมดของหุ่นยนต์ในเรื่องเวลา จังหวะตัวโน้ต การขยับนิ้ว การเป่าลม สามารถแก้ไขและเพิ่มเติมเพลงได้โดยป้อนโน้ตเพลงเข้าสู่สมองกล และสามารถให้เครื่องดนตรีประเภทเป่าอย่างอื่นก็ได้ เช่น แซกโซโฟน เพลงที่เล่นได้ เช่น เพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี ค้างคาวกินกล้วย หนุมานข้ามสวนนางเสลิม ฯลฯ การสร้างหุ่นยนต์เป่าขลุ่ยนี้ถือเป็นนวัตกรรมใหม่อีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถใช้งานได้จริง มีประโยชน์ในแง่การอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยด้วยการผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่ ถือเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นให้เยาวชนไทยหันมาสนใจศิลปะแบบไทยๆ ด้วย (ไทยโพสต์ 010344)

1.2 โทรศัพทที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของ “ทศท” ได้รับรางวัลดีเยี่ยมด้านงานวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมปี '44

นายจิรพันธ์ อรรถจินดา เลขาธิการคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ แถลงข่าวเมื่อวันที่ 29 มี.ค.2544 ว่าคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้พิจารณาและมีมติอนุมัติให้รางวัลผลงานประดิษฐ์คิดค้นประจำปี 2544 รวมทั้งหมด 15 รางวัล จากผลงานที่ส่ง

เข้าประกวด 114 ผลงาน ซึ่งรางวัลดีเยี่ยมได้แก่ผลงานเรื่อง “การวิจัยและพัฒนาระบบโทรศัพท์สาธารณะแบบใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการผลิตในเชิงอุตสาหกรรม” ของนายสมยศ พงษ์สุวรรณ และคณะ จากฝ่ายวิจัยและพัฒนาเทคนิค องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) ซึ่งเป็นการวิจัยทั้งระบบที่มีการทำงานอย่างครบวงจร ประกอบด้วยเครื่องโทรศัพท์แบบใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ มีคุณสมบัติทำงานตามมาตรฐานสากลที่ใช้กันสำหรับโทรในท้องถิ่น โทรทางไกลและต่างประเทศ จุดมุ่งหมายของการทำวิจัยในเรื่องนี้ นายสมยศ เปิดเผยว่าเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับเครื่องโทรศัพท์สาธารณะแบบใช้เหรียญ อาทิ เหรียญเต็มวงเหรียญ ช่องใส่เหรียญและคั้นเหรียญติดขัด รวมทั้งเครื่องโทรศัพท์ถูกขโมยเป็นประจำทั้งการถอดไปทั้งหมดหรือฉุดแค่เพียงบางส่วนไป

จึงมีการประดิษฐ์คิดค้นระบบโทรศัพท์แบบใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ขึ้น มีการออกแบบระบบและอุปกรณ์ที่มีการทำงานอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และคงทนต่อสภาพแวดล้อมในการใช้งาน สามารถติดตั้งใช้งานกับชุมสายโทรศัพท์หรือโครงข่ายได้หลายแบบ เช่นชุมสายโทรศัพท์ของโทรศัพท์สาธารณะ ทางไกลชนบท ระบบ TDMA หรือระบบดาวเทียม โครงข่ายวิทยุโทรศัพท์และโทรศัพท์แบบขยายหมายเลข ที่สำคัญมีการออกแบบการทำงานบางส่วนที่เป็นเทคนิคใหม่และมีศักยภาพที่สามารถนำผลงานวิจัย เพื่อผลิตใช้ในเชิงอุตสาหกรรมโทรคมนาคมได้ รวมทั้งพัฒนาเครื่องโทรศัพท์สาธารณะแก่ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ได้แก่ผู้พิการทางตา ซึ่งได้พัฒนาเครื่องให้มีระบบเสียงบอกมูลค่าของบัตรโทรศัพท์ แนะนำขั้นตอนการใช้งาน และบอกเลขหมายที่กดและจะพัฒนาให้ผู้พิการทางหูได้ใช้โทรศัพท์สาธารณะอย่างสะดวกต่อไปด้วย โดยมีตัวอักษรที่เป็นคำพูดง่าย ๆ ให้สื่อสารกับคนที่บ้านกับเครื่องลักษณะเดียวกัน คาดว่าอีก 1 ปีจะสำเร็จ

นายภกต เรียบรมตรี คณะผู้ร่วมวิจัยเปิดเผยว่าเครื่องโทรศัพท์สาธารณะแบบใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้นมา มีราคาต่ำกว่าของต่างประเทศที่นำเข้าถึงร้อยละ 50 โดยได้ผลิตออกมาแล้วจำนวน 48,050 เครื่อง ติดตั้งไปแล้วประมาณ 20,000 เครื่อง คาดว่าจะครบทั่วประเทศภายในปี 2545 ซึ่งจะช่วยรัฐประหยัดงบประมาณได้ถึง 545 ล้านบาท ล่าสุดกำลังคิดค้นเครื่องใช้โทรศัพท์ที่ใช้ได้ทั้งสองระบบคือหยอดเหรียญและบัตรโทรศัพท์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ และขณะนี้ได้รับนโยบายจากผู้บริหารระดับสูงให้ทำการวิจัยต่อยอด โดยตั้งโครงการ Public web Phone ขึ้นมา สนองนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐบาล โดยมีจอเห็นภาพและเป็นโทรศัพท์สาธารณะที่สามารถให้บริการท่องเที่ยวเว็บไซต์แก่ประชาชนในเวลาถูก ทั้งนี้จะพยายามติดตั้งให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้านในท้องถิ่นห่างไกล (มติชน, ผู้จัดการ 300344)

2. ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในต่างประเทศ

2.1 สถานีอวกาศมีร์ของรัสเซียกลับคืนสู่โลก

วันที่ 15 มี.ค.2544 ศูนย์ควบคุมมีร์ภาคพื้นดินของรัสเซียประกาศว่า สถานีอวกาศมีร์ซึ่งมีน้ำหนักถึง 136 ตัน จะตกลงสู่บริเวณตอนใต้ของมหาสมุทรแปซิฟิกในวันที่ 22 มี.ค.2544 นี้ เวลา 15.00 น. ตามเวลาประเทศไทย โดยจะเริ่มจุดระเบิดเพื่อเข้าสู่วงโคจรในช่วงกลางดึกของคืนวันที่ 21 มี.ค.2544 คาดกันว่าจะมีชิ้นส่วนของมีร์ที่เหลือจากการเผาไหม้กลางอากาศประมาณ 1,500 ชิ้น น้ำหนักรวมกว่า 27 ตัน โดยชิ้นส่วน 2 ใน 3 ของมีร์จะถูกเผาไหม้ในช่วงที่เข้าสู่ชั้นบรรยากาศโลกและจะเหลือเศษซากซึ่งบางชิ้นอาจใหญ่ขนาดพอกับรถยนต์ขนาดเล็กตกลงมาสู่โลก อย่างไรก็ตาม นายวลาดีมีร์ โครไลยอฟ หัวหน้าศูนย์ควบคุมมีร์ยอมรับว่า แผนการครั้งนี้อาจไม่ราบรื่นอย่างที่คาดหมายกันไว้ เนื่องจากแบตเตอรี่ที่เก่าและอาจส่งผลกระทบต่อระบบคอมพิวเตอร์ส่วนกลาง ซึ่งหากเกิดปัญหาดังกล่าว ทางศูนย์จะจุดระเบิดยานโปรเกรสที่ติดตั้งไว้กับมีร์ เพื่อปรับวงโคจรและผลักดันมีร์สู่พื้นโลกแทน ทั้งนี้รัสเซียมีความจำเป็นต้องทำลายมีร์ทิ้งเพราะไม่สามารถหาเงินทุนอุดหนุนโครงการอวกาศ 2 โครงการพร้อมกันได้ ซึ่งนอกจากมีร์แล้ว ยังมีโครงการสถานีอวกาศนานาชาติภายใต้ความร่วมมือของ 16 ชาติที่เพิ่งริเริ่มขึ้นอีกด้วย

ประเทศต่างๆ ในมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้ตั้งแต่เกาะฮิสเตอร์ไปจนถึงประเทศฟิจิ อาทิ เกาะวานูอาตู ฟิจิ ตาฮิติ กล่าวเตือนประชาชนให้อยู่แต่ในบ้าน และแนะนำเรือประมงมิให้ออกสู่ทะเลเพื่อรับมือกับการกลับคืนสู่โลกของสถานีอวกาศมีร์ ส่วนญี่ปุ่นซึ่งเป็นจุดสุดท้ายที่มีร์ผ่านซึ่งอาจเป็นตอนกลางหรือตอนใต้ก่อนเข้าสู่ชั้นบรรยากาศโลกแล้วมุ่งสู่ตอนใต้ของแปซิฟิกนั้น ก็ประกาศเตือนประชาชนให้อยู่ภายในอาคารที่พักอาศัยเพื่อป้องกันเศษชิ้นส่วนของมีร์ที่อาจร่วงหล่นก่อนลงมหาสมุทร เช่นเดียวกับทางการนิวซีแลนด์ก็ออกประกาศเตือนเรือประมงและเครื่องบินที่อยู่ในเขตที่มีร์จะตกให้เพิ่มความระมัดระวังมากขึ้นในวันที่มีร์กลับคืนสู่โลก

ศ.โรเบิร์ต คัลป์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทหวัตถุแห่งมหาวิทยาลัยโคโลราโด กล่าวว่าปัจจุบันมีขยะอวกาศหรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น อาทิ ดาวเทียม เศษชิ้นส่วนจรวดและอื่นๆ พุ่งเข้าสู่ชั้นบรรยากาศและตกลงสู่โลกเป็นประจำทุกปี จากการสรุปของเจ้าหน้าที่ระดับสูงของศูนย์อวกาศจอห์นสัน แห่งองค์การบริหารการบินและอวกาศแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ระบุว่าเฉลี่ยมีดาวเทียมตกสู่โลกวันละ 1 ดวง ในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา แต่สถานีอวกาศมีร์ถือเป็นกรณีพิเศษเนื่องจากเป็นวัตถุที่มีน้ำหนักมากที่สุดที่ตกมายังโลก เทียบเท่ากับวัตถุที่มีมนุษย์สร้างขึ้นและตกมายังโลกภายใน 1 ปี (มติชนสุดสัปดาห์ 190344, มติชน 23, 260344)

ความเคลื่อนไหวด้านอาหารและสาธารณสุข

1. ความเคลื่อนไหวด้านอาหาร

1.1 การผลิตและพัฒนาอาหาร

1.1.1 สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงให้ขยาย FOOD BANK ไปหลาย ๆ หมู่บ้านในแม่ฮ่องสอน

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีความห่วงใยในสภาพแวดล้อมของโลก ตามที่ทรงทราบข้อมูลจากสหประชาชาติว่า ในอนาคตโลกของเราจะประสบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น รวมถึงปัญหาการขาดแคลนอาหาร อันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร จึงทรงมีพระราชเสาวนีย์ ให้คณะทำงานโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ จ.แม่ฮ่องสอน ดำเนินการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้เป็นแหล่งผลิตอาหารเลี้ยงตนเองได้ และเหลือจำหน่ายในพื้นที่ใกล้เคียง

คณะทำงานโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ จ. แม่ฮ่องสอน จึงได้นำแนวพระราชเสาวนีย์ดังกล่าวมาผสมผสานและประยุกต์เข้ากับงาน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานแนวพระราชดำริ เพื่อพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนในด้านต่างๆ และได้ดำเนินการมาแล้วอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ จึงเกิดเป็นโครงการธนาคารอาหารชุมชนหรือ FOOD BANK ขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2522 จนถึงปัจจุบัน และระหว่างที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จติดตามงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามจังหวัดต่างๆ ทางภาคเหนือ ก็ได้เสด็จยังพื้นที่โครงการ ธนาคารอาหารชุมชนตามพระราชดำริ ที่หมู่บ้านป่าแปก ต.หมอกจำแป๋ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน เพื่อทอดพระเนตรกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆภายในโครงการ โดยทรงชื่นชมการทำแยมจากเนื้อสุกร เพราะชาหลังของสุกรพันธุ์จินหัว ที่กรมปศุสัตว์นำมาทดลองเลี้ยง หมู่บ้านป่าแปกนี้มีภูมิอากาศเหมาะกับการทำแยมจากเนื้อสุกรมาก ทางปศุสัตว์จ.แม่ฮ่องสอนก็มีโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์ภายในพื้นที่แล้ว จึงตรงกับพระราชประสงค์ที่ทรงต้องการเห็นราษฎรหันมาเลี้ยงสัตว์ควบคู่กับการปลูกป่า และในโอกาสนี้ ทรงมีพระราชเสาวนีย์อีกด้วยว่า นอกจากการส่งเสริมปลูกพืชผลทางการเกษตรในหมู่บ้านป่าแปกนี้แล้ว ยังควรสนับสนุนไปยังหมู่บ้านต่างๆข้างเคียงด้วย เช่น บ้านห้วยมะเขือส้ม บ้านรวมไทย บ้านรักไทย และควรให้ความรู้ในเรื่องการถนอมอาหาร แก่ราษฎรควบคู่ไปกับการส่งเสริมการปลูกพืชด้วยเช่นกัน (ไทยรัฐ 010344)

1.1.2 การประชุมบะหมี่ของโลก ครั้งที่ 3 ที่กรุงเทพฯ

16 มี.ค.2544 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จเป็นองค์ประธานเปิดการประชุมบะหมี่สำเร็จรูปโลกครั้งที่ 3 ที่กรุงเทพฯ การประชุมครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่จะร่วมกันพิจารณา เช่น การหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อนำบะหมี่สไตล์เอเชียก้าวสู่ระดับโลก และผลกระทบของบรรจุภัณฑ์บะหมี่ต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ข้อมูลจากสมาคมผู้ผลิตบะหมี่สำเร็จรูปนานาชาติ (IRMA) กล่าวว่าเมื่อปีค.ศ. 1997 ความต้องการบริโภคบะหมี่ของอยู่ที่ตัวเลข 42.95 พันล้านของ คาดว่าในปีค.ศ. 2010 จะเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัวเป็น 100 พันล้านของ โมโมฟู กันโตะ ผู้ริเริ่มผลิตบะหมี่ของขึ้นเป็นครั้งแรกในญี่ปุ่นเมื่อ 43 ปีก่อน และปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานสมาคมผู้ผลิตบะหมี่สำเร็จรูปนานาชาติ กล่าวว่า เป้าหมายของสมาคมคือการขยายวัฒนธรรมการกินอาหารแบบเอเชียไปทั่วโลก และบะหมี่ของเป็นธุรกิจอาหารที่มีโอกาสสูง เนื่องจากราคาถูก สะอาด ปลอดภัย และสะดวก

สำหรับประเทศไทยเป็น 1 ใน 5 ของผู้นำด้านการผลิตบะหมี่ของของโลก โดยมีปริมาณการผลิตปีละ 1.9 พันล้านของ และเมื่อปี 1999 บริษัทไทยเพรสซิเดนท์ฟู้ดได้แนะนำบะหมี่ของสุดลาตุยุโรปที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ในชื่ออูโน ซึ่งปัจจุบันมีการนำเข้าปีละ 20 ล้านของ การประชุมครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมราว 600คน ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงจำนวน 80 คนจากบริษัทผู้ผลิตบะหมี่ของ 12 แห่งใน 9 ประเทศผู้เกี่ยวข้องและสนใจในบะหมี่ของตลอดจนผู้แทนทูตของประเทศที่เป็นสมาชิกของสมาคมของสมาคม IRMA (Bangkok Post 15,170301)

1.1.3 วิถีชีวิตวัยบักกระดั้นไอเดียเกษตรกรแดนผู้เปิดไซต์ขายตรงอาหารปลอดภัยพิช

ผู้บริโภคในอังกฤษ มีความหวาดกลัวมากขึ้นในเรื่องอาหาร หลังเกิดปัญหาปนเปื้อนสารพิษมากมาย รวมถึงการแพร่ระบาดของโรคควัวบ้า หลายคนหันหลังให้พืชผักหน้าตาสะสวยตามชั้นขายในซูเปอร์มาร์เก็ต และหันไปซื้อจากชาวสวนโดยตรงเพื่อให้อุ่นใจในความปลอดภัย เรียดี้ นักบัญชีที่หันมาเอาดีทางการปลูกต้นไม้ ช่วยลูกค้าสร้างสวนครัวขนาดย่อมที่ลูกค้าจะชื่นชมพัฒนาการได้จากที่บ้านหรือที่ออฟฟิศ และเก็บพืชผลส่งให้เมื่อถึงเวลา Myveggiepatch.com เป็นหนึ่งในหลาย ๆ เว็บไซต์ที่เปิดให้บริการสำหรับผู้บริโภคที่ตื่นตัวในเรื่องเกษตรกรรมอินทรีย์ที่ปลอดภัยปราศศัตรูพืช และเป็นไซต์ที่ก่อตั้งโดยเกษตรกรโดยตรง

ริชาร์ด เคนเชลล์ เจ้าของฟาร์มปศุสัตว์ได้อ่านหนังสือโดยตรงจากโรคควัวบ้า ด้วยการเสนอโอกาสให้ลูกค้าเข้าชมและสั่งซื้อเนื้อวัวที่เลี้ยงโดยอาศัยแนวทางอินทรีย์ทางอินเทอร์เน็ต (www.somersetorganics.co.uk) เคนเชลล์เลี้ยงสัตว์ด้วยหญ้าและเมล็ดพืชที่ปลอดภัย

จากยาฆ่าแมลงและปล่อยให้ฝูงสัตว์ออกไปเดินเล่น อย่างเสรีที่ฟาร์มที่มีอาณาบริเวณ ถึง 300 เฮกตาร์ (120 เอเคอร์) เขาไม่เห็นด้วยกับแนวทาง แบบเร่งรัดที่เกิดหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อเพิ่มผลผลิตอาหาร

“ทุกครั้งที่กระแสวิกตักกังวลฟุ้งฟ่วน ลูกค้ายิ่งจะเข้ามาหาเรามากขึ้น” เคาน์เซลล์ ที่ได้ไต่เต้าในการทำตลาดเนื้อวัวจาก ฟาร์มอินทรีย์โดยตรงแก่ลูกค้า ในช่วงที่วิกฤติวัวบ้ารุนแรงถึงขีดสุดเมื่อต้นทศวรรษที่แล้ว กล่าว

ล่าสุดวิกฤติโรคปาก เท้าเปื่อย ที่ทำให้ทางการลอนดอนต้องออกกฎเหล็กหลายข้อเพื่อป้องกันการลุกลามของเชื้อร้ายนี้ที่สามารถแพร่กระจายได้ ทั้งทางน้ำ อากาศ หรือแม้แต่ติดไปกับเสื้อผ้า รองเท้า ผม หรือกระทั่งยางรถยนต์นั้น กำลังกระหน่ำซ้ำเติมเกษตรกรอย่างหนัก นอกจากนั้นคนอังกฤษยังเริ่มหันมาวิตกกังวลกับยาฆ่าแมลงมากขึ้น

“ประชาชนจะตกใจเมื่อรู้กันว่า เกือบครึ่งของผักผลไม้ที่รับประทานกันมียาฆ่าแมลงตกค้างอยู่ และยังเป็นเรื่องที่ยังไม่ได้ที่รัฐบาลจะบอกว่า ระดับการตกค้างยังอยู่ในเกณฑ์ปลอดภัยเพราะไม่มีใครรู้ได้ว่ายาฆ่าแมลงจะมีผลต่อสุขภาพของเราในระยะยาวมากน้อยแค่ไหน” ชานดรา เบลล์แห่งเฟรนด์ ออฟ ดิ เอิร์ธ กล่าว (ผู้จัดการ 080344)

1.2 สุขาภิบาลอาหาร

1.2.1 ติงกรมอนามัยคุมเข้มอาหารรถไฟ – แฉงลอย

นายสาทูน เขียมศิลา ผู้อำนวยการกองสุขาภิบาลอาหาร กรมอนามัย เปิดเผยว่า กระทรวงสาธารณสุขดำเนินโครงการอาหารสะอาด รสชาติอร่อย (Clean Food Good Taste) ซึ่งล่าสุดมีร้านอาหารเข้าร่วมโครงการแล้ว 6,000 ร้านทั่วประเทศและกรุงเทพมหานครได้แสดงความจำนงร่วมโครงการ เพื่อนำมาตรฐานด้านความสะอาดไปปรับปรุงใช้กับร้านค้า ร้านอาหาร และแฉงลอยอาหารต่างๆที่กรุงเทพฯ

ตามกฎหมายสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เรื่องร้านอาหาร แฉงลอย ตลาดสด องค์กรส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการตามกฎหมาย โดยมีหลักเกณฑ์มาตรฐานตามแต่ละท้องถิ่นจะกำหนด ขณะที่ส่วนกลาง คือ กรมอนามัยทำงานทางด้านวิชาการเพื่อกำหนดมาตรฐานกลางและประสานความร่วมมือกับท้องถิ่นผ่านศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมทั้ง 12 เขต

ผลจากการตอบรับในโครงการอาหารสะอาด รสชาติอร่อย กรมฯ เตรียมขยายโครงการมุ่งไปที่ร้านจำหน่ายอาหาร แฉงลอยจำหน่ายอาหารที่สถานีขนส่งต่างๆ ตู้เสบียงรถไฟ และสถานีน้ำมัน ซึ่งล่าสุดได้ประชุมร่วมกับการรถไฟแห่งประเทศไทย (ร.ฟ.ท.) เพื่อประสานข้อมูลและขอความร่วมมือในการดำเนินการ

ผ.กองสุขาภิบาลย้ำว่า ตู้เสบียงอาหารควรได้รับมาตรฐานด้านความสะอาด ซึ่งที่ผ่านมาผู้ประกอบการที่มาประมูลงานก็พยายามปรับปรุงบ้างแล้ว แต่เพื่อให้ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้นและส่งเสริมการท่องเที่ยว การรถไฟฯจึงเข้าร่วมโครงการและเริ่มที่รถไฟสายใต้สำหรับมาตรฐานสุขาภิบาลอาหารร้านอาหาร เช่น สถานที่รับประทาน สถานที่เตรียม ปูรอง ประกอบอาหารต้องสะอาด เป็นระเบียบและเป็นสัดส่วน ใช้สารปรุงแต่งอาหารที่ปลอดภัยมีเครื่องหมายรับรองของราชการ ผู้สัมผัสอาหารแต่งกายสะอาด สวมเสื้อมีแขน ผู้ปรุงต้องผูกผ้ากันเปื้อน และสวมหมวก (ไทยโพสต์ 050344)

1.4 อาหารเป็นพิษ

1.4.1 FAO เตือนพลโลก ระวังโรคปาก – เท้าเปื่อย

โรคปาก - เท้าเปื่อยจากอังกฤษและไอร์แลนด์เหนือระบาดถึงภาคพื้นยุโรปแล้ว ทำให้ประเทศทั่วโลกแบนปลูสด์และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากอียูทันที เฉพาะการตัดสินใจของสหรัฐอเมริกาชาติเดียวซึ่งครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์นมด้วยนั้นจะกระทบต่อส่งออกประจำปีของอียูถึง 1,500 ล้านดอลลาร์ (1,500 ล้านดอลลาร์) และประเทศล่าสุดที่โรคปาก – เท้าเปื่อยระบาดไปถึงคือโคลัมเบีย การแพร่ระบาดชนิดไฟลามทุ่งของโรคปากเท้าเปื่อยทำให้วานนีออสเตรเลียที่ปลอดเชื้อโรคนี้นมาตั้งแต่ปี 1872 สั่งปิดพรมแดนสำหรับสัตว์ และผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงทั้งหมดจากทั่วโลก ยกเว้นเพียงอเมริกาเหนือและนิวซีแลนด์

อีกหลายประเทศในเอเชีย อาทิ สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ฮองกง ต่างเพิ่มมาตรการคุมเข้มป้องกันเชื้อโรคนี้ องค์กรอาหารและการเกษตร (เอฟโออี) ในสังกัดสหประชาชาติ เตือนว่าโรคนี้นี้เป็นการคุกคามระดับโลก สมควรที่ประเทศต่าง ๆ จะระมัดระวังอย่างจริงจังทั้งในการนำเข้าผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ และการตรวจสอบนักท่องเที่ยวและผู้อพยพ เหตุการณ์เหล่านี้สะท้อนชัดเจนว่า อังกฤษ ต้นตอการระบาดของโรคปาก – เท้าเปื่อย ยังไม่สามารถควบคุมโรคนี้นี้ได้

นายชโกเทนี แบลร์ของอังกฤษยอมรับว่าไม่รู้ว้โรคปาก-เท้าเปื่อยจะสิ้นฤทธิ์เมื่อใด จากที่ก่อนหน้านี้ยืนยันว่าสามารถควบคุมการระบาดได้แล้ว โรคปากเท้าเปื่อยไม่เป็นอันตรายต่อคน แต่จะคร่าชีวิตสัตว์ประเภทมีกีบ และทำความเสียหายใหญ่หลวงทางเศรษฐกิจเฉพาะอังกฤษที่เดียวสั่งฆ่าปลูสด์วัวไปแล้วกว่า 116,000 ตัว (ผู้จัดการ 050344 , Bangkok Post 150301)

1.4.2 เชื้อวัวบ้าระบาดหนัก ลามสู่สัตว์ตระกูลแมว

อังกฤษ และยุโรป ยังมีปัญหาหนักจากโรคสัตว์ทั้งเรื่องโรควัวบ้าและโรคปากเท้าเปื่อยจนตำรวจอังกฤษต้องไปเกลี้ยกล่อมขอเป็น จากผู้เลี้ยงสัตว์มาเก็บเอาไว้ เพราะกลัวพวกเขาเครียดจนก่อเหตุฆ่าสลดใจ โรคภัยที่เกิดกับสัตว์เท่ากับครั้งรุนแรงนี้ สร้างความตื่นตัวไปทั่วโลก แม้กระทั่งสหรัฐอเมริกาเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาได้ออกประกาศห้ามนำเข้าเนื้อสัตว์จากสหภาพยุโรป หรืออียูแล้ว หลังจากฝรั่งเศสยืนยันว่า โรคนี้ได้แพร่ระบาดจากอังกฤษ ออกไปแผ่นดินใหญ่ยุโรปแล้ว

กลางเดือนมีนาคม 2544 มีข่าวจากอังกฤษว่านอกจากโรควัวบ้าที่เกิดกับวัว หรือ BSE และโรคที่ทำให้เกิดสมองฝ่อในคน หรือ vCJD แล้วยังมีโรควัวบ้าที่เกิดกับสัตว์ตระกูลแมว คือ FSE อีกด้วย ทางกระทรวงเกษตรอังกฤษระบุว่าโรคนี้จะทำให้สัตว์ตระกูลแมว มีอาการสับสน เดินโซซัดโซเซ รู้สึกไม่คุ้นกับสภาพแวดล้อมเดิมของตน นักวิทยาศาสตร์ บอกว่า ยากที่จะคำนวณได้ว่าปัจจุบันมีสัตว์ตระกูลแมวจำนวนมากแค่ไหนในอังกฤษที่เป็นพาหะโรคนี้ เพราะเป็นโรคที่มีระยะการฟักตัวนาน เชื่อว่า แมวบ้านติดโรคนี้จากการกินอาหารแมวที่มีเนื้อวัวเป็นส่วนประกอบหลัก การที่เกิดอาการของโรควัวบ้าในสัตว์ตระกูลแมวซึ่งเป็นสัตว์กินเนื้อเริ่มสิ้นคลอนจุดยืนของรัฐบาลอังกฤษ ที่ว่าโรควัวบ้าจะไม่ระบาดข้ามสายพันธุ์ไปยังสัตว์ตระกูลอื่น (กรุงเทพธุรกิจ 200344)

1.5 ความเคลื่อนไหวด้านอาหารจีเอ็มโอ

1.5.1 กรีนพีซเตือน ข้าวจีเอ็มโอไม่มีอนาคต

กรีนพีซกล่าวเตือนหน่วยงานไทยและเอกชนที่รับผิดชอบด้านพันธุวิศวกรรมว่า ข้าวตัดแปลงพันธุกรรมเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบและใช้เวลาอีกนานในการศึกษาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ รวมถึงการยอมรับจากตลาดข้าว ที่สำคัญต้องไม่ปล่อยให้เทคโนโลยีที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับเข้ามาเข้าย่ำภาคเกษตรกรรมของไทย ทั้งนี้ เป็นถ้อยแถลงของกรีนพีซหลังพบปะกับเจ้าหน้าที่และนักวิทยาศาสตร์ของศูนย์วิจัยข้าวนานาชาติ (IRRI) ในโอกาสเยี่ยมชมศูนย์วิจัยฯ ที่ประเทศฟิลิปปินส์เมื่อราวกลางเดือน มีนาคม 2544

นางสาวอวยพร สุธนัญญกร เจ้าหน้าที่ทรงระดับด้านพันธุวิศวกรรมของกรีนพีซ เอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ กล่าวว่า เจ้าหน้าที่ของ IRRI ได้กล่าวรับรองกับกรีนพีซว่า จะยังไม่มีมีการปล่อยข้าวที่มีการติดต่อสารพันธุกรรม ที่เรียกว่า ข้าวสีทอง (Golden Rice) ซึ่งเป็นข้าวตัดต่อยีนเพิ่มวิตามินเอ ออกสู่การเพาะปลูกทั่วไปภายในระยะเวลาอันใกล้อย่างน้อย 5 ปี รวมทั้งจะยังไม่มีการทดลองภาคสนามด้วย

นักวิทยาศาสตร์ของศูนย์วิจัยฯ ยอมรับว่า ข้าวสีทองยังมีความคลุมเครือที่จำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมก่อนที่จะปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม หรือ พื้นที่ควบคุมรวมถึงการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสุขภาพและคุณค่าทางโภชนาการ และยอมรับว่าจนถึงขณะนี้ข้าวสีทองก็ยังคงมีปริมาณเบต้าแคโรทีนต่ำกว่าความเป็นจริงที่ร่างกายต้องการมาก อีกทั้งเห็นด้วยกับกรีนพีซว่าการแก้ปัญหาการขาดวิตามินเอที่ดีที่สุดคือการที่ประชาชนได้บริโภคอาหารที่หลากหลาย

วอน เฮอร์นันเดซ ผู้อำนวยการฝ่ายรณรงค์กรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กล่าวว่า มีเทคโนโลยีต่าง ๆ อีกมากมายรวมทั้งวิธีแก้ไขปัญหามารขาดแคลนวิตามินเอที่มีราคาถูกและได้ผลดี แต่ปัญหาหลักอยู่ที่การขาดวิสัยทัศน์ทางการเมืองในการมองผ่านวิธีแก้ไขปัญหเหล่านี้ การไร้ความสามารถในการจัดการและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดผลรวมกับการที่กลุ่มอุตสาหกรรมตัดแปลงพันธุกรรมเอาแต่โฆษณาอย่างไม่มีควมรับผิดชอบว่าข้าวสีทองคือ วิธีการแก้ปัญหาการขาดแคลนวิตามินเอ

ก่อนหน้านี้ เดฟลิน คูเย็ค และเลน ซานโตส จาก GRAIN องค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งมีฐานอยู่ที่ฟิลิปปินส์ ได้นำเสนอบทวิเคราะห์เรื่องข้าว GMOs ข้าวตัดต่อยีนเพิ่มวิตามินเอหรือข้าวสีทอง โดยชี้ประเด็นสำคัญว่า การพัฒนาข้าว GMOs เป็นเพียงกระบวนการปรับปรุงพันธุ์ที่บรรษัทต้องการเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ โดยใช้ข้ออ้างเพื่อชวมนาและเพื่อผู้บริโภคขึ้นมาบังหน้า เพราะวิตามินเอก็หาได้ทั่วไปโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาข้าวเพิ่มวิตามินเอแต่อย่างใด

การพัฒนาและวิจัยข้าว GMOs จึงเป็นแต่เพียงงานที่ตอบสนองนักปรับปรุงพันธุ์ และบรรษัทข้ามชาติใช้เป็นข้ออ้างในการจดสิทธิบัตรเท่านั้น ไม่มีใครเชื่อว่าเกษตรกรจะได้ใช้เทคโนโลยีนี้ฟรี และจะสามารถแก้โรคขาดสารอาหารได้ด้วยข้าวสีทอง (ผู้จัดการ 230344)

1.5.2 อย.มีน สิ้นค้าจีเอ็มโอทะลักไทย จนปัญหาเอาผิด หน่วยงานเศรษฐกิจ

พ.วิชัย โชควิวัฒน์ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เปิดเผยว่าอาหารกึ่งสำเร็จรูปข้าวโพดอบกรอบสำหรับอาหารเข้าหรือคอนเฟลกใช้วัตถุดิบจากข้าวโพดตัดต่อพันธุกรรม (ข้าวโพดจีเอ็มโอ) ที่ปนเปื้อนสารครายโนนซีเป็นอาหารสำหรับสัตว์ ซึ่งสามารถทำให้เกิดอาการแพ้กับมนุษย์ได้ โดยต่างประเทศพบว่าข้าวโพดที่มนุษย์กินมีการปนเปื้อนสารนี้ จึงพยายามเรียกเก็บคืน แต่เก็บไม่หมด เพราะมีบางส่วนกระจายไปทั่วจึงประกาศให้รับรู้ สำหรับประเทศไทยเองเมื่อทราบก็ออกประกาศห้ามนำเข้า

ทั้งนี้ อย.ได้ออกเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากข้าวโพดในท้องตลาดเมืองไทยมาพิสูจน์โดยศูนย์เทคโนโลยีชีวภาพ พบว่า ยังไม่มีผลิตภัณฑ์ปนเปื้อนเข้ามาในประเทศไทย

อย่างไรก็ดี น้ำมันพืชที่เรารับประทานกันอยู่ขณะนี้เชื่อว่ามีส่วนหนึ่งมาจากพืชจีเอ็มโอก็คือถั่วเหลือง แต่สารตัดแต่งพันธุกรรมเป็นโปรตีนเมื่อเป็นน้ำมันพืช โปรตีนจะถูกกำจัดออกไป ดังนั้นตรวจอย่างไรก็ไม่พบ เชื่อว่ามีการปนเปื้อนอยู่ แต่คาดว่าไม่มีอันตรายสำหรับมนุษย์เพราะโปรตีนตัดแต่งพันธุกรรมถูกกำจัดออกไปหมดแล้ว

นพ.วิชัย กล่าวว่า นอกจากน้ำมันพืชแล้วส่วนตัวไม่กล้าระบุว่าอาหารใดมีองค์ประกอบอย่างไร เพราะมีมากมายเป็นหมื่นชนิด แต่หลักการแล้วเชื่อว่าอาหารที่มีองค์ประกอบของพืชจีเอ็มโอคงจะแพร่หลายไปแล้ว ประเด็นคือเราจะทำอย่างไรเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งเราจะทำ 2 อย่างคือ

1. ต้องมีหลักเกณฑ์ในการประเมินความปลอดภัย

2. แจ้งให้ผู้บริโภคทราบว่า มีอาหารจีเอ็มโอปนเปื้อนอยู่ แต่ปัญหาคือขณะนี้คือเกณฑ์ในการประเมินและในการติดตามยังมีความแตกต่างกันอยู่มากหากเราตัดสินใจอะไรลงไปจะทำให้เกิดผลกระทบต่อตลาดทั้งภายในและนอกประเทศและกระทบต่อเศรษฐกิจบ้านเราด้วย (สยามรัฐ 260344)

1.6 ญี่ปุ่นเตรียมคุมอาหารเอเชียติดตลาด

ญี่ปุ่นพิจารณาที่จะควบคุมเป็นการเร่งด่วน ต่อการนำเข้าอาหารจากเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทะลักของผลิตภัณฑ์ราคาถูกจากจีนและเกาหลีใต้

โยชิโอะ ยัตสึ รัฐมนตรีเกษตรของญี่ปุ่นได้ตกลงกับคิชิ มิยาซาวา รัฐมนตรีคลัง และทาเกโอะ อิรานูมะ รัฐมนตรีการค้า ที่จะเริ่มดำเนินการ “โดยทันที” เพื่อที่จะก่อให้เกิดการควบคุมการนำเข้าเห็ดชิอิทาเกะ หัวหอม และพืชต้นอ่อนที่ใช้ทำเสื่อฟาง “ตาดามิ” แผนการนี้เสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการทูตกับสองเพื่อนบ้านในเอเชีย และมีนัยทางการเมืองภายในประเทศก่อนที่จะมีการเลือกตั้งสภาสูงในเดือนกรกฎาคม พรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี) กำลังหวังว่าจะรักษาคะแนนเสียงจากเกษตรกรไว้ได้ ซึ่งที่ผ่านมาเกษตรกรเป็นฐานเสียงสำคัญของพรรคและกำลังเรียกร้องให้จัดการกับการนำเข้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรจากเอเชีย รัฐมนตรีเกษตรย้ำว่า มาตรการที่จะควบคุม จะต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งสื่อภายในประเทศกล่าวว่า ไม่น่าจะมีขึ้นจนกว่าจะถึงสัปดาห์หน้าเป็นอย่างเร็วที่สุด

ทางด้านรัฐมนตรีคลังได้เรียกร้องก่อนหน้านี้ให้มีความรอบคอบ โดยกล่าวว่า ญี่ปุ่นควรระมัดระวังในการควบคุม และแนะนำว่าควรจะขอร้องให้คู่ค้าลดการส่งออกโดยสมัครใจเสียก่อน โฆษกกระทรวงการต่างประเทศของจีนกล่าวเมื่อวันพฤหัสบดี ว่า เขาเชื่อว่าปัญหานี้กระทรวงการค้าสามารถจัดการได้อย่างเหมาะสม การควบคุมที่เรียกว่าเป็น “การป้องกัน” ของญี่ปุ่น มีเป้าหมาย เพื่อลดขนาดการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น และสามารถทำได้ตามระเบียบขององค์การการค้าโลก (ดับเบิลยูทีโอ) เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรไม่สามารถให้ตัวเลขสำหรับการนำเข้าสินค้าทั้งสามประเภทได้ แต่กล่าวว่า “จริงๆ ไม่มาก” ยอดนำเข้าเห็ดเมื่อปีที่แล้วเพิ่มขึ้นเป็น 42,057 ตัน จาก 24,394 ตันในปี 2539 ในขณะที่การนำเข้าหัวหอมเพิ่มเป็น 37,375 ตันในปี 2543 จาก 1,504 ตันในปี 2539 การนำเข้าสินค้าจีนที่เพิ่มขึ้นทำให้ญี่ปุ่นขาดดุลกับจีนในปีที่แล้ว เป็นประวัติการณ์ถึง 24,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเพิ่มจากปีก่อนหน้า 27%

ตามแผนการที่จะควบคุมการนำเข้า รัฐบาลโตเกียวจะขึ้นภาษี เพื่อชดเชยความแตกต่างระหว่างราคาขายส่งภายในประเทศกับราคานำเข้าในช่วงไม่เกิน 200 วัน และสำนักข่าวเกียวโดรายงานว่า นโยบายนี้สามารถบังคับใช้ได้อย่างรวดเร็วในกลางเดือนเมษายน แต่กระทรวงเกษตรยังไม่ยืนยัน (ไทยโพสต์, มติชน 310344)

2. ความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุข

2.1 นโยบายและแนวคิดด้านสาธารณสุข

2.1.1 เอกสิทธิ์บัตรทอง 30 บาท 1 เม.ย. รักษาได้ทุกรอค

30 บาทรักษาได้ทุกรอค หนึ่งในนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล จากภาพฝันกลายเป็นจริงแล้ว เช้าวันจันทร์ที่ 12 มี.ค.2544 ที่ผ่านมา นางสุดารัตน์ เกตุภาพันธุ์ รมต.สาธารณสุข (สธ.) ได้ลงนามในบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ซึ่งจัดพิมพ์เสร็จแล้ว และทยอยจัดส่งไปให้ประชาชนสองล้านคนใน 6 จังหวัด นำร่อง ได้แก่ จ.นครสวรรค์ พะเยา สมุทรสาคร ยโสธร ปทุมธานี และยะลา ไว้ใช้แสดงตนเพื่อใช้สิทธิตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2544 เป็นต้นไป

สำหรับบัตรทอง 30 บาท ด้านหน้าจะระบุไว้ที่มีมุมขวามือว่า ห้ามขาย และมีรายละเอียดระบุจังหวัด ชื่อผู้ใช้บริการ เลขประจำตัวประชาชน สถานพยาบาลประจำครอบครัวของผู้ถือบัตรที่อยู่ใกล้ที่สุด และมีวันออกบัตร ด้านหลังบัตรจะเป็นคำแนะนำในการใช้สิทธิเมื่อเข้ารับบริการ โดยต้องแสดงบัตรทองทุกครั้งที่ใช้บริการและใช้คู่กับบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ อาทิ ใบขับขี่ก็ได้ ต้องเข้ารับบริการตามสถานพยาบาลประจำครอบครัวที่ระบุชื่อในบัตรในกรณีที่เป็นการเจ็บป่วยทั่วไป ยกเว้นกรณีเจ็บป่วยจากอุบัติเหตุเจ็บป่วยฉุกเฉินต่าง ๆ ประชาชนสามารถใช้บริการได้ที่สถานพยาบาลของ สธ. และสถานพยาบาลอื่นที่เข้าร่วมโครงการ

สิทธินี้จะสิ้นสุดลงเมื่อตาย ย้ายชื่อออกจากทะเบียนบ้านและได้รับสวัสดิการประกันสุขภาพอื่น ๆ ผู้มีสิทธิจะได้รับการคุ้มครองตามบัตรต่อเมื่อเป็นการเจ็บป่วยทั่วไป อุบัติเหตุฉุกเฉินโดยจ่ายค่าธรรมเนียมเข้ารักษาเพียงครั้งละ 30 บาท ทั้งประเภทผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน โดยจะได้รับบริการรักษาพยาบาลฟรีตลอดรายการที่เจ็บป่วย ได้แก่ ค่าผ่าตัด ค่าน้ำเกลือ การล้างไตแบบเสียปล้น ค่าทำคลอด ค่าทำหมัน ค่าบริการวางแผนครอบครัว ค่าการให้เลือด ค่าออกซิเจน ค่าวัคซีน ค่าเซรุ่ม ค่าชันสูตรตรวจวิเคราะห์โรค ค่าอวัยวะเทียม หรืออุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค ค่าถอนฟัน ค่าอุดฟัน ค่าทำฟันปลอมที่ใส่ชั่วคราวเป็นฐาน

ผู้ป่วยซึ่งถือบัตรมีสิทธิได้รับการใช้ห้องสามัญและค่าอาหารสามัญแต่กรณีนี้ประสงค์จะอยู่ห้องพิเศษหรือจะใช้บริการอาหารพิเศษจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนนี้เอง สำหรับบริการทางการแพทย์ที่ไม่สามารถให้บริการแสดงสิทธิรักษาได้ ได้แก่ การผ่าตัดเสริมสวย การตกแต่งฟัน แขนขา อวัยวะเทียมที่ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีพ การรักษามะเร็งการมีบุตรยาก การผสมเทียม การเปลี่ยนเพศ การทำไตเทียมแบบล้างโลหิต การรักษาโรคเฉพาะทางที่ไม่ผ่านระบบส่งต่อ รวมทั้งการบริการพิเศษ อาทิ การจ้างพยาบาลเฝ้าไข้ ค่าแต่งศพ ค่าขนส่งศพ ค่าใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น

ถ้ามีปัญหาในการใช้บริการ สธ.ได้จัดตั้งศูนย์ฮอตไลน์ขึ้นเพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์ตลอด 24 ชั่วโมงและจะจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้บริการข้อมูลกับประชาชนด้วย (มติชน, กรุงเทพฯ 130344)

2.1.2 ตั้งศูนย์ควบคุมโรคแห่งชาติ

จากการที่ นพ. สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี ได้มอบนโยบายกับกรมควบคุมโรคติดต่อกับการปรับโครงสร้างการทำงานของ กรมฯ โดยจะให้มีการรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคทั้งโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อที่กระจัดกระจายอยู่หลายหน่วยงานมารวมกันทำงานในลักษณะศูนย์ควบคุมโรคแห่งชาติ เพื่อให้มีความเป็นเอกภาพและเกิดประสิทธิภาพในการทำงานยิ่งขึ้น

นพ. อภาพ จินดาวัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรช.) กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า มีทิศทางที่สอดคล้องกับการปฏิรูประบบสุขภาพซึ่งได้วางเรื่องนี้ไว้ เป็นระบบหนึ่งที่จะต้องมีการปฏิรูปทั้งในด้านองค์กร กลไกการจัดการ ฯลฯ โดยการปฏิรูประบบควบคุมโรคนี้จะครอบคลุมทั้งโรคติดต่อ โรคไม่ติดต่อ รวมทั้งภัยอันตรายที่คุกคามสุขภาพทุกชนิด อาทิ ภัยจากสารเคมี ภัยจากอุบัติเหตุอุบัติเหตุภัยเหล่านี้ด้วย ขณะนี้ทางสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ได้สนับสนุนให้ข้อเสนอต่อการปฏิรูประบบสุขภาพว่า โครงสร้างใหม่ขององค์กรที่จะทำงานป้องกันควบคุมโรคนี้ควรจะเป็นอย่างไร คาดว่าเร็ว ๆ นี้คงจะได้ข้อเสนอที่เป็นผลจากการศึกษาของนักวิชาการ (มติชน 280344 , กรุงเทพฯ 260344)

2.1.3 นโยบายใหม่ สธ. บำบัดชี้อา 1 แสนปี

กรมการแพทย์รับนโยบายใหม่ตั้งเป้าหมายไม่ต่ำกว่า 100,000 คนต่อปี มุ่งใช้วิธีจิตบำบัดดึงค่าพยากรณ์ ชุมชนและสังคมร่วมดูแลเด็กล้านๆ เป้าหมายหลักอีกกลุ่มหนึ่งคือ นักเรียนในโรงเรียนซึ่งแยกเป็นกลุ่มเพศ กลุ่มชาติ และกลุ่มเสี่ยงโดยกลุ่มเสี่ยงจะอบรมทักษะชีวิต ส่วนกลุ่มเพศจะบำบัดด้วยกิจกรรมโดยที่ไม่ต้องเข้าโรงพยาบาลแต่อาจเข้าค่ายทหารในระยะเวลาสั้น ๆ ขณะที่กลุ่มชาติจะต้องมาบำบัดแบบเข้มข้นโดยใช้สถานพยาบาล นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มนักเรียนที่เป็นผู้ค้ารายย่อยต้องเข้าสู่สถานพินิจเพื่อควบคุมความประพฤติ ปัญหาขณะนี้คือคนติดยาที่ต้องการเข้ารับการรักษาโดยสมัครใจมีน้อยหรือประมาณ 80,000 คน/ปีเท่านั้น จากจำนวนผู้ติดยาทั้งสิ้น 300,000 คน และผู้เสพถึง 2.7 ล้านคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลัวการถูกประณามจากสังคม (กรุงเทพฯ 190344)

2.2 ความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุขทั่วไป

2.2.1 ดันบฯ 40 ล้าน วิจัยสุขภาพผู้สูงอายุ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ดันบฯ 40 ล้านบาท ให้รพ.ศิริราช วิจัยสุขภาพผู้สูงอายุในโรคที่พบบ่อย 4 กลุ่ม ศ.พ.ญ.คุณนันทา มาระเนตร์ หัวหน้าสาขาวิชาโรคระบบทางเดินหายใจและวัณโรค ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ในฐานะผู้อำนวยการโครงการ แผนงานวิจัยเพื่อสุขภาพผู้สูงอายุ เปิดเผยว่า คณะทำงานได้ดำเนินการศึกษาวิจัยโรคจำนวน 4 กลุ่มเรื่อง ได้แก่ ระบบสมองและการทรงตัว ระบบหลอดเลือดและหัวใจ ระบบทางเดินหายใจ และระบบทางเดินปัสสาวะ นอกจากนี้ยังได้แยกเป็นข้อย่อยอีก 16 หัวข้อ เพื่อศึกษาผลในรายละเอียดของโรค รวมถึงแนวทางการป้องกันไม่ให้เกิดโรคและรักษาโรคที่เกิดขึ้นต่อไป (ผู้จัดการ 300344)

2.2.2 วันวันโรคโลก สธ. ขยายรักษาคนไข้วัดไทยฟรี

เนื่องในวันวันโรคโลก 24 มี.ค. สธ. ปรับแผนเร่งรัดขยายการรักษาแบบมีผู้ดูแลหรือ DOTS ในผู้ป่วยวัณโรคให้ครอบคลุมภายในปี '45 ให้บริการฟรีอย่างเท่าเทียมกัน หลังองค์การอนามัยโลกระบุให้วัณโรคเป็นภาวะฉุกเฉินทางสุขภาพ

นางสุดารัตน์ เกตุราพันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) กล่าวว่า จากรายงานองค์การอนามัยโลกพบว่าผู้ป่วยวัณโรคเพิ่มขึ้นปีละ 8 ล้านรายเสียชีวิตปีละ 3 ล้านราย มีผู้ป่วยสะสมมากกว่า 16 ล้านโดยอยู่ในแถบแอฟริกา เอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียง

เพียงได้ ซึ่งประเทศไทยในเอเชียที่พบมากที่สุดคือ จีน อินเดีย เอเชีย บังกลาเทศ เวียดนามและไทย มีผู้ป่วยรวมกันถึงร้อยละ 60 ของทั่วโลก สธ. จึงมีนโยบายเร่งรัดการขยายงานกำกับรักษาโรคเบาหวานที่มีผู้ดูแลให้ครอบคลุมทั่วประเทศภายในปี 45 โดยกำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขโรคเบาหวานและโรคไต พัฒนาระบบบริการ ให้ประชาชนเข้าถึงบริการอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน รักษาโรคเบาหวานฟรี และจัดให้มีการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคและโรคชวยโอกาสต่าง ๆ ที่พบบ่อยในผู้ติดเชื้อเอชไอวี

นพ.สมทรง รักษาไข้ อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อกล่าวว่า ขณะนี้พบการระบาดของโรคเบาหวานในคนไทยประมาณ 100,000 รายต่อปี ในปี 2543 มีผู้เสียชีวิต 7,000 รายโดยผู้ป่วยจำนวนหนึ่งอยู่ในชุมชน ไม่ได้ได้รับการรักษาและไม่รู้ว่าตนเองป่วยเป็นโรคเบาหวานจึงทำให้แพร่เชื้ออยู่ในชุมชนต่อไป จากการศึกษาพบว่าครอบครัวใดมีผู้ป่วยเป็นโรคเบาหวาน 1 รายจะทำให้สูญเสียรายได้ประมาณ 10,000 บาทต่อปี เมื่อมองภาพรวมทั้งหมดจะสูญเสียรายได้ปีละ 1,000 ล้านบาท (กรุงเทพฯธุรกิจ , ไทยรัฐ 240344)

2.2.3 “ขาดความอ้วน” ระบาดหนัก อย.เตือนอันตรายกินมาก ตายก่อนผอม

นพ.วิชัย โชควิวัฒน์ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเปิดเผยว่ากระแสความนิยมใช้ยาลดความอ้วนกำลังพุ่งสูงขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มสตรีและวัยรุ่น ทั้งนี้ผู้ที่ใช้ยาลดอ้วนต่างไม่ทราบเลยว่า ยาที่นิยมใช้กันนั้นจัดอยู่ในกลุ่มออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ทำให้เกิดอาการหลอนทางประสาท แม้ยาประเภทนี้ จะมีปฏิกิริยาทำให้ลดความอยากอาหาร แต่จะเกิดผลข้างเคียงที่เป็นอันตรายต่อผู้ใช้อย่างมาก คือ นอนไม่หลับ กระวนกระวาย ปวดศีรษะ ความดันโลหิตสูง หงุดหงิด หัวใจเต้นเร็ว ที่สำคัญหากใช้ติดต่อกันนาน ๆ จะทำให้เกิดการติดยาซึ่งตรงจุดนี้ สถานลดความอ้วนมักชวยโอกาสใช้เป็นเครื่องมือดูดเงินจากผู้ใช้บริการโดยเฉพาะยาลดอ้วนที่มีส่วนผสมของยาขับปัสสาวะ มีฤทธิ์ขับเกลือแร่โพแทสเซียมถ้าหากระดับโพแทสเซียมลดต่ำลงจะมีผลต่อการเต้นของหัวใจทำให้เกิดอันตรายถึงตายได้

นพ.ศิริวัฒน์ ทิพย์ธราดล รองเลขาธิการ อย. กล่าวเพิ่มเติมว่า งานวิจัยทั่วโลกต่างก็ระบุชัดเจนว่าไม่มีทางลดสำหรับการลดความอ้วน ผู้ที่อยากลดความอ้วนจะต้องค่อยเป็นค่อยไปโดยการออกกำลังกายและควบคุมอาหาร และหากจะใช้ยาต้องเป็นยาที่แพทย์สั่งจ่ายให้เท่านั้น จากการพิจารณาปริมาณ การนำเข้ายาลดความอ้วนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเกือบ 4 เท่า โดยปี 2539 มีปริมาณนำเข้า 690.85 กิโลกรัม มูลค่า 95.24 ล้านบาท ขณะที่ในปี 2543 นำเข้า 2,483.99 กิโลกรัม มูลค่า 315.93 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ก่อนหน้าที่ อย. จะควบคุมให้เป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภทที่ 2 ยอดนำเข้ายาลดความอ้วนสูงถึงกว่า 2,000 ล้านบาท (ผู้จัดการ 290344)

2.3 ปัญหาจริยธรรมและความบกพร่องทางการแพทย์

2.3.1 สาวตาบอดบ้านแพ้ว เรียกค่าเสียหาย 3 ล้าน

วันที่ 2 มี.ค.2544 นางอริติญา แสงสร้อย อายุ 35 ปี ร้องเรียนว่าโรงพยาบาลบ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร ไม่รับผิดชอบกรณีส่งจ่ายยารักษาอาการตาขาวเจ็บเพราะติดเชื้อรา และเป็นเหตุให้อาการลุกลามจนตาบอด ได้เดินทางเข้าพบนายสมศักดิ์ ระวังภัย ที่ปรึกษาสหภาพนายควม จ.นครปฐม พร้อมนำข้อมูลและพยานหลักฐานมาให้นายสมศักดิ์ เพื่อขอความช่วยเหลือในการเรียกร้องค่าชดเชยโดยจะเรียกค่าเสียหายรวม 3 ล้านบาท และให้จ่ายค่าใช้จ่ายเดือนละ 10,000 บาท จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

นายสมศักดิ์ กล่าวว่าเพิ่งข้อมูลจากนางอริติญา แล้ว แพทย์ผู้รักษามีส่วนเข้าข่ายกระทำการโดยประมาททำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทุพพลภาพแต่ต้องขอเวลา 2 – 3 วัน ที่จะสรุปเรื่องแล้วจะนำนางอริติญาเข้าแจ้งความดำเนินคดีอาญาที่ สภ.อ.บ้านแพ้ว ส่วนในคดีแพ่งผู้เสียหายได้เรียกเงินรวม 3.1 ล้านบาท เป็นค่าเสียหาย 1 แสนบาท และค่าสินไหม 3 ล้านบาท (มติชน 030344)

2.3.2 ร.พ. วัดไร่ขิง เด็กตายเพราะจ่ายยาผิด

นพ. กฤษฏา ศรีสำราญ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) แถลงเมื่อวันที่ 20 มี.ค.2544 ว่า กรณีนางอริยา ปานกิจเจริญ ร้องเรียนว่าโรงพยาบาลจ่ายยาผิดจนบุตรชาย ชื่อ ด.ช.ธัญญพิสิษฐ์ ปานกิจเจริญ อายุ 5 ขวบเศษ เสียชีวิตเมื่อวันที่ 23 มี.ค. 2544 นั้น ผลจากการสอบสวนข้อเท็จจริงพบว่าเกิดข้อผิดพลาดในการจ่ายยาจริง โดยเจ้าหน้าที่ห้องยานำยาจากโถงยา ซึ่งเป็นยารักษาผู้ป่วยโรคหัวใจมาให้คนไข้ แล้วปิดทับด้วยฉลากยา โลหะน็อค ซึ่งเป็นยาที่คนไข้เคยใช้ประจำแก่แพ้อากาศ ความผิดพลาดครั้งนี้เกิดจากโรงพยาบาลมีคนไข้มาก มีห้องยาถึง 4 ห้อง ขณะที่มีเภสัชกรดูแลเพียง 4 คน ขาดการตรวจสอบซ้ำจึงเกิดการหยิบยาผิดขึ้น

ผอ.ร.พ.วัดไร่ขิง เผยว่าจะได้นำผลสอบสวนข้อเท็จจริงนี้ เสนออธิบดีกรมการแพทย์เพื่อสอบสวนทางวินัยต่อไป และจะปรับระบบห้องยาให้เหลือเพียง 2 ห้องสำหรับผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน รวมทั้งปรับการรักษาพยาบาลโดยจะเน้นการรักษาทางวิชาการมากกว่ารักษาผู้ป่วยทั่วไปเพื่อลดผู้ป่วยลง ด้านนางอริยา กล่าวว่า ช่วงที่ ด.ช. ธัญญพิสิษฐ์ ป่วยตนได้ให้ยาที่รับจากแพทย์โดยไม่เฉลียวใจว่าเป็นการจ่ายยาผิดเพราะพาลูกมาพบแพทย์เดือนละครั้งเนื่องจากประสพอุบัติเหตุตกน้ำมีปัญหในการรับรู้จนกลายเป็นเด็กพิการทางสมอง ทุกครั้งแพทย์ได้ให้ยาจำนวนมาก เมื่อลูกไม่สบายก็ให้รับประทานเข้าใจว่าเป็นยาแก้แพ้ กินยาไป 5 วัน น้องไฟรท์เสียชีวิต แต่เมื่อญาติที่เป็นพยาบาลมาเห็นยาจากโถงยา ได้ถามว่าใครเป็นโรคหัวใจและกินยานี้ จึงได้กลับไปดูยาที่ได้รับ ซึ่งพบว่าเป็นคนละชนิดกับที่เคยให้ลูก จึงทำเรื่องร้องเรียนเพื่อให้โรงพยาบาลตรวจสอบข้อเท็จจริง หากมีข้อผิดพลาดจะได้แก้ไขไม่ให้เกิดประวัติศาสตร์ซ้ำรอย (ผู้จัดการ 210344)

2.4 ความเคลื่อนไหวด้านยา

2.4.1 สดาร์ตันส์ที่ปรึกษาหารือสมาคมยาทบทวนพีพีเอ หนุนผลิตยาไทยแข่งต่างประเทศ

นายไพโรจน์ อังคเศกวิไล เลขาธิการเภสัชภัณฑ์สมาคม เปิดเผยว่า เมื่อเร็วๆ นี้ทางสมาคมฯ ซึ่งประกอบด้วยเภสัชพาณิชย์ สมาคม สมาคมไทยอุตสาหกรรมผลิตยาแผนปัจจุบัน สมาคมร้านขายยา และสมาคมยาแผนโบราณ ได้เข้าพบนางสดาร์ตัน เกยูราพันธ์ รมต.สาธารณสุข และ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รมช.สาธารณสุข เพื่อแสดงความยินดีและขอรับฟังนโยบายที่เกี่ยวกับผู้ประกอบการด้านการผลิตยา

ซึ่งนางสดาร์ตัน กล่าวยืนยันว่าจะให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมยาในประเทศ ให้มีศักยภาพแข่งขันกับบริษัทข้ามชาติได้ และจะหาทางช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากระบบการค้าเสรีที่เป็นกติกากลางของโลก อันทำให้ยาในประเทศไม่สามารถแข่งขันสู้ยาต่างประเทศได้ รวมทั้งจะช่วยคุ้มครองยาแผนโบราณซึ่งเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของไทย

นายไพโรจน์ กล่าวว่า ทางสมาคมฯ จึงให้ข้อมูลเพิ่มเติม ในประเด็นที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เคยส่งเสริมให้ร้านสะดวกซื้อ 24 ชั่วโมง เช่น เซเว่นอีเลฟเว่น เอเอ็มพีเอ็ม สามารถขายยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จได้ด้วย การทำเช่นนั้นจะทำให้ประเทศไทยต้องตกอยู่ภายใต้ระบบทุนนิยมของต่างชาติมากขึ้น เป็นเหตุให้ร้านขายยาเล็กๆ หรือร้านโชห่วย ที่ได้รับอนุญาตให้ขายยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จ ยาสามัญประจำบ้านได้ทยอยกันปิดตัวลง เพราะผู้ประกอบการจะหันไปซื้อยาในร้านสะดวกซื้อ 24 ชั่วโมงกันมากขึ้น

“นอกจากนี้ ทั้งนางสดาร์ตันและนพ.สุรพงษ์ ยืนยันว่าจะทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ชัดเจน จะไม่เรียกรับผลประโยชน์ หรือแสวงหาผลประโยชน์จากผู้ประกอบการเข้าตนเอง หรือเข้ากระทรวงอย่างเด็ดขาด ผมไม่อยากพูดว่าในอดีตผู้บริหารระดับสูงของสธ.เป็นอย่างไร แต่นโยบายที่ชัดเจนของรัฐมนตรีทั้งสอง ทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่พอใจกันมาก ซึ่งทุกสมาคมยินดีให้การสนับสนุนเรื่องนี้เต็มที่ จึงเห็นพ้องว่าผู้ประกอบการด้วยกันเองก็ไม่ควรส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการให้เงินใต้โต๊ะกัน คือ จะต้องไม่เสนอผลตอบแทนใดให้ข้าราชการ หรือผู้บริหารระดับสูงของสธ.เช่นกัน” นายไพโรจน์กล่าว (กรุงเทพธุรกิจ 120344)

2.5 ความเคลื่อนไหวด้านยาเสพติด

2.5.1 ตะลึง! ยาเสพติดล้นคลังเก็บ อ.ย. ยาบ้าแชมป์มีมากถึง 167 ล้านเม็ด

15 มี.ค.2544 นางสดาร์ตัน เกยูราพันธ์ รมต.สาธารณสุข พร้อมด้วย พล.ต.อ.พรศักดิ์ คุ้มขวัญชัย ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) พล.ต.ท.เพรียวพันธ์ ดามาพงศ์ ผู้บัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด นพ.วิชัย โชควิวัฒน์ เลขาธิการ คณะกรรมการอาหารและยา (อ.ย.) และคณะที่ปรึกษา รมต.สาธารณสุข กว่า 30 คน ทั้งหมดได้เข้าตรวจเยี่ยมคลังเก็บยาเสพติดให้โทษของกลางที่บริเวณ ชั้น 1 อาคารสำนักงาน อ.ย. หลังจากนั้น นางสดาร์ตัน ได้เปิดเผยว่า นโยบายของรัฐบาลและการประชุมเรื่องยาเสพติดที่จังหวัดเชียงราย เห็นตรงกันว่าปัญหาเสพติด เป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องแก้ไขอย่างจริงจังและเร่งด่วน การตรวจคลังยาเสพติดครั้งนี้เพื่อให้เห็นความโปร่งใสในการจัดเก็บวัตถุของกลาง กระบวนการเก็บรักษา ซึ่งจากการตรวจเยี่ยมครั้งนี้เห็นกระบวนการเก็บรักษาที่รัดกุม

นางสดาร์ตัน กล่าวว่า จากการตรวจเยี่ยมคลังเก็บยาเสพติดครั้งนี้พบว่ามียาเสพติดชนิดต่างๆ ที่รอการทำลายทั้งสิ้น 24,532.34 กิโลกรัม โดยเมทแอมเฟตามีน หรือยาบ้า มีมากที่สุดถึง 14,207.47 กิโลกรัม หรือกว่า 167 ล้านเม็ด แอมเฟตามีน 5.09 กิโลกรัม, ยาอี 27.89 กิโลกรัม, เฮโรอีน 5,365.98 กิโลกรัม, โคเคอีน 41.84 กิโลกรัมกับอีก 102,575 เม็ด ผีน 4,068.25 กิโลกรัม, อีเฟดรีนหรือยาอี 262.99 กิโลกรัมกับอีก 85 เม็ด , กัญชา 247.56 กิโลกรัม เป็นต้น ซึ่งเป็นของกลางที่ได้จากคดี 175,717 คดี “ขณะนี้ยาเสพติดของกลางล้นห้องนิรภัยที่ อ.ย. จัดเก็บแล้ว เมื่อแก่กฎหมาย ต่อไปยาเสพติดของกลางไม่ต้องรอให้คดีผ่าน 3 ศาลเหมือนแต่ก่อนก็สามารถเผาทำลายได้ จะดีหรือกับ ก.ยุติธรรม ทางตำรวจ และสาธารณสุขว่ามีของกลางมากน้อยเท่าใดที่จะทำลายได้”

“คาดว่าปลายเดือนเม.ย.นี้ จะทำลายได้ไม่น้อยกว่า 10 ตัน และเผาอีกครั้งในวันที่ 26 มิถุนายน ซึ่งตรงกับวันต่อต้านยาเสพติดโลก ถือเป็นการทำลายยาเสพติดจำนวนมากเป็นประวัติศาสตร์” นางสดาร์ตัน กล่าวอีกว่า สธ. ไม่ได้เร่งเผาทำลายหรือรบรัดตัดตอน ทุกขั้นตอนเป็นไปอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ โดยข้อมูลปริมาณยาเสพติดมีในเว็บไซต์ของอ.ย. www.fda.moph.go.th/ สามารถเรียกดู ข้อมูลได้ตลอดเวลา นอกจากนั้นภายในสัปดาห์หน้า สธ. จะเปิด “ศูนย์สงครามยาเสพติด” รวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาเสพติดใน สธ. ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอก เพื่อลดปัญหาทำงานซ้ำซ้อน

ด้าน นพ.วิชัย กล่าวว่า ขณะนี้ยาเสพติดของกลางล้นคลังที่ อ.ย. แล้ว อะไรที่เผาทำลายได้ก็อยากทำ ส่วนสารตั้งต้นที่นำไปผลิตยาเสพติดนั้น อ.ย. ได้ทำลายไปแล้วก่อนหน้านี้ เพราะกฎหมายให้อำนาจ อ.ย.ทำลายของกลางยาเสพติดประเภท 4 คือสารตั้งต้นได้ อนึ่ง อ.ย.ยังเป็นผู้จำหน่ายฝิ่นแก่อาการปวดด้วย แต่เป็นการจำหน่ายตามกฎหมายมีคณะกรรมการดูแลอย่างเคร่งครัด (ผู้จัดการ 160344)

ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับท่าอากาศยานการดำเนินชีวิต

1. ความเคลื่อนไหวด้านการบริโภค

1.1 ความเคลื่อนไหวการบริโภคต่างประเทศ

1.1.1 วิชาระบุยอดผู้บริโภคผ่านบัตรเครดิตทั่วโลกเพิ่มขึ้น 21% ในรอบปี 2543

จากการรายงานของวีซ่า อินเตอร์เนชันแนล เกี่ยวกับยอดสถิติการใช้จ่ายเงินผ่านบัตรทั่วโลกในรอบ 12 เดือน สิ้นสุดวันที่ 31 ธ.ค. 2543 เพิ่มขึ้นเป็น 1.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (75 ล้านล้านบาท) หรือร้อยละ 21 จากปี 2542 เป็นการเติบโตในอัตราตัวเลขสองหลักเป็นปีที่ 11 นอกจากนั้น ความถี่ในการใช้บัตรยังเพิ่มขึ้นร้อยละ 19 โดยเฉพาะในช่วงวันหยุดและเทศกาลช้อปปิ้ง ที่มีการจับจ่ายใช้สอยในช่วงเดือน ธ.ค. ที่ผ่านมา รายงานกล่าวว่า ความถี่ในการใช้บัตรวีซ่ามีถึงเกือบ 4,000 รายการในหนึ่งวัน

จากการเปิดเผยของ มร. รูเฟิร์ต คีลีย์ ประธานบริหารของวีซ่า อินเตอร์เนชันแนล ภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิกว่า วีซ่า อินเตอร์เนชันแนล ภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิกมีอัตราการขยายตัวสูงสุดในองค์กรวีซ่า คือคิดเป็นอัตราร้อยละ 45 มียอดการใช้จ่ายผ่านบัตรเพิ่มขึ้นเป็น 326.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (13.5 ล้านล้านบาท) รูเฟิร์ต กล่าวด้วยว่า ในอนาคตข้างหน้า เชื่อว่าเอเชีย-แปซิฟิกยังคงเป็นตลาดที่มีศักยภาพสำหรับวีซ่า และจะคงอัตราการเติบโตในอัตราที่ต่อไป (ผู้จัดการ 200344)

1.2 นันทนาการ ท่องเที่ยวและชีวิตทางวัฒนธรรม

1.2.1 คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย (กสท.) เห็นชอบปรับปรุงระเบียบการอนุมัติถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในไทยให้สะดวกยิ่งขึ้น

คอลัมน์หมายเหตุบันเทิง มติชนวันที่ 2 มี.ค. 2544 อ้างจากการเปิดเผยของ ดร.ปิยสวัสดิ์ อัมระนันทน์ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ว่า ตามระเบียบใหม่ การขออนุญาตถ่ายทำภาพนิ่ง ไม่ต้องทำเรื่องขออนุญาต เพียงแจ้งให้ทราบ และไม่มีหน่วยงานใดไปควบคุม ส่วนการขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี หรือภาพยนตร์โฆษณา ให้ยื่นใบขออนุญาตต่อเลขา กสท. ก่อนวันทำการอย่างน้อย 5 วัน สำหรับภาพยนตร์เรื่องยาว ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ชุดจบในตอน ให้ยื่นเรื่องขอพร้อมบทภาษาไทย 25 ชุด ภาษาอังกฤษ 10 ชุด อย่างน้อย 14 วันก่อนวันทำการ

สำหรับอัตราค่าดูแลการถ่ายทำ เฉพาะภาพยนตร์ประชาสัมพันธ์ภายในองค์กร กำหนดไว้ 2,000 บาทต่อ 5 วัน ถ้าเป็นภาพยนตร์สารคดีก็ 2,000 บาทต่อคนต่อวัน ส่วนภาพยนตร์เรื่องยาวจบในตอน ละครโทรทัศน์ จะพิจารณาขอบหมายเจ้าหน้าที่ให้เหมาะกับกองถ่ายขนาดเล็กให้เข้ามาถ่ายทำได้มากขึ้น (มติชน 020344)

1.2.2 ททท. ลดเป้าอัตราเติบโตของการท่องเที่ยวปีนี้ จาก 10% เหลือ 9% เหตุเศรษฐกิจโลกชะลอตัว-การแข่งขันรุนแรง ขณะที่ตัวเลขนักท่องเที่ยวตลอดปี 2543 เดินทางเข้าเมืองไทย เพิ่มขึ้น 10% ทำรายได้ 2.9 แสนล้านบาท

นายสุวัฒน์ จูรากรณ์ ผู้อำนวยการกองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เปิดเผยถึงสถิตินักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ที่เดินทางมาเยือนในปี 2543 มีจำนวน 9.57 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 10.7% โดยแยกจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นชาวต่างชาติ 9.5 ล้านคน เพิ่มขึ้น 10.8% ส่วนคนไทยที่พำนักในต่างประเทศ 7 หมื่นคน ลดลง 1% โดยภาพรวมแล้วนักท่องเที่ยวมีระยะเวลาพำนักเฉลี่ยในไทย 7.7 วัน ลดลงจาก 7.9 วัน ในปี 2542 ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศมีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวัน 3,850 บาท เพิ่มขึ้น 3.9% โดยปีที่แล้วไทยได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวรวม 2.9 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้น 15.6%

ในส่วนของสถิติคนไทยเดินทางออกต่างประเทศจำนวน 1.9 ล้านคน เพิ่มขึ้น 15.4% ใช้เวลาพำนักในต่างประเทศเฉลี่ย 11.7 วัน ทั้งนี้ กลุ่มที่เดินทางกับบริษัทนำเที่ยวจะมีระยะเวลาพำนักประมาณ 6 วัน ส่วนที่เดินทางเองจะมีเวลาพำนัก 13 วัน โดยภาพรวมแล้ว มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 3,508 บาท เพิ่มขึ้น 11.7% ส่งผลให้คนไทยใช้จ่ายเงินในต่างประเทศรวม 8.2 หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้น 17.7% จากรายได้ของการท่องเที่ยวในปี 2543 เทียบกับรายจ่ายที่คนไทยนำเงินไปใช้ในต่างประเทศ ทำให้ได้ดุลการท่องเที่ยว 2.1 แสนล้านบาท สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศนั้น มีจำนวน 55 ล้านคน ขยายตัวเพิ่มขึ้น 2.6% มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 1,730 บาท ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยต่อครั้ง 2.4 วัน มีรายได้จากการท่องเที่ยวในประเทศ 2.3 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 14.8%

นายสุวัฒน์กล่าวต่อไปว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การท่องเที่ยวขยายตัวอย่างต่อเนื่อง คือ ภาวะเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ทั้งในยุโรป เอเชีย และอเมริกา ยังอยู่ในสภาวะที่ดี ในขณะที่เดียวกัน ค่าเงินบาทของไทยยังอ่อนตัว ทำให้นักท่องเที่ยวได้เปรียบอัตราแลกเปลี่ยนเงิน และส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวระดับกลางและระดับล่างขยายตัวอย่างโดดเด่น นอกจากนี้ ยังพบว่านักท่องเที่ยวบินเข้าไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเมืองท่องเที่ยวหลักอย่างภูเก็ต เป็นต้น

ทั้งนี้ ปัญหาในประเทศเพื่อนบ้านส่งผลให้การท่องเที่ยวได้รับผลประโยชน์ด้วย เช่น กรณีการลักพาตัวนักท่องเที่ยวในฟิลิปปินส์ ปัญหาโรคปากเปื่อยเท้าเปื่อยในสิงคโปร์ เป็นต้น นอกจากนี้ ในบางตลาดมีการขยายตัวอย่างโดดเด่นจากการทำตลาดอย่างต่อเนื่อง เช่น ตลาดกอล์ฟ ตลาดประชุมสัมมนา ซึ่งส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเมืองรองในประเทศไทยขยายตัวตามไปด้วย

สำหรับแนวโน้มของการท่องเที่ยวภายในปี 2544 นี้ คาดว่าโดยรวมจะมีการขยายตัวต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม อัตราการเติบโตจะขยายตัวต่ำกว่าปี 2543 ที่ผ่านมา โดยมีปัจจัยสำคัญคือ ภูมิภาคตะวันออกกลางยังประสบปัญหาภายใน ขณะที่ภาวะเศรษฐกิจโลก ซึ่งมีการคาดการณ์ว่า จะขยายตัวเพียง 4% เท่านั้น โดยเฉพาะเศรษฐกิจของอเมริกาจะลดลงจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่จะเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังพบว่า การเปิดเสรีการท่องเที่ยวและบริการ ทำให้นักท่องเที่ยวกระจายไปทั่วภูมิภาคต่างๆ และเปลี่ยนเส้นทาง การท่องเที่ยวมากขึ้น ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ จะส่งผลให้การท่องเที่ยวมีอัตราการเติบโตที่ต่ำกว่าการคาดการณ์

ดังนั้น เป้าหมายการท่องเที่ยวในปี 2544 ททท.จึงลดจำนวนนักท่องเที่ยวลงจากที่ตั้งไว้ 10.4 ล้านคน หรือเติบโต 10% เหลือเพียง 10.3 ล้านคน หรือขยายตัว 9% และยังได้ตั้งเป้ารายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศไว้จำนวน 3.3 แสนล้านบาท เนื่องจากการแข่งขันของการท่องเที่ยวในประเทศต่างๆ รุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศที่เป็นคู่แข่งสำคัญ เช่น สิงคโปร์ และ ฮองกง ซึ่งได้มีการเพิ่มเป้าหมายทางการท่องเที่ยวของตนเองสูงกว่าทุกปีที่ผ่านมา เท่ากับไทยจะต้องเผชิญหน้ากับการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นด้วย (กรุงเทพมหานคร 010344)

2. ศาสนา ประเพณี ความเชื่อ และค่านิยมในสังคม

2.1 ความเคลื่อนไหวด้านศาสนา

2.1.1 พระพุทธรูปแกะสลักหินปางยืนและปางประทานพร อายุ 2,000 ปี ในภูผาบามิยันในอัฟกานิสถาน ถูกกลุ่มทาลีบันทุบทำลาย

รายงานข่าวรอยเตอร์จากกรุงคาบูล ประเทศอัฟกานิสถานระบุว่า เมื่อวันที่ 11 มี.ค. 2544 นายอับดุล ฮายี มุตมาฮีน โฆษกรัฐบาลกลุ่มทาลีบันในอัฟกานิสถาน ได้เผยแพร่ภาพถ่ายจากเมืองกานดาฮาร์ เมืองเอกทางตอนใต้ของประเทศ และเมืองที่มีขนาดใหญ่ของกลุ่มทาลีบัน ว่ารูปแกะสลักหินเป็นรูปพระพุทธรูปปางยืนและปางประทานพรในภูผาบามิยันนั้น ได้ถูกเจ้าหน้าที่กองกำลังติดอาวุธของกลุ่ม ระเบิดทำลายไปแล้วกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ ต่อมาในวันที่ 12 มี.ค.2544 สำนักข่าวเอพี และรอยเตอร์ รายงานความสืบหน้าว่า องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ออกมายืนยันว่า พระพุทธรูปสลักทั้ง 2 องค์ ถูกทำลายเรียบไม่มีเหลือแล้ว ขณะที่เจ้าหน้าที่บรรเทาภัยสากลกล่าวว่า ขณะนี้ภูผาบามิยันเหลือเพียงแค่อ่างเศษหินเท่านั้น

สำนักข่าวรอยเตอร์รายงานว่า คำเปิดเผยดังกล่าวได้รับการยืนยันจากแหล่งข่าวในวงราชการทูตที่อัฟกานิสถาน และได้เป็นประจักษ์พยานรู้เห็นกระบวนการดังกล่าว โดยระบุว่างานทุบทำลายรูปแกะสลักหิน สัญลักษณ์ตัวแทนประวัติศาสตร์ศาสนาบนแผ่นดินอัฟกานิสถานนี้ อยู่ได้การกำกับดูแลของมุลเลาะห์ โอบายด์ลเลาะห์ รัฐมนตรีกลาโหมของทาลีบัน ในขณะที่ผู้แทนองค์การที่ประชุมอิสลามิกหรือโอไอซี นำโดยนายอาเหม็ด บิน อับดุลเลาะห์ ซาอิด อัลมาหูด รมต.ต่างประเทศของกาตาร์ พร้อมด้วยมุฟตี นัสเซอร์ ฟาริด เวลเจิล ผู้นำกลุ่มชาวมุสลิมสายสุหนี่ในอียิปต์ ต่างออกเดินทางไปเจรจากับผู้นำกลุ่มทาลีบัน ขณะที่นายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ ก็ได้เดินทางถึงกรุงคาบูลในวันเดียวกัน เพื่อจะเจรจาปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองของอัฟกานิสถาน พร้อมกับแสดงความวิตกห่วงใยของประชาคมโลก เกี่ยวกับกรณีรูปแกะสลักหินใหญ่แห่งภูเขามิยัน ให้ผู้นำรัฐบาลทาลีบันได้รับทราบ

อย่างไรก็ตาม นายกัตราตุลเลาะห์ จามาล รัฐมนตรีชาวซาวซอของทาลีบัน ได้แสดงท่าทีแข็งกร้าวต่อคณะผู้แทนโอไอซี ที่เดินทางไปเจรจากับผู้นำกลุ่มทาลีบันเพื่อยับยั้งการทำลายพระพุทธรูปในอัฟกานิสถาน โดยระบุว่าผู้แทนของโอไอซีไม่ใช่ผู้แทนของศาสนา และไม่มีอำนาจใดๆ ที่จะตัดสินว่าการกระทำของกลุ่มทาลีบันขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม พร้อมทั้งระบุว่า ทาลีบันจะยังคงเดินหน้าทำลายรูปเคารพต่างๆ ต่อไป และจะไม่มีรูปเคารพใดๆ รอดไปจากการทำลายครั้งนี้ได้

ในวันที่ 14 มี.ค. สำนักข่าวอิสลามอัฟกันเอนปากีสถานรายงานโดยอ้าง นายจามาล รัฐมนตรีชาวซาวซอของทาลีบันว่า การทำลายพระพุทธรูป 2 องค์ได้เสร็จสิ้นลงแล้วเมื่อเย็นวันอังคารที่ 13 มี.ค. และในขณะนี้ไม่มีร่องรอยของรูปปั้นทั้งสองหลงเหลืออยู่เลย คำแถลงของนายจามาล ถือเป็นที่ยืนยันเป็นครั้งแรกของทาลีบัน ว่าการทำลายพระพุทธรูป 2 องค์เสร็จสิ้นแล้ว

ก่อนหน้านี้ เอกอัครราชทูตของทาลีบันในปากีสถานกล่าวว่า ทาลีบันได้สั่งปิดสำนักงานของบริษัท บริทธิ บรอดคาสติง คอร์ปอเรชัน (บีบีซี) ในกรุงคาบูล และให้เคต คลาร์ก ผู้สื่อข่าวของบีบีซีเดินทางออกนอกประเทศภายใน 24 ชั่วโมง คำสั่งดังกล่าวมีขึ้นหลังจากที่วิทยุบีบีซีภาคภาษาอัฟกานิสถาน รายงานการสัมภาษณ์ศาสตราจารย์ชาวอเมริกันคนหนึ่งเมื่อคืนวันที่ 13 มี.ค.2544 ซึ่งได้เรียกการทำลายรูปปั้นโบราณของทาลีบันว่าป่าเถื่อน (มติชน, ไทยโพสต์ 12-150344)

3. ปัญหาการทุจริตประพตมิชอบ

3.1 ปัญหาการคอร์รัปชัน

3.1.1 เปรืกรประจານไทยติดกลุ่มประเทศที่มีการคอร์รัปชันมากที่สุด

สถาบันที่ปรึกษาความเสี่ยงทางเศรษฐกิจและการเมือง หรือเพิร์กในฮ่องกง ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของนักธุรกิจต่างชาติกว่า 700 คน ที่เข้าไปลงทุนทำธุรกิจใน 12 ประเทศ ที่อยู่ในแถบเอเชีย และระบุว่าไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการคอร์รัปชันรุนแรง

เพิร์กรายงานว่า ประเทศที่ติดกลุ่มมีปัญหาคอร์รัปชันน้อยที่สุดในเอเชีย ได้แก่ สิงคโปร์ ฮ่องกง และญี่ปุ่น ส่วนประเทศที่มีปัญหาการคอร์รัปชันมากที่สุดนั้น ประกอบด้วย เวียดนาม อินโดนีเซีย อินเดีย ฟิลิปปินส์ จีน โดยมีประเทศไทยรวมอยู่ด้วย

ผลสำรวจของเพิร์กระบุด้วยว่า ปัญหาคอร์รัปชันในประเทศไทยกับฟิลิปปินส์อยู่ในชั้นร้ายแรง และดูเหมือนว่าไม่มีประเทศใดได้รับรื้อนที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบ โดยเฉพาะกลุ่มผู้นำการเมืองซึ่งขาดความสนใจและ ปล່อยให้ปัญหานี้ดำเนินอยู่ต่อไป

เพิร์กยังได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยที่ผ่านมาว่า เงินมีบทบาทสำคัญอย่างมากขณะที่ตั้งคำถาม กับประเทศฟิลิปปินส์ว่า แม้อดีตประธานาธิบดีโจเซฟ เอสตราดา พ้นตำแหน่งไปแล้ว แต่การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดในระบบราชการของฟิลิปปินส์ (ไทยโพสต์ 190344)

4. อาชญากรรมและยาเสพติด

4.1 ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับยาเสพติด

4.1.1 "ทักษิณ" ปิดฉากสัมมนาแก้ไขปัญหายาเสพติด สรุป 3 แนวทาง ปรับการจัดการ-องค์กร-กฎหมาย พร้อมกำหนดยุทธศาสตร์ป้องปรามภายใต้ชื่อ "พลังแผ่นดิน"

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ผลการสัมมนาปราบปรามยาเสพติด ที่จัดขึ้น ณ โรงแรม จ.เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 10-11 มี.ค. 2544 โดยระบุว่ารัฐบาลจะดำเนินการใน 3 แนวทาง ประกอบด้วยการบริหารจัดการ การปรับปรุงองค์กรที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับปัญหา และการปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหทั้งระบบ พร้อมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์ "พลังแผ่นดิน" เพื่อใช้ในการป้องกันอีกด้วย

"หลังจากนี้ เชื่อว่าจะสามารถปฏิบัติได้ทันที แต่อาจจะล่าช้าในเรื่องการปรับปรุงกฎหมาย ซึ่งจะเร่งให้ดำเนินการโดยเร็ว และต่อไปจะมีการปรับปรุงการบริหารการทำงานของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งต่างหน่วยงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพรวดเร็ว โดยจะมีการจัดทีมพิเศษเพื่อทำงานเฉพาะกิจเกี่ยวกับยาเสพติด โดยดึงองค์กรที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเร่งรัดงานให้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ" พ.ต.ท.ทักษิณ กล่าว และได้มอบหมายให้ รต.มหาดไทย รต.ยุติธรรม ร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ร่วมกันปรับปรุงกฎหมายเพื่อความเป็นธรรมในคดียาเสพติด รวมถึงการกำหนดให้ผู้เสพเป็นผู้ป่วย ซึ่งที่ประชุมได้รับไปปฏิบัติ

พ.ต.ท.ทักษิณ กล่าวด้วยว่า ในเรื่องการบำบัดผู้ติดยาได้ข้อสรุปว่า จะใช้สถานที่ราชการดัดแปลงมาเป็นบำบัด ประกอบด้วย กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) กรมการปกครอง และมีบางส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม โดยคาดว่า จะรับได้ประมาณ 40,000-60,000 คน จะเริ่มดำเนินการโดยเร็ว และมีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้มีการอาสาเข้ามารับการบำบัด ส่วนกรณีผู้ติดยาต้องได้รับการบำบัดระยะยาว ก็จะมีการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายการเข้ารับราชการทหาร เพื่อฝึกผู้บำบัดในด้านการทหาร โดยให้เน้นเวลาการบำบัดและการฝึก ซึ่งจะคล้ายกับระบบการเรียน ร.ด.

ส่วนในเรื่องการป้องกันจะใช้ยุทธศาสตร์ "พลังแผ่นดิน" โดยลงลึกไปถึงระดับหมู่บ้าน มีก.มหาดไทยเป็นแกนนำ ร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำไปสู่การสร้างกระบวนการที่เข้มแข็ง โดยจะเป็นองค์กรหลวมๆ เชิญชวนประชาชน นักศึกษา องค์กรเอกชน และนักการเมืองท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้จากการหรือสรุปว่าจะมีการจัดตั้งมูลนิธิขึ้นมา 2 มูลนิธิ คือ มูลนิธิบำบัดผู้ติดยาเสพติด โดยมี ผบ.สส.เป็นประธาน และมูลนิธิป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งมีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน ซึ่งคาดหมายว่าองค์กรที่มีการบริหารคล่องตัวลักษณะนี้ จะสามารถอุดช่องโหว่ในการบริหารงานราชการได้

อนึ่ง ในคืนวันที่ 10 มี.ค.2544 ยังได้มีการประชุมมาตรการเชิงยุทธศาสตร์เกี่ยวข้องกับการทหารและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน กับฝ่ายความมั่นคงระดับผู้บังคับบัญชาเหล่าทัพประมาณ 1 ชั่วโมง ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย รต.ก.ต่างประเทศสรุปว่า จะมีการเปิดเจรจาระดับทวิภาคีกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นนโยบาย Forward Engagement และในด้านยุทธศาสตร์การทหารที่ปรากฏออกมาคือการประกาศให้สังคมโลกและผู้ผลิตรับทราบ ว่า ประเทศไทยประกาศตัวเป็นศัตรูกับผู้ผลิตยาเสพติดกลุ่มกองทัพสหรัฐว่าอย่างเปิดเผยเป็นครั้งแรก ขณะที่การเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านก็จะยังคงอยู่ภายใต้บรรยากาศของมิตรประเทศต่อไป (ผู้จัดการ, กรุงเทพธุรกิจ 11,120344)

ภาคผนวก

รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย

(โดยการอุดหนุนของ สกว.)

1. **นายอนุช อภาภิรม** ตำแหน่งหัวหน้าโครงการฯ เป็นนักคิดนักเขียนและนักวิจัยอิสระ เคยทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด และสำนักพิมพ์สวัสดิ์ เคยเป็นที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยของนาย มารุต บุญนาค และได้เป็นประธานคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้า และเป็นรองประธาน ฝ่ายโครงการมูลนิธิโลกสีเขียวฯ ปัจจุบันเป็นประธานมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา
2. **นางวิสมัย อภาภิรม** ตำแหน่งบรรณาธิการประจำโครงการฯ มีประสบการณ์ในวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ กว่าสี่สิบปี เคยเป็นบรรณาธิการสังเคราะห์รายงานจากสนาม ในโครงการแสวงหารูปแบบการพัฒนาระดับท้องถิ่นของรัฐ เคยเป็นบรรณาธิการวารสารประมวลข้อมูลข่าว “สารสนเทศ” และบรรณาธิการโครงการสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสิ่งแวดล้อม มูลนิธิโลกสีเขียวฯ เป็นผู้แปลหนังสือชื่อ Mission Possible ของ เคน บลองชาร์ด
3. **นางสาวซิลวี มาคดาสิณา ฮอลลิงก์** ตำแหน่งนักวิจัย จบปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เคยทำงานเป็นอาจารย์ประจำและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนอานวยศิลป์ อาจารย์ประจำและหัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์ และหัวหน้าภาควิชาไทยคดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยคณา สวัสดิ์ มหาสารคาม และเคยเป็นนักวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด บริษัทสำนักพิมพ์สวัสดิ์ จำกัด และบริษัท ต้นอ่อน-แกรมมี จำกัด
4. **นางสาวปราณี ขัติยศ** ตำแหน่งนักวิจัย จบปริญญาโท เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยทำงานเป็นผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักวิจัยประจำศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์ และประจำกองบรรณาธิการวารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผลงานวิทยานิพนธ์ และบทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการหลาย เล่ม
5. **นางสาวสะไบทิพย์ พันธุ์อุทัย** ตำแหน่งธุรการบัญชี จบปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิชาเอก โสวัตศึกษาศาสตร์ โสวัตสารมวลชน เคยทำงานร่วมกับฝ่ายรวบรวมข้อมูลงานผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ กลุ่มสื่อศิลป์ ถ่ายภาพงานรับปริญญา ต่างๆ รวบรวมข้อมูลลูกค้า บริษัทเอ-ทีมแอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด เคยประจำกองบรรณาธิการวารสารวิทยาศาสตร์อนาคต บริษัท สำนักพิมพ์สวัสดิ์ จำกัด เคยเป็นนักข่าว Rewriter ตัดต่อ ผลิตรายการ บริษัทไทยสกายเทเลวิชั่น จำกัด
6. **นางสาวเยาวนันท์ เขมฐรัตน์** นักเขียนรับเชิญ จบปริญญาโทครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาโสตทัศนศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยทำงานประจำกองบรรณาธิการ บรรณาธิการและที่ปรึกษาบรรณาธิการนิตยสารมีชื่อหลายฉบับ เคยเป็น อาจารย์ประจำภาควิชาการถ่ายภาพและภาพยนตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลอยู่ประมาณ 12 ปี ก่อนที่จะผันตัวเองออกมา เป็นอาจารย์พิเศษ และทำงานเป็นนักเขียนนักแปลอิสระในปัจจุบัน
7. **นางสาวแสงเสรี อภาภิรม** ผู้ช่วยวิจัย จบปริญญาตรีสาขา Finance : Investment & Banking; California State University, Fullerton, U.S.A ประสบการณ์ทำงาน 1 ปีประจำแผนก FX Operation, Global Risk Mgmt. Div., และ 1 ปี ตำแหน่ง Trader, Global Market Div., ธนาคาร Chase Manhattan, กรุงเทพฯ
8. **Mr. Samuel Srethapakdi**, Translator, BA., Economic, Brown University, U.S.A